

Pla de prevenció dels usos problemàtics de drogues i pantalles del Berguedà

2022-2025

Consell Comarcal del Berguedà

**Diputació
Barcelona**

Setembre 2022

Estudi elaborat per encàrrec i amb la col·laboració de

Catàleg 2021. PMT: 202110026789

Direcció tècnica

Núria Garcia Rosell
Subsecció de Projectes i Programes
SPOTT. Centre de Prevenció i Intervenció de drogodependències
Gerència de Serveis de Serveis Socials
Diputació de Barcelona

Consultoria tècnica

Amb la col·laboració de EINES, Serveis Socioeducatius

Coordinació del projecte: Paula Castellsagué Bonada
Coordinació del projecte: Joan Sabater Martí
Consultoria tècnica: Judith Pardo Gaso

Coordinació tècnica municipal

Rosa Genovès Sala: Tècnica inclusió Consell Comarcal del Berguedà
Francesc Serra Selga: Tècnic de Joventut Consell Comarcal del Berguedà
Anabel Moreno Martínez de Tejada: Tècnica del Servei d'acompanyament jove (ARCS)

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	3
2. MARC TEÒRIC	4
2.1. PRINCIPIS RECTORS DEL PLA	6
3. METODOLOGIA	8
4. DIAGNOSI	9
4.1. DADES SECUNDÀRIES	9
4.1.1. Anàlisi del fenomen de les drogues i les pantalles en l'àmbit global	9
4.1.2. Descripció del context comarcal del Berguedà	20
4.2. DADES PRIMÀRIES	28
4.2.1. Informació de les fitxes de recollida de dades	28
4.2.2. Informació de les entrevistes i grups de discussió	31
4.2.3. Enquesta pantalles	36
4.2.4. Resultats de la detecció de necessitats (DAFO)	45
5. AVALUACIÓ PLA ANTERIOR	47
6. FUNCIONAMENT I ESTRUCTURA DEL PLA	53
7. EIXOS ESTRATÈGICS I OBJECTIUS	54
8. SEGUIMENT I AVALUACIÓ	70
9. PLA D'ACCIÓ.	71
10. BIBLIOGRAFIA RECOMANADA	87
11. ANNEXOS	90
ANNEX 1. Marc legal	90
ANNEX 2. Marc planificador	92
ANNEX 3. Informació de les fitxes de recollida de dades	95

1. INTRODUCCIÓ

El Consell Comarcal del Berguedà i els Ajuntaments de la comarca l'any 2002 varen iniciar actuacions en l'àmbit de la salut i les drogodependències, dirigides a l'alumnat de la Comarca.

A partir del 2004 es van començar a implicar també a les famílies d'aquests alumnes i diversos professionals. Més tard, a l'any 2008, es va veure la necessitat de tenir un Pla marc de Prevenció de Drogodependències per la comarca i pels municipis. Aquest primer Pla es va desplegar del 2011 al 2014.

L'avaluació feta al 2014 va permetre elaborar una diagnosi que respon a la necessitat d'optimitzar les actuacions i els recursos per prevenir i gestionar els múltiples reptes que plantejaven els usos de drogues a la nostra comarca.

Aquest Pla va constituir una aposta per incrementar els esforços en prevenció i també un instrument formal i operatiu que va permetre traslladar a la pràctica l'increment de l'efectivitat de les polítiques, els programes i les actuacions que es duran a terme a partir d'ara.

Després d'aquesta primera implementació es va elaborar amb el suport de la Diputació de Barcelona el Pla Comarcal de prevenció de drogodependències del Berguedà 2016-2019.

La pandèmia provocada per la COVID-19 va obligar a prorrogar aquest Pla, que també es plantejava el repte de la incorporació del fenomen emergent de les pantalles.

A l'any 2022, s'ha treballat en l'elaboració del Pla amb la coordinació de les àrees de Joventut i Inclusió del Consell Comarcal del Berguedà i conjuntament amb l'assessorament de la Diputació de Barcelona.

El repte per l'any 2022 ha estat poder desenvolupar les noves línies de treball, realitzar la diagnosi per la creació del Pla de prevenció dels usos problemàtics de drogues i pantalles del Berguedà 2022-2025, per cobrir les necessitats del territori. Així com l'aprovació del Pla durant el quart trimestre del 2022.

L'elaboració del Pla ha partit de la realització d'un diagnòstic per conèixer la realitat dels usos de drogues i pantalles al territori. És per aquest motiu que s'ha comptat amb la implicació d'agents socials, equip tècnic i polítics/es. Amb una durada de 4 anys (2022–2025), una de les principals finalitats que persegueix el Pla és la de sistematitzar aquest funcionament i dotar-lo d'eines de coordinació, planificació, seguiment i avaluació que n'assegurin la seva continuïtat, revisió i millora constant.

Respecte l'estructura que segueix aquest document, en primer lloc es presenta breument el marc teòric i la metodologia seguida per l'elaboració del Pla; en segon lloc, el diagnòstic i els principals resultats obtinguts a través de les entrevistes, els grups de discussió, una enquesta sobre pantalles realitzada als centres educatius de secundària del territori, i la recollida d'informació a diferents agents clau. Es realitza una avaluació del Pla anterior per a continuació definir el Pla d'actuació a través de quatre eixos estratègics que contenen un seguit d'objectius, concretats més endavant en accions a dur a terme. Finalment s'especifiquen els mecanismes de seguiment i avaluació i es proposa un pla d'acció que temporalitza les accions a realitzar amb els corresponents indicadors de seguiment que vetllin per la continuïtat del Pla.

2. MARC TEÒRIC

Existeixen diversitat d'investigacions i classificacions que han anat esdevenint la base que ens proporciona unes aproximacions per entendre el complex fenomen del consum de drogues.

No existeix una única resposta que resolgui aquesta realitat i s'està evolucionant per comprendre la salut i transcendir la visió biomèdica, que la defineix únicament com l'absència de malaltia.

S'avança a una visió holística de la salut, entesa com a un tot, més que la suma de les parts, on es visualitza com el "benestar físic, psicològic i social de l'individu i de la col·lectivitat (...) recurs per la vida de les persones i comunitats" (OMS, 1946).

Creiem important enfocar el Pla amb un model multifactorial, allunyat de postulats moralistes o merament punitius.

Optem doncs, per un model que cerca la salut i el benestar de forma holística, contemplant els factors biopsicosocials i també els més estructurals. Entenem que cal treballar sobre diferents esferes que ens conformen d'una manera integral: les característiques individuals, les interpersonals i les socioculturals.

Cal aprendre a conviure amb les drogues? O cal impedir-ne el seu consum? A nivell professional existeix bastanta controvèrsia al respecte, la prevenció no és una ciència exacte i per tant resulta complicat demostrar la seva evidència científica i validar-ne els resultats.

Més enllà de l'evidència, prevenir consisteix a aplicar, amb més o menys encert, estratègies i intervencions per treballar amb la ciutadania perquè aquesta sigui, en aquest ordre (1) lliure per decidir, (2) sensata per valorar, (3) coneixedora dels riscos i problemes per poder-los evitar (Granollers Acció Municipal en el Consum de drogues 2016-2020).

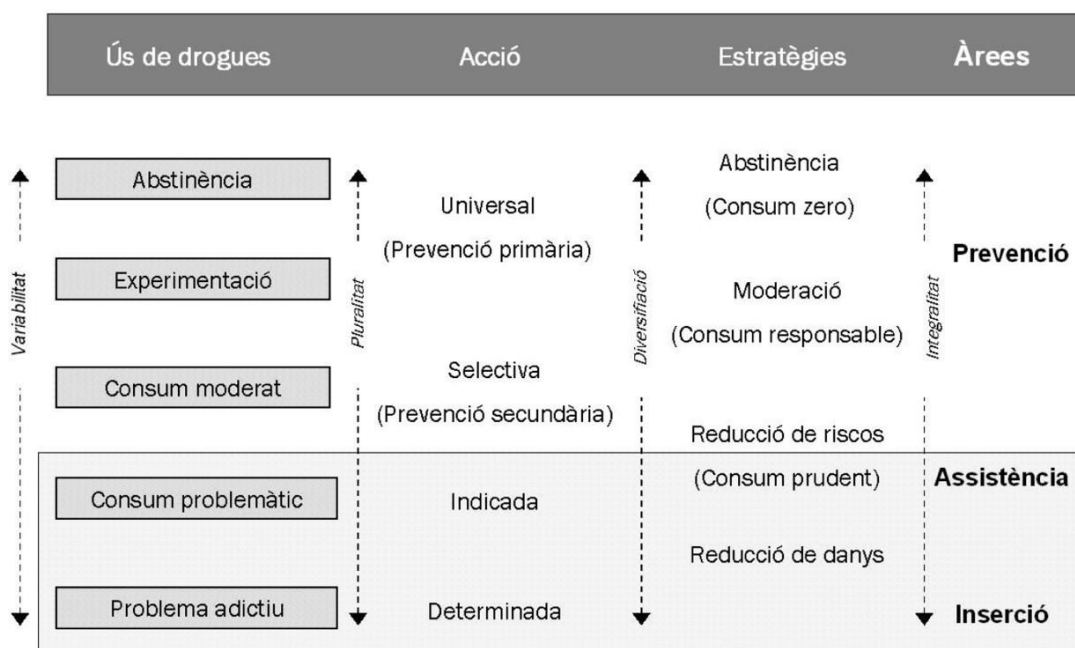
Fer prevenció en el consum de drogues, també significa atendre altres aspectes importants com: la responsabilització, la prudència, el respecte i l'acceptació d'uns límits. Tot potenciant una postura crítica enfront el consum de drogues tant legals com il·legals i la utilització de pantalles.

Apostem per l'enfocament de *reducció de riscos* com a punt de partida de la nostra intervenció, és una alternativa oberta a la complexitat del fenomen del consum de drogues i pantalles.

Tenim present que hem d'adaptar les intervencions a les realitats i necessitats pròpies d'aquelles persones a qui ens dirigim, a més de treballar amb un llenguatge proper. Així com establir línies d'actuació diferents en funció de quin consum o quina postura es té envers les drogues i les pantalles, partint de la realitat pròpia d'aquells/es a qui ens dirigim -i no de la nostra-.

Les persones són els elements centrals del treball. I sobre elles -i no la substància ni el dispositiu- recau la part més important de les nostres intervencions. En aquesta línia, la informació -necessària però no suficient- ha de venir acompanyada d'un procés actitudinal que fomenti la reflexió i responsabilització de l'acció.

Els projectes i les accions tenen en compte diferents maneres d'aproximar-se i relacionar-se amb les drogues, que al mateix temps, guien i marquen la filosofia del procés:

Contemplem **quatre nivells de prevenció**: la universal, la selectiva, la indicada i la determinada.

- **La prevenció universal** és la prevenció més general. Té com a objectiu potenciar els factors de protecció fomentant les actituds i els hàbits saludables. S'adrecen a la població en general i es desenvolupen principalment en el marc escolar, en el de les famílies i en el del lleure.
- **La prevenció selectiva** és la que s'adreça a grups de risc o subgrups més vulnerables de la població general que estan sotmesos a factors de risc associats al consum de drogues i pantalles. Té com a objectiu prevenir l'inici del consum, retardar-lo en el temps així com prevenir els possibles problemes relacionats amb els consums – accidents de trànsit, conductes sexuals de risc, relacions de control entre iguals, enganxes als videojocs ...-.
- **La prevenció indicada** va dirigida a aquelles persones que ja han iniciat el consum i presenten signes inicials de problemes associats al consum de substàncies i consum d'usos abusius de mòbil, jocs... i problemes de conducta.
- **La prevenció determinada** va adreçada als grups de consumidors amb diagnòstic de drogodependència i addicció i/o altres trastorns de salut relacionats.

Fer prevenció bàsicament vol dir:

- Actuar abans que sorgeixi un problema per tal d'evitar-ne l'aparició.
- Evitar la progressió des de l'inici a l'abús o la dependència.
- Detectar problemes de consum en les fases primerenques.
- Reduir riscos relacionats amb el consum de drogues i pantalles.

Què podem fer els serveis d'atenció social primària davant les drogodependències?
PDS (1998).

2.1. PRINCIPIS RECTORS DEL PLA

Alguns dels criteris que han de caracteritzar la intervenció preventiva plantejada a través del Pla són els següents:

Globalitat: tractar de manera integral totes les drogues, legals i il·legals.

Normalització: treballar amb dispositius i recursos normalitzats i serveis de la comunitat, sense crear estructures paral·leles.

Continuïtat: intervenir de manera permanent en el temps, promovent activitats sistemàtiques, continuades i planificades.

Operativitat: plantejar objectius adequats a les necessitats del territori, que siguin realitzables i avaluables.

Interdisciplinarietat: intervenció i compromís de diferents sectors socials i tipus de professionals.

Sostenibilitat: elaborar i desenvolupar un pla que es pugui mantenir al llarg del temps.

Abordatge holístic: tenir en compte els factors individuals, socials, econòmics, culturals... associats al fenomen de les drogues i els usos de pantalles, responen als diferents moments i necessitats de les persones que en fan algun consum. Contextualitzar les relacions entre les substàncies o pantalles i els individus com a part de pràctiques socials i de significació col·lectives.

Promoció de la salut: partir d'una mirada proactiva i preventiva fonamentada en la potenciació de les capacitats de les persones i enfocada a la salut, que promogui la seva autonomia i la seva capacitat de decisió envers aquesta. Desenvolupar accions adreçades no només al factor individual, sinó a la creació d'entorns saludables i a la influència en factors estructurals d'origen social, polític i econòmic que determinen les oportunitats en salut de la població.

Equitat i Solidaritat: contemplar l'accés garantit i en condicions d'igualtat a totes les persones a la informació, atenció i assessorament en matèria de drogues o addiccions a les pantalles, amb especial consideració cap a aquells col·lectius més vulnerables, per tal de reduir les desigualtats socials existents.

Perspectiva de gènere: Aplicar la perspectiva de gènere de manera transversal i tenint en compte en l'anàlisi els factors de risc i de protecció relacionats amb el consum de drogues i amb els usos de pantalles, així com en el disseny de les accions previstes en el marc del Pla, la seva implementació, l'avaluació i el seguiment.

Participació social i corresponsabilitat: el disseny, la implementació, el seguiment i l'avaluació comptaran amb la implicació significativa de tots els agents socials: institucions, serveis, agents comunitaris, col·lectius i associacions, així com les pròpies persones usuàries, fomentant doncs el treball en xarxa.

Transversalitat: integrar una visió transversal entre els actors involucrats al Pla, incorporant la mateixa visió, objectius i plantejaments estratègics per garantir-ne el seu assoliment.

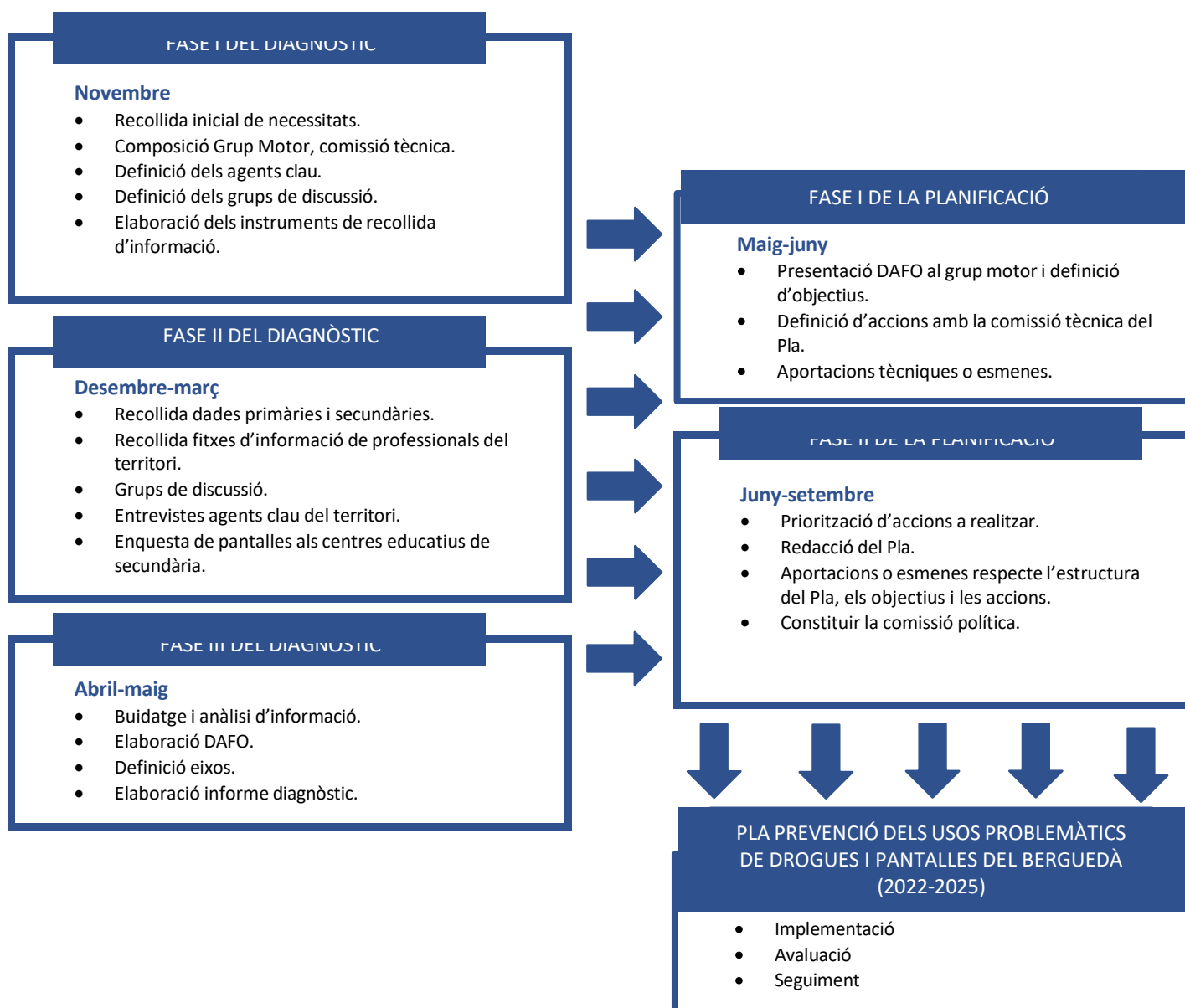
Qualitat: garantir que les estratègies d'intervenció disposin del personal i els recursos necessaris per tal d'assegurar l'aplicabilitat i assoliment dels objectius del Pla.

Seguiment i avaluació: desenvolupar accions de seguiment i avaluació revisades de manera periòdica per tal de garantir la pertinença, efectivitat i qualitat de les estratègies i accions proposades pel Pla.

3. METODOLOGIA

Per realitzar el Pla s'ha treballat utilitzant la metodologia IAP (Investigació Acció Participativa). Aquesta metodologia d'intervenció social és una eina orientada a la investigació i per al desenvolupament de la capacitat crítica i d'acció d'una comunitat respecte una qüestió que els afecta. A través d'aquest instrument d'anàlisi s'emfatitza el paper rellevant de les persones que conviuen al voltant de la problemàtica social en qüestió considerant-les protagonistes en la cerca de possibles solucions així com en les formes d'aplicar-les.

És per aquest motiu que tant el disseny com l'execució i l'avaluació dels programes i accions es realitzen a partir del diàleg entre els qui hi intervenen i els membres de la comunitat, basant-se en les fonts de recollida de dades. S'ha procurat implicar els diferents agents socials en la diagnosi del Pla per tal de recollir la màxima representativitat sumant les diferents percepcions i enfocaments de les persones implicades. Això ha estat possible gràcies a les tècniques del Consell Comarcal del Berguedà implicades al Grup Motor del Pla, que, amb la seva coneixença i proximitat al territori, han facilitat la comunicació amb els diferents agents claus per el desenvolupament del Pla.

4. DIAGNOSI

Les tècniques de recollida d'informació són molt variades així com els instruments i les fonts de treball. Hi ha dos tipus de fonts d'informació: les secundàries i les primàries.

Les **fonts secundàries proporcionen dades elaborades i transmeses per altres**. S'obtenen de consultar altres documents i és sobre aquestes dades que es basaran les anàlisis, interpretacions i conclusions posteriors.

Les **fonts primàries proporcionen informació de primera mà**, és a dir, dades que encara no han estat interpretades per ningú. L'observació, l'entrevista i l'enquesta són els instruments que ens han permès recollir informació en les disciplines de caire social i humanístic.

Tot seguit es presenten les principals fonts de recollida de dades:

4.1. DADES SECUNDÀRIES

Aporten informació del context general i dibuixen una radiografia del paradigma actual dels usos de drogues i pantalles.

- **Dades sociodemogràfiques dels municipis de la comarca**
 - Dades generals en relació a les característiques dels municipis, de la població, dels grups d'edat, el nivell d'estudis i la situació laboral del context comarcal.
- **Fonts d'àmbit autonòmic**
 - Enquesta de Salut de Catalunya, 2021 (ESCA) Generalitat de Catalunya
 - Enquesta ús de Drogues a l'ensenyament secundari a Catalunya, 2021 (ESTUDES)
- **Fonts d'àmbit estatal**
 - Enquesta Domiciliària sobre Alcohol a Espanya 15-64 anys, (EDADES) anys 2019-2020 de la Delegació del Govern per el Pla Nacional sobre Drogues
 - Enquesta ús de Drogues a l'ensenyament secundari a Espanya, 2021 (ESTUDES)
 - Informe d'addiccions comportamentals 2020 (ESTUDES i EDADES)
- **Fonts d'àmbit europeu**
 - Informe Europeu sobre Drogues, 2022 *Observatori Europeu de les Drogues i les Toxicomanies (EMCDDA)*

4.1.1. Anàlisi del fenomen de les drogues i les pantalles en l'àmbit global

Resum dels patrons de consum detectats per diferents organismes i observatoris que ens emmarquen les tendències actuals en el consum de substàncies així com les seves prevalences.

Drogues:

- **World Drugs Report 2021.** *Informe Mundial sobre Drogues 2021.* Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte (UNDOC).
- **Informe de l'Observatori Europeu de les Drogues i les Drogodependències 2022.**
- **ESTUDES 2021 i EDADES 2019-2020.**

- **Informe 2021 del Sistema d'Informació sobre Drogodependències (SIDC)**, de la Sub-direcció General de Drogodependències.

Pantalles:

- **Informe sobre addiccions comportamentals 2020.** Observatori Espanyol de les drogues i les Addiccions. Plan Nacional sobre Drogas.
- **Pla de drogues i addiccions comportamentals 2019-2023.** Generalitat de Catalunya.

4.1.1.1. Patrons del consum de drogues

➤ **A nivell mundial:**

- **World Drugs Report 2021. Informe Mundial sobre Drogues 2021.** Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte (UNDOC).

L'Informe publicat el juny del 2021 a Viena apunta que 275 milions de persones de tot el món han utilitzat les drogues durant l'últim any. En algunes parts del món la potència del cànnabis s'ha incrementat fins a quatre vegades en els últims 24 anys, mentre que el percentatge d'adolescents que perceben aquesta substància com a nociva per la salut s'ha reduït fins a un 40%. La menor percepció dels riscos associats als usos de drogues es relaciona amb l'increment de les xifres de consum. És per aquest motiu que l'Informe destaca la necessitat de reduir la bretxa entre la percepció i la realitat, sobretot des de la informació adreçada a joves.

El número de persones que utilitzen drogues s'ha incrementat un 22% entre l'any 2010 i 2019, degut en part a l'augment de la població mundial. Les projeccions actuals - basades únicament en canvis demogràfics- evocuen una alça de l'11% del número de persones que consumeixen drogues a nivell mundial l'any 2030.

Segons les últimes dades recollides, al voltant del 5,5% de la població d'entre 15 i 64 anys ha consumit drogues alguna vegada durant l'últim any, mentre que 36,3 milions de persones, és a dir, un 13% de qui les utilitza, pateix algun trastorn pel seu consum.

Tot i que encara no es coneixi per complet l'impacte de la COVID-19 pel que fa els reptes relacionats amb les drogues, els anàlisis suggereixen que la pandèmia ha provocat un augment de les dificultats econòmiques, fet que pot generar el cultiu de drogues il·lícites per part de comunitats rurals fràgils. L'impacte social de la pandèmia (desigualtats, pobresa, empitjorament de la salut mental) representa factors que podrien empènyer a més persones al consum de drogues.

Els dos fàrmacs opioïdes més utilitzats per tractar els trastorns per consum d'opiacis, metadona i buprenorfina, s'han tornat més accessibles durant les darreres dues dècades. La quantitat disponible per usos mèdics s'ha multiplicat per sis des de l'any 1999, xifra que indica que el tractament farmacològic amb base científica està més disponible ara que anys enrere.

Els mercats de droga de la **darknet**¹ superen ja els 315 milions de dòlars anuals en ventes. S'observa com la tendència va en augment, ja que s'ha quadruplicat entre l'any 2011 i el 2017, i entre mitjans del 2017 i el 2020. La ràpida innovació tecnològica i

¹ El concepte de xarxa fosca o darknet (de l'anglès) és un tipus de xarxa privat i sense transparència.

l'agilitat i adaptabilitat de les persones que utilitzen les noves plataformes per vendre medicaments i altres substàncies podria donar pas a un mercat globalitzat en el que totes les drogues estiguessin més disponibles i accessibles a qualsevol lloc. Segons l'Informe, aquest fet podria desencadenar canvis accelerats en el consum de drogues i tenir implicacions per a la salut pública.

Tendències en el consum de drogues

Els mercats de drogues han reactivat ràpidament les seves operacions després de la disrupció causada per la pandèmia de la COVID-19, mostrant la resiliència d'aquests mercats davant les adversitats i la capacitat d'adaptar-se ràpidament als canvis de context i de circumstàncies. L'Informe també indica que les cadenes de subministre de cocaïna a Europa s'estan diversificant, el que genera que els preus baixin i la qualitat augmenti.

Tendències del cànnabis

Tal com exposa l'Informe, el percentatge de $\Delta 9$ -THC (principal component psicoactiu del cànnabis) ha passat dels voltants d'un 6% a més d'un 11% a Europa entre els anys 2002 i 2019, mentre que el percentatge d'adolescents que percep el cànnabis com a perjudicial ha disminuït un 25%.

La majoria de països ha informat un augment del consum de cànnabis durant la pandèmia per la COVID-19. A les enquestes realitzades a personal de salut de 77 països, un 42% van afirmar que el consum de cànnabis havia incrementat. També destaquen l'augment de l'ús no mèdic de medicaments durant aquest període.

➤ A nivell Europeu:

- **Informe de l'Observatori Europeu de les Drogues i les Drogodependències 2022**

L'informe examina des del subministrament de drogues i el mercat a les prevalences i tendències del seu consum i danys derivats. Juntament amb l'informe també es publica el Butlletí Estadístic 2022, que conté el conjunt de dades europees que sustenta l'anàlisi.

La creixent disponibilitat de la cocaïna, els indicadors d'una major producció en territori europeu i l'evidència de danys causats per noves substàncies psicoactives (NPS) són alguns dels temes que s'aborden. També destaquen altres temàtiques com els avenços en les polítiques de cànnabis, el consum de NPS a les presons, l'aparició de noves benzodiazepines o l'augment de les morts per sobredosi.

Aquest informe es basa en les dades de 27 països (27 estats membres de la Unió Europea, Turquia i Noruega). La finalitat de l'informe és oferir una visió de conjunt i un resum de la situació europea en matèria de drogues fins a finals de l'any 2021.

L'informe reflexa la complexitat a la qual la Unió Europea s'enfronta en l'àmbit de les drogues, caracteritzada per una gran disponibilitat i una major diversitat de les pautes de consum de drogues. S'exposen temàtiques com el fenomen de les noves substàncies psicotròpiques, l'adulteració de productes de cànnabis amb cannabinoides sintètics i l'increment de la producció de drogues sintètiques a Europa, concretament l'augment de la producció de metamfetamines. Una evolució important constatada a l'informe és l'impacte en el curs de la pandèmia de la COVID-19, tant pel que fa als serveis relacionats amb les drogues, com les formes en que les persones tenen accés a substàncies regulades. També s'observa la necessitat per part de molts països a ampliar els serveis de tractament i reducció de danys adreçats a les persones amb problemes de drogoaddiccions.

Nombrosos indicadors relatius a les substàncies més consumides indiquen que la disponibilitat de drogues continua essent elevada.

Cànnabis

El mercat del cànnabis cada vegada és més complex. És possible que el cànnabis de producció nacional s'hagi convertit en una font més important pel mercat europeu el 2020. Es segueix observant una creixent diversitat de la gama de productes de cànnabis disponibles a Europa, amb extractes i productes comestibles amb elevat contingut de THC al mercat de les drogues i productes de CBD. El 2021 un major número de països van notificar productes de cànnabis adulterats amb cannabinoides sintètics perillosos, que suposés riscos per la salut dels consumidors.

El cànnabis és la droga més consumida i s'estima que el 15,5% de joves de 15 a 34 anys de la Unió Europea en consumeixen. Entre els joves de 15 a 24 anys, s'estima que el 19,1% va consumir cànnabis en l'últim any i el 10,4% en l'últim mes.

Cocaïna

Els indicadors assenyalen l'alta disponibilitat de la cocaïna en el mercat europeu i el processament a gran escala de la cocaïna a Europa. Tot i que s'observen alguns descensos en els indicadors de consum durant l'any 2020, han estat de curta durada i les xifres del 2021 indiquen un retorn als nivells previs a la pandèmia. L'augment del consum de crack en un petit però creixent número de països europeus també apunten a la propagació del consum de cocaïna entre les persones amb pautes de consum de drogues d'alt risc. La puresa de la cocaïna ha anat augmentant durant la darrera dècada i la cocaïna ocupa actualment un paper més significatiu en els problemes de salut relacionats amb les drogues a Europa.

Amfetamines

La pandèmia de la COVID-19 ha desequilibrat l'economia de l'oci nocturn a Europa, i sembla que ha reduït la demanda d'estimulants durant l'any 2020, encara que de curta durada. Tot i així, la producció d'amfetamina i metamfetamina a la Unió Europea es manté estable o inclús pot haver crescut els últims anys. La disponibilitat d'amfetamina segueix sent molt elevada i sembla estar augmentant.

MDMA

La innovació i la ampliació de la producció de drogues sintètiques a Europa resulten evidents en la disponibilitat continua de pastilles d'alt contingut de MDMA i puresa d'aquesta substància. Cal veure si el consum de MDMA que sembla haver disminuït durant el període de pandèmia de la COVID-19, tornarà als nivells previs a l'aturada de l'oci nocturn a mesura que es vagin atenuant les restriccions a tot Europa.

Heroïna

L'heroïna segueix sent l'opioide il·legal més consumit a Europa i la droga responsable de la majoria de les morts induïdes per drogues, malgrat els canvis en relació al tràfic. Els indicadors mostren que les restriccions del transport per la COVID-19 poden haver pertorbat el tràfic d'aquesta droga en la ruta dels Balcans cap a la Unió Europea, fet que també explicaria l'escassetat d'heroïna notificada per alguns països durant l'any 2020. Tanmateix, aquests països també assenyalen el consum de substàncies de substitució com la metadona, els estimulants i les benzodiazepines desviades. També ha augmentat la preocupació per el paper que exerceixen els opioïdes sintètics a Europa, especialment els derivats del fentanil. S'ha detectat la presència d'opioïdes en el 74% de les sobredosis mortals notificades a la Unió Europea.

Noves Substàncies Psicoactives

Durant l'any 2020 s'han requisat gairebé set tones de noves substàncies psicoactives i des del 2015 s'han detectat al menys 52 laboratoris que fabriquen aquestes substàncies a Europa. Entre l'any 2020 i 2021 s'han detectat a Europa 15 nous opioïdes sintètics no subjectes a controls de fentanil, així com 4 nous cannabinoides sintètics <<OXIZID>>. També es detecta una creixent interacció entre els mercats de drogues il·legals i de noves substàncies psicoactives, com per exemple amb l'adulteració de productes de cànnabis amb baix contingut de THC i productes comestibles amb cannabinoides sintètics o la producció de medicaments falsos que contenen noves benzodiazepines.

Altres drogues

En alguns països s'ha detectat l'augment dels problemes relacionats amb el consum de ketamina, GBL i GHB, tot i que la situació a escala nacional sembla molt heterogènia i la magnitud dels problemes relacionats és difícil de quantificar. Es complica el seguiment de les tendències en aquest àmbit perquè el consum intensiu d'aquestes drogues s'acostuma a produir en contextos molt concrets. Set Estats membres de la Unió Europea indiquen que l'ús d'òxid de nitrogen pot estar augmentant entre el jovent.

Sobredosi

Entre el 2012 i el 2020, el nombre de morts per sobredosi de drogues en el grup d'edat de 50 a 64 anys va augmentar un 82%, la qual cosa indica que, el problema s'associa cada cop més a consumidors de major edat, més vulnerables. Aquest ha de ser un col·lectiu amb qui implementar mesures de tractament, reinserció social i reducció de danys. En alguns països l'augment de morts entre les dones es relaciona amb opioïdes subjectes a recepta mèdica, possiblement vinculada a la gestió del dolor i a l'ús inadequat de medicaments.

➤ A nivell estatal:

- **ESTUDES 2021. EDADES 2020 i Plan Nacional sobre Drogas**

ESTUDES 2021: XIV edició de l'Enquesta sobre els Usos de Drogues a l'Ensenyament Secundari a Espanya, elaborada entre el març i el maig del 2021 a partir de 22.321 qüestionaris repartits a estudiants de 14 a 18 anys de 1.311 aules corresponents a 523 centres educatius públics i privats. La mostra és representativa a nivell nacional, amb un marge d'error del 0,7%.

EDADES 2019-2020: Enquesta dirigida per la Delegació del Govern per al Pla Nacional sobre Drogues (DGPNSD), amb la col·laboració de les comunitats autònomes. Mostra de 17.899 qüestionaris vàlids recollits entre el febrer i el març del 2020, previ a la pandèmia per la COVID-19.

A continuació s'exposen alguns resultats extrets de les dues fonts d'informació referents a les principals substàncies:

Per sexes

- El consum de totes les substàncies està més estès entre homes que entre dones, exceptuant els analgèsics opioïdes i hipnosedants, en els que el consum s'igualava.

Per substàncies

Tabac

- Tendència de consum estable/descendent. Fa 20 anys va començar a baixar.
- Major consum en homes que en dones.
- Edat mitjana d'inici de consum es situa en els 16,6 anys, tendència estable.
- Consum mensual i dels últims 12 mesos ha baixat en l'últim any, registrant les xifres de consum més baixes des que es realitza l'enquesta.
- Augmenta el nombre de persones que no es plantegen deixar de fumar, més prevalent en homes.
- Molt d'èmfasi en els cigarrets electrònics, vaporitzadors o pipes d'aigua
 - El seu ús ha augmentat en els últims anys, passant del 8,8% l'any 2017 a 10,5% l'any 2019/2020.
 - Grup d'edat de 15 a 24 anys mostren les major prevalences de consum.
 - Major consum en homes que en dones en totes les franges d'edat, excepte dels 45 als 54 anys, en que les dones registren percentatges més elevats d'haver-ne consumit alguna vegada a la vida.
 - L'ús és relativament inferior a l'ús del tabac (sobretot cigarretes clàssiques industrials).
- 38,2% d'alumnes entre 14 i 18 anys afirmen haver fumat tabac alguna vegada a la vida. El 30,7% durant l'últim any, el 23,9% en els últims 30 dies i el 9% diàriament durant l'últim mes.
- Més prevalença de consum entre noies en aquesta franja d'edat (14-18 anys).

Alcohol

- Tendència de consum estable i valors alts: ús normalitzat culturalment.
- La mitjana d'edat d'inici de consum es situa als 16,7 anys.
- Major consum en homes que en dones.
- Consums intensius es mantenen estables.
- És la substància que genera més urgències hospitalàries.
- Homes consums més alts i de risc: més tipus de danys (objecte important d'estudi).
- Substància amb major prevalença de consum entre els estudiants de 14 a 18 anys: el 73,9% dels joves reconeix haver consumit begudes alcohòliques alguna vegada a la vida. El 70,5% durant l'últim any i el 53,6% en l'últim mes.
- El 27,9% d'estudiants manifesten haver consumit alcohol intensivament en format *binge drinking* en els últims 30 dies. Ha disminuït respecte l'any 2019, que la xifra es situava en un 32,3%.
- El 41,1% dels estudiants afirma haver fet botellots en l'últim any.
- Més prevalença de consum entre noies en aquesta franja d'edat (14-18 anys).

Hipnosedants sense recepta

- Tendència de consum ascendent, arribant l'any 2021 als valors més alts des que es monitoritza aquest indicador.
- L'edat mitjana del primer consum es situa als 30,6 anys.
- Prevalença de consum similar en homes que en dones.
- Majoritàriament proporcionades per algun amic o familiar.

- Segons dades del Pla Nacional sí que hi ha hagut un augment durant el confinament.
- El 19,6% d'estudiants afirmen haver consumit hipnosedants (amb o sense recepta mèdica) alguna vegada a la vida. El 13,6% en l'últim any i el 7,5% en l'últim mes.
- Més prevalença de consum entre noies en aquesta franja d'edat (14-18 anys).

Analgèsics Opioides

- 15,2% de la població d'Espanya de 15 a 64 anys reconeix haver-ne consumit amb o sense recepta en alguna ocasió.
- Augment del consum.
- Major consum en dones en totes les franges d'edat.
- Codeïna i Tramadol són els tipus d'analgèsics opioides més consumits.

Analgèsics Opioides sense recepta

- El consum sense recepta és baix.
- Generalment aconseguit a través d'un amic o familiar.
- Major consum en homes, alguna vegada a la vida.

Cànnabis

- Tendència de consum ascendent/estable.
- Consum en homes duplica al de dones.
- Indicador "alguna vegada a la vida" augmenta i anirà en augment.
- Prevalença de l'ús de marihuana (48,7%), seguit dels dos tipus (30,8%), i per últim haixix (20,6%).
- Sobre l'indicador "diàriament en els últims 30 dies" ha augmentat. És un element a tenir en compte perquè és el 2,9% els que es situen en una posició de risc.
- Baixen el nombre de persones que usen cànnabis en l'últim mes.
- Hi ha menys persones que tenen una relació "habitual" en el consum de cànnabis (descendeixen). Però els que es mantenen tenen tendència a utilitzar-lo més.
- Pla Nacional de Drogues (dades sobre el confinament) indiquen un descens en el consum de cànnabis, degut a una limitació de la oferta i en certs moments un augment del preu.
- Segona substància que més demandes acostuma a generar i per tant, s'hauria d'intervenir sobre aquesta realitat.
- Es preveu que la tendència serà cada vegada fer uns usos menys intensius i el desplaçament cap a altres pràctiques d'oci (xxss, videojocs, apostes...)
- Tercera substància psicoactiva més consumida per part dels estudiants de 14 a 18 anys, després de l'alcohol i el tabac.
- El 28,6% dels joves declara haver-ne consumit alguna vegada a la vida, el 22,2% en l'últim any i el 14,9% en els 30 dies previs a l'enquesta.
- Ruptura en la tendència ascendent que es registrava des de l'any 2016.
- Major consum de cànnabis per part dels nois de 16 a 18 anys i en les noies de 14 i 15 anys.

Cocaïna

- Petita tendència de consum a l'augment.
- Prevalença de consum en homes, que triplica al consum en dones.

- Pla Nacional Drogues: qui va continuar consumint ho va fer més intensament (augmenta consum de manera bastant notable).
- Tendència dels consumidors de risc (indicador de l'últim mes) es manté estable.

Altres drogues il·legals (Èxtasi, amfetamines, al·lucinògens, bolets, metamfetamines, inhalants volàtils, heroïna i GHB)

- L'èxtasi supera per primera vegada a la cocaïna pel que fa la prevalença de consum entre els estudiants de secundària. El 3,1% dels enquestats manifesten haver-ne utilitzat en alguna ocasió, un 1,8% en els últims 12 mesos i el 0,6% en l'últim mes.
- Més prevalença de consum en homes que en dones.

Per risc percebut

- Augmenta el risc percebut entre el consum de la majoria de drogues.
- Major percepció de risc en les dones.
- Alcohol es percep com menys perillós.
- Consumir cigarretes electròniques es considera molt menys perillós que fumar tabac.
- Entre els estudiants de secundària (14-18 anys) es percep un risc elevat pel que fa el consum habitual de substàncies com l'heroïna (97%), la cocaïna en pols (96,8%) o l'èxtasi (96,7%). També perceben com a perilloses pràctiques com fumar un paquet de tabac diari (93,9%), o inclús beure 5 o 6 begudes alcohòliques durant el cap de setmana (75,7%).

Disponibilitat percebuda

- Tendència descendent per totes les substàncies.
- La droga que es percep com més disponible és el cànnabis: El 59,4% de la població creu que li seria fàcil o molt fàcil aconseguir-lo en 24h.
- Entre la població jove, més del 90% dels estudiants de 14 a 18 anys consideren que podrien aconseguir alcohol o tabac d'una forma relativament fàcil.

Noves substàncies psicoactives

- Valors estabilitzats inferiors al 2%.
- La prevalença de consum és més alta en homes que en dones.
- El perfil de consumidor és de consum experimental, policonsumidor de substàncies legals i il·legals.
- Prevalença de consum "alguna vegada a la vida": Ketamina (0,9%), Spice (0,6%)...
- Un 84,8% d'homes mai han sentit a parlar de NPS (any 2019).
- Un 77,5% de dones mai han sentit a parlar de NPS (any 2019).
- El desconeixement tendeix a augmentar en els últims anys.
- Un 1,4% dels enquestats entre 14 i 18 anys afirmen haver-ne consumit en l'últim any.

➤ **A nivell autonòmic:**

- **Informe 2021 del Sistema d'Informació sobre Drogodependències (SIDC), de la Sub-direcció General de Drogodependències.**

L'alcohol i el tabac són drogues amb prevalences de consum molt elevades i de gran acceptació i normalització social. Una quarta part dels joves d'entre 14 i 18 anys afirma haver presentat una intoxicació aguda i/o haver fet un consum intensiu d'alcohol els darrers trenta dies, apuntant també que aquesta pràctica és més freqüent entre les noies. L'alcohol és la droga principal en les sol·licituds de tractament des de mitjans dels anys noranta i el 44% del total d'inicis de tractament l'any 2021. És la droga principal en els ingressos en unitats hospitalàries de desintoxicació i la que origina més urgències causades per drogues als hospitals.

La cocaïna és la segona droga més decomissada a Catalunya per la policia, fet que indica una alta disponibilitat al mercat. Es mostra un increment en el percentatge de població de 15 a 64 anys que afirma haver consumit els darrers dotze mesos i els trenta última dies.

El cànnabis és la droga il·legal més consumida per la població i és més freqüent entre el jovent. Durant l'any 2021 el cànnabis va generar el 14% dels inicis de tractament a Catalunya i és la droga més present entre les substàncies decomissades i la que acumula un major nombre de denúncies.

S'ha observat una disminució del nombre d'inicis de tractament per heroïna fins arribar l'any 2021 al 9% total de sol·licituds.

L'ús d'hipnosedants i opioïdes és especialment prevalent entre les dones. El 14% de les urgències ateses als hospitals són degudes als hipnosedants.

Durant l'any 2021 hi ha hagut 13.423 inicis de tractaments per dependència a drogues en els 63 CAS de la Xarxa d'Atenció a les Drogodependències de Catalunya i s'han notificat 738 inicis de tractament per addiccions comportamentals, una taxa 2,6 punts superior a la de l'any 2020.

Durant l'any 2021, els serveis de reducció de danys van atendre 4.893 persones. El perfil de les persones que atenen és diferent de les que sol·liciten tractament als CAS. El percentatge d'homes és més elevat, suposant el 87% del total de persones ateses.

Les substàncies de les quals s'han demanat més anàlisis als equips de tests de drogues són: l'MDMA (21%), la cocaïna (18%), les amfetamines (15%) i el cànnabis (14%).

4.1.1.2. Patrons dels usos de pantalles

El Pla de drogues i addiccions comportamentals (2019-2023) de l'Agència de Salut Pública de Catalunya (Generalitat de Catalunya), s'inspira, forma part i reforça les accions i estratègies del Pla de Salut de Catalunya 2021-2025, les estratègies en salut mental i addiccions, elaborades pel Pla director de salut mental i addiccions (PDsMiA) i el Servei Català de la Salut (CatSalut), i el Pla integral d'atenció a les persones amb trastorn mental i addiccions constituint el marc de referència clau per al desplegament del model d'atenció en l'àmbit de la salut mental i les addiccions.

Pel que comporta a l'ús de les pantalles i les TRIC, Tecnologies de la Relació, Informació i la Comunicació, actualment no tenim un marc de referència clar i concís en qüestió de prevenció dels usos i/o abusos de pantalles i xarxes socials. Tot i així, a Catalunya, el Pla de drogues i addiccions comportamentals (2019-2023) de l'Agència de Salut Pública de Catalunya (Generalitat de Catalunya) proposa estratègies, accions i activitats a les addiccions comportamentals, els jocs d'apostes i els usos de pantalles. A nivell nacional, l'Estratègia Nacional sobre Adicciones (2017-2024) i el Plan de Acción sobre Adicciones (2021-2024) recull les addiccions sense substància i ofereixen una base per a la intervenció.

L'enquesta del Plan Nacional sobre Drogas a la població escolar (14-18 anys) ESTUDES des de l'any 2014 contempla la presència d'ús compulsiu d'Internet i el joc amb diners a internet, l'enquesta EDADES (15-64 anys) inclou les apostes de joc amb diners, el joc problemàtic i el trastorn del joc basant-se en els criteris diagnòstics del Manual diagnòstic i estadístic dels trastorns mentals (5a edició) (DSM-5). També l'escala CIUS (EDADES) analitza l'ús compulsiu d'Internet.

El model de promoció de la salut contribueix a plantejar que els problemes complexos, com ho són els relacionats amb les drogues i els diferents usos de pantalles, s'han de treballar des d'una aplicació multidisciplinària, amb estratègies de coordinació i donant la resposta adequada a cada cas i a cada situació en particular.

- **Informe sobre addiccions comportamentals 2020. Observatori Espanyol de les drogues i les Addiccions. Plan Nacional sobre Drogas.**

L'anàlisi dels resultats de les enquestes EDADES i ESTUDES a partir de 2014 confirma que el joc amb diners, l'ús d'Internet i els videojocs són activitats àmpliament esteses en la nostra societat. Pel que fa al joc online, durant l'any 2017, el 3,5% de la població de 15 a 64 anys segons l'enquesta EDADES ha jugat diners online durant l'últim any (2,7% el 2015), percentatge que és major en els homes (5,8%) que en les dones (1,2%). A més, aquest tipus de joc és més freqüent entre els més joves, descendant la seva prevalença a mesura que augmenta l'edat. El joc online que predomina entre els homes són les apostes esportives (71,5%) mentre que, entre les dones, aquestes apostes estan igualades amb els jocs tipus loteries (incloses primitives o bonoloto). La quantitat màxima jugada en un sol dia entre la majoria dels jugadors es troba entre els 6 i els 30 euros.

En la població d'estudiants de 14 a 18 anys, segons l'enquesta ESTUDES (2021) la prevalença de jugar diners online és superior (10,3% el 2018) amb una important diferència per sexe, essent major en els homes (15%) que en les dones (3,8%). Entre els estudiants, amb independència del sexe, el joc preferit online són els videojocs, seguits de les apostes esportives.

No tota relació amb el joc és problemàtica.

Aplicant els criteris DSM-V, el 2017 un 0,4% de la població entre 15 i 64 anys realitzaria un **possible joc problemàtic** i un 0,6% presentaria un possible trastorn del joc. Quan comparem la manera de jugar de la població en general amb els individus que mostren un possible joc problemàtic, veiem que aquests presenten una major freqüència de joc i una major despesa de diners en un sol dia. També s'observa que les prevalences de consum d'alcohol i tabac són majors entre els individus que realitzen un possible joc problemàtic.

En l'enquesta ESTUDES (2021), entre els estudiants de secundària, 58.800 alumnes de 14 a 18 anys (un 3,4% dels enquestats) presentaria un possible joc problemàtic segons l'escala Lie/Bet, essent major la prevalença entre els nois (5%) que entre les noies (1,9%).

Respecte a l'ús d'internet, les dades de l'enquesta EDADES indiquen que, el 2017, un 2,9% de la població de 15 a 64 anys realitza un possible ús compulsiu d'internet, valor que roman estable respecte al 2015 i sense diferències per sexe. A l'enquesta ESTUDES (2021) s'obté que, entre la població d'estudiants de 14 a 18 anys, la prevalença d'un possible ús compulsiu d'internet és bastant superior (23,5%), en augment des del 2014.

Finalment, **pel que respecta a l'ús dels videojocs**, l'enquesta ESTUDES mostra que un 85,1% dels alumnes entre 14 i 18 anys han jugat en l'últim any, percentatge que és notablement major entre els nois, amb una prevalença de joc que va disminuint segons va avançant l'edat dels estudiants. Entre el total dels estudiants de 14 a 18 anys, el 7,1% presentaria una possible addicció als videojocs segons l'escala basada en criteris DSM-V.

- **Pla de drogues i addiccions comportamentals 2019-2023. Generalitat de Catalunya.**

Respecte a la situació de les addiccions comportamentals a Catalunya, cal indicar que el 2,3% de les persones de 15 a 64 anys (EDADES 2019-2020) i el 3,4% dels estudiants de secundària de 14 a 18 anys (ESTUDES 2021) tindria un possible trastorn per joc patològic. La prevalença de l'ús compulsiu d'Internet a la població general és del 3,4% i és lleugerament superior en els homes. En canvi, la prevalença entre els estudiants és més elevada, on un de cada quatre estudiants presentaria aquest trastorn i és més elevada en les noies (32% vs. 22%). El trastorn per ús de videojocs és present en el 15% dels nois i el 3% de les noies. L'any 2021 hi van haver 738 sol·licituds de tractament per addiccions comportamentals, de les quals tres de cada quatre van ser motivades pel joc amb diners.

El joc amb diners

La prevalença de joc amb diners presencialment alguna vegada en els últims dotze mesos en la població de 15 a 64 anys (EDADES) va ser del 57,7%, (59,3% en homes i 56,1% en dones) l'any 2017. En canvi, la prevalença de joc amb diners a internet en l'últim any va ser inferior: del 2,7% (4,7% en homes i 0,8% en dones).

En aquesta enquesta també es va avaluar el joc problemàtic i el trastorn del joc basant-se en els criteris diagnòstics del Manual diagnòstic i estadístic dels trastorns mentals (5a edició) (DSM-5). Entre el total de la població de 15 a 64 anys la prevalença de joc problemàtic va ser del 0,4% i la del trastorn del joc del 0,1%. Els resultats també van permetre estimar que entre la població de 15 a 64 anys que havia jugat diners en els últims dotze mesos, un 19,2% presentava un joc problemàtic i un 6,4% un trastorn del joc. La prevalença, tant de joc problemàtic com de trastorn del joc, va ser més elevada en homes.

L'ús compulsiu d'internet

Segons l'escala CIUS (EDADES) per detectar l'ús compulsiu d'internet, el 2,9% de la població de 15 a 64 anys presenta un ús compulsiu d'internet (≥ 28 punts), amb

prevalences més elevades en dones (2,7% en homes i 3,2% en dones). El grup d'edat de 15 a 29 anys mostra prevalences més elevades, concretament del 8,6% (7,1% en homes i 10,2% en dones).

4.1.2. Descripció del context comarcal del Berguedà

Durant els darrers anys s'han produït, en molts països inclòs el nostre – i per tant també en la nostra Comarca – una sèrie de transformacions en les drogues consumides i en els seus patrons de consum. Aquests canvis (propiciats alhora per modificacions dels factors socials i econòmics a gran escala) han donat lloc a una major vulnerabilitat i predisposició cap al consum de drogues i el comportament imprudent provocat per les mateixes, especialment per part dels joves i en el marc de determinades situacions socials vinculades al lleure.

Informació territorial

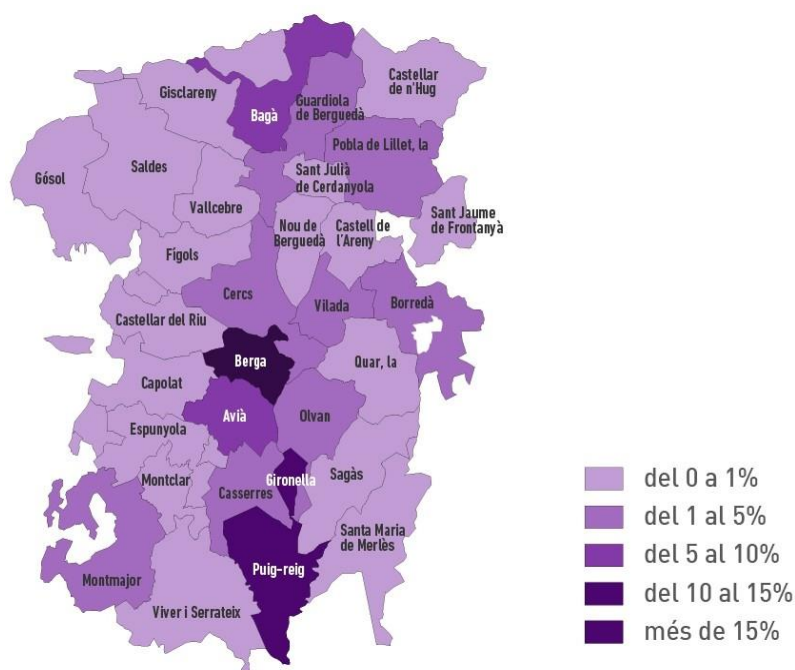
La comarca del Berguedà és una de les comarques naturals prepirinenques, formada per l'alta vall del Llobregat que fa d'enllaç entre les terres pirinenques i la Depressió Central. Està envoltada per les comarques de la Cerdanya al nord, el Ripollès al nord-est i est, Osona a l'est i sud-est, el Bages al sud, el Solsonès al sud-oest i oest i l'Alt Urgell al nord-oest.

La comarca presenta dues parts ben diferenciades: l'Alt Berguedà i el Baix Berguedà, que responen a les dues grans unitats de relleu, el Prepirineu i la Depressió Central, amb grans diferències tant de fisonomia de paisatge com d'activitat humana. L'Alt Berguedà, al nord, molt muntanyós i amb un població que ha minvat en el darrer quart del segle XX, comprèn la vall del curs alt del Llobregat i la del Bastareny, afluent del Llobregat. El Baix Berguedà és una gran plana ondulada (predominantment agrícola). Es en aquesta zona i recorrent el riu nombre d'habitants; Berga, capital de

comarca, Gironella i Puig-reig.

Municipis del Berguedà i el seu pes poblacional. 2021. Percentatge sobre el total

Font: Diputació de Barcelona a partir de l'IDESCAT, a partir del Padró continu de l'INE

Indicadors demogràfics:

En l'àmbit demogràfic hem de fer referència a dos aspectes, per una banda, el nombre d'habitants de la comarca i per l'altra, la seva composició.

L'any 2021 la comarca del Berguedà va tenir una població total de 39.772 persones, essent 19.909 dones i 19.863 homes. L'any 2009 la població total a la comarca va arribar al seu màxim amb 41.653 habitants.

Evolució de la població

ANY	HABITANTS
2009	41.653
2010	41.638
2011	41.454
2012	41.168
2013	40.616
2014	40.039
2015	39.517
2016	39.178
2017	38.791
2018	39.104
2019	39.240
2020	39.450
2021	39.772

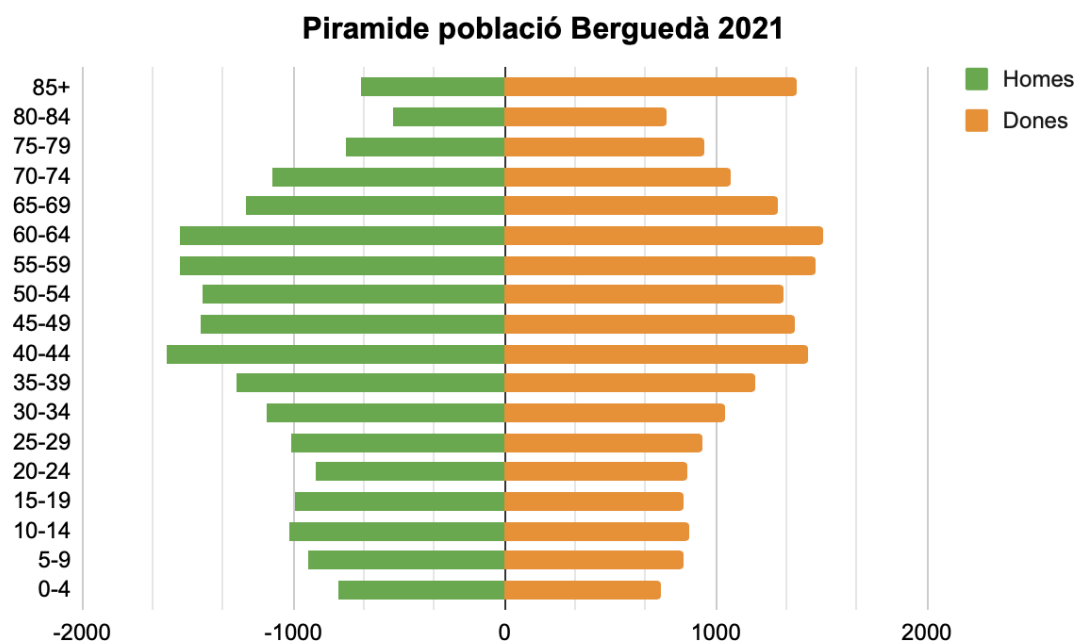
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Estudi Sociodemogràfic de la Comarca del Berguedà (Juny 2022)

La comarca està repartida en 31 municipis. I té una densitat de població de **33,8/ km²**. Per tant, podem afirmar que és un entorn rural perquè té menys de 150 habitants per km². És una comarca molt desigual en termes poblacionals. Aquest fet pot generar desigualtats en funció del lloc on es visqui, ja que els pobles més petits presenten característiques diferents a les dels pobles més grans.

Existeix un procés de concentració d'aquesta població en els nuclis més grans com Berga, Gironella i Puig-reig. La capital, Berga, aglutina bona part de la població. Aquesta concentració provoca forts contrastos de densitat de població entre els municipis ja que mentre n'hi ha amb més de 600 h/ km², en altres el poblament dispers assoleix el 100% del territori del municipi (Castellar del Riu, Castell de l'Areny, Fígols, Gisclareny, la Quar, St. Jaume de Frontanyà, Capolat, l'Espunyola, Montclar, Sagàs, Sta. Maria de Merlès, Vallcebre i Viver i Serrateix).

La comarca en termes demogràfics disposa de la majoria de les característiques dels entorns rurals. Aquests presenten un índex d'envelliment més elevat per la tendència de la població jove a marxar cap a les ciutats a treballar.

Un cop coneguda la quantitat de població hem de fer referència a la seva composició. Així doncs, l'estructura de la població de la comarca del Berguedà per edat i sexe és la següent:

Font: Elaboració pròpia a partir de dades IDESCAT.

Com es pot observar l'estructura poblacional del Berguedà correspon a l'estructura de les societats occidentals modernes. La piràmide poblacional cada cop té una forma menys triangular. Les cohorts que van néixer al "baby boom" dels 60-70 són les més majoritàries. Les persones nascudes als anys 80 ja ho fan amb un cicle de natalitat moderna, fent la base de la piràmide més estreta. També cal destacar que la part superior de la piràmide és força ampla indicant un envelliment de la població i on s'hi pot observar, clarament, la major esperança de vida de les dones.

Si ens centrem amb la població diana del Pla, hi ha menys joves en les edats compreses dels 0 als 14 que dels 15 als 29. El total de població jove a la comarca és de 10.794 joves (5.229 de 0 a 14 i 5.565 de 15 a 29 anys), essent el 23,36% de la població total de la comarca.

Evolució població jove del Berguedà

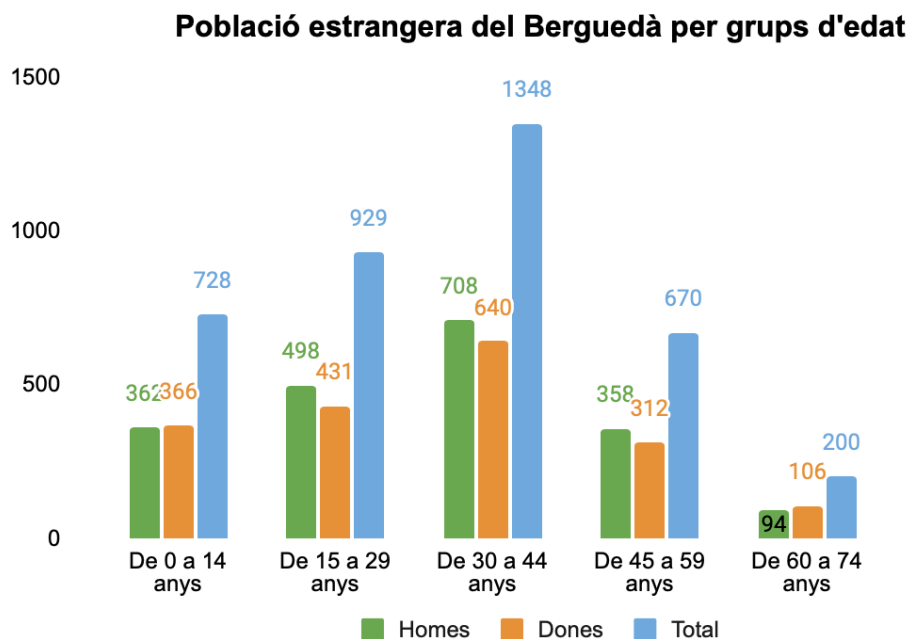
Grup edat	2021			2020		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Total 0 a 14 anys	2.751	2.478	5.229	2.782	2.473	5.255
Total de 15 a 29 anys	2.913	2.652	5.565	2.881	2.611	5.492
Total	5.664	5.130	10.794	5.663	5.084	10.747

Població jove del berguedà per franges d'edat i sexe. 2021

Grup edat	Homes	Dones	Total	% Homes	% Dones	% Total
De 0 a 4 anys	792	745	1.537	1,98%	1,86%	3,84%
De 5 a 9 anys	933	856	1.789	2,33%	2,14%	4,47%
De 10 a 14 anys	1.026	877	1.903	2,56%	2,19%	4,76%
Total 0 a 14 anys	2.751	2.478	5.229	6,88%	6,19%	13,07%
De 15 a 19 anys	998	847	1.845	2,49%	2,12%	4,61%
De 20 a 24 anys	898	865	1.763	2,24%	2,16%	4,41%
De 25 a 29 anys	1.017	940	1.957	2,54%	2,35%	4,89%
Total de 15 a 29 anys	2.913	2.652	5.565	7,28%	6,63%	13,91%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades IDESCAT, a partir del padró continu de l'INE.

Un tercer aspecte de les dades demogràfiques són els moviments migratoris. Si analitzem la població estrangera per grups d'edat cal destacar la major concentració de població estrangera en els trams de 30 a 44 anys, essent també gran la franja d'edat dels 15 als 29 anys.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT

Població jove estrangera al Berguedà per franges d'edat i sexe. 2021

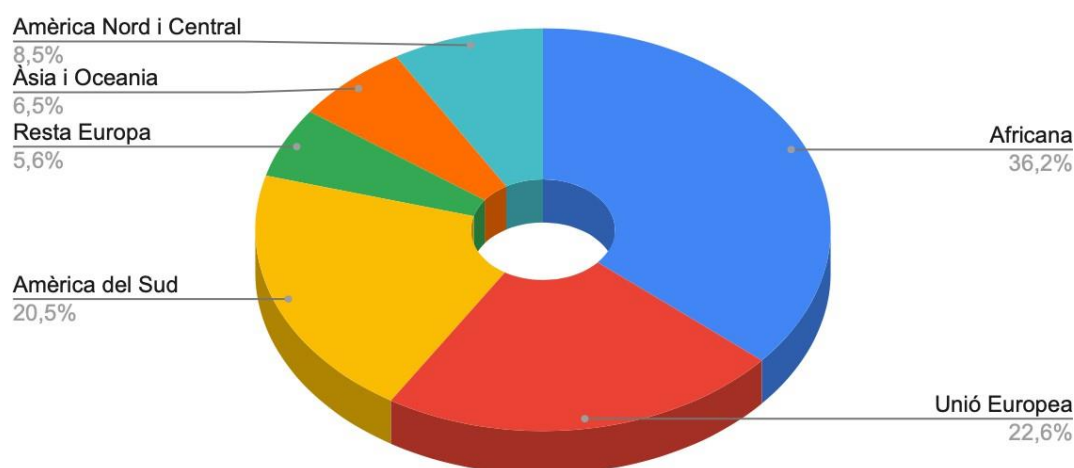
Grup edat	Homes	Dones	Total	% Homes	% Dones	% Total
De 0 a 4 anys	122	141	263	0,30%	0,35%	0,66%
De 5 a 9 anys	137	125	262	0,34%	0,31%	0,65%
De 10 a 14 anys	103	100	203	0,26%	0,25%	0,51%
Total 0 a 14 anys	362	366	728	0,90%	0,91%	1,82%
De 15 a 19 anys	177	90	267	0,44%	0,22%	0,67%
De 20 a 24 anys	142	140	282	0,35%	0,35%	0,70%
De 25 a 29 anys	179	201	380	0,45%	0,50%	0,95%
Total de 15 a 29 anys	498	431	929	1,24%	1,08%	2,32%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades IDESCAT, a partir del padró continu de l'INE

Població de la comarca segons nacionalitat 2021

Nacionalitat	Habitants
Africana	1415
Unió Europea	883
Amèrica del Sud	799
Resta Europa	220
Àsia i Oceania	254
Amèrica Nord i Central	333
Total	3904

Població de la comarca segons nacionalitat. 2021

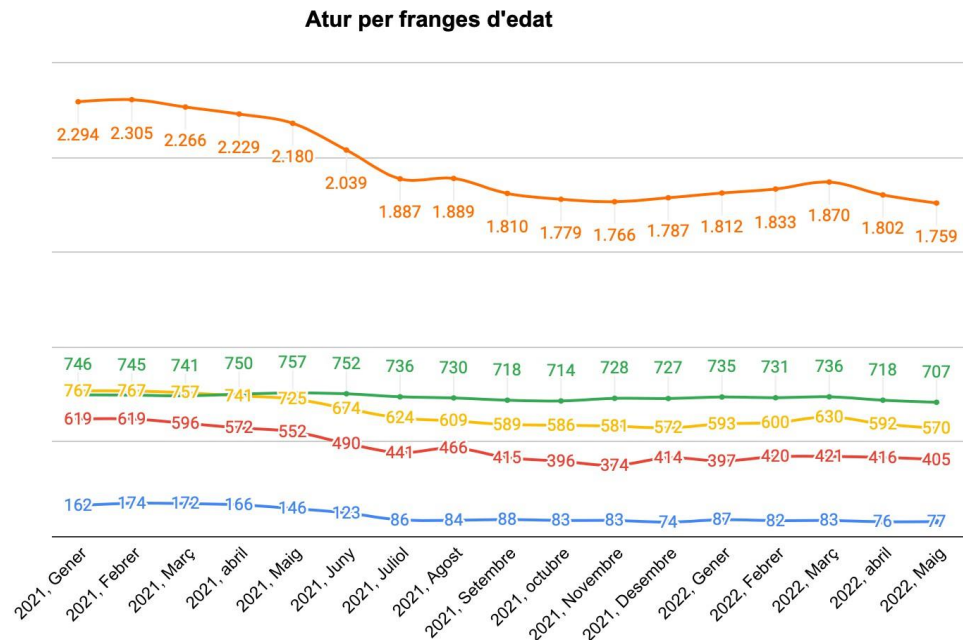

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT

La població espanyola és amb diferència, la més envellida amb prop de 47 anys d'edat mitjana (l'any 2006 era de menys de 46 anys). Mentre que la població africana és la que té més proporció de població jove de 0 a 15 anys (27,54%). En canvi l'espanyola en té només el (13, 2%). Totes els nacionalitats estrangeres tenen una baixa proporció de gent més gran de 64 anys, a diferència de la població de nacionalitat espanyola en que la seva població és més envellida amb més del 25% Especial atenció a la població estrangera dels municipis de Borredà, Berga i Gironella on en algunes seccions censals el percentatge de persones estrangeres en relació al total de la població censada està entre el 17% i el 29% majoritàriament persones marroquines i romaneses.

Indicadors econòmics:

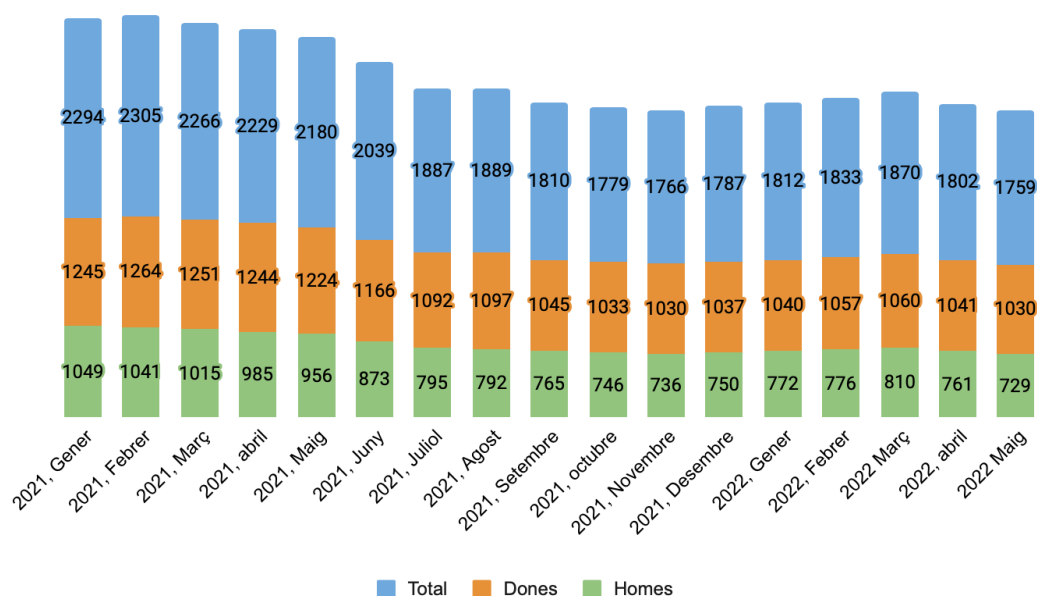
Pel que fa als indicadors econòmics. Ens centrarem en la taxa d'atur. Com podem observar en la gràfica, aquesta mostra una tendència a la baixa de l'atur (al mes de Març del 2022 hi ha 1.759 persones registrades a l'atur. Per tant, podem observar en l'últim any, una millora en l'atur registrat al Berguedà.

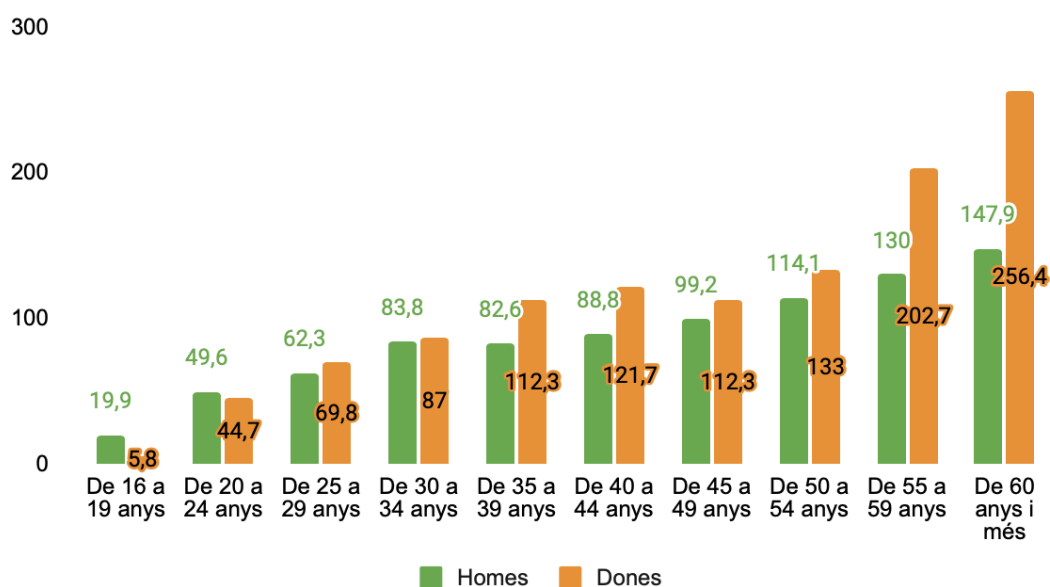
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori Social del Berguedà

Si observem l'atur registrat per sexe podem veure que qui té més dificultat per trobar feina són les dones i a mesura que l'edat avança, aquesta dificultat és major.

Dades generals atur i sexe

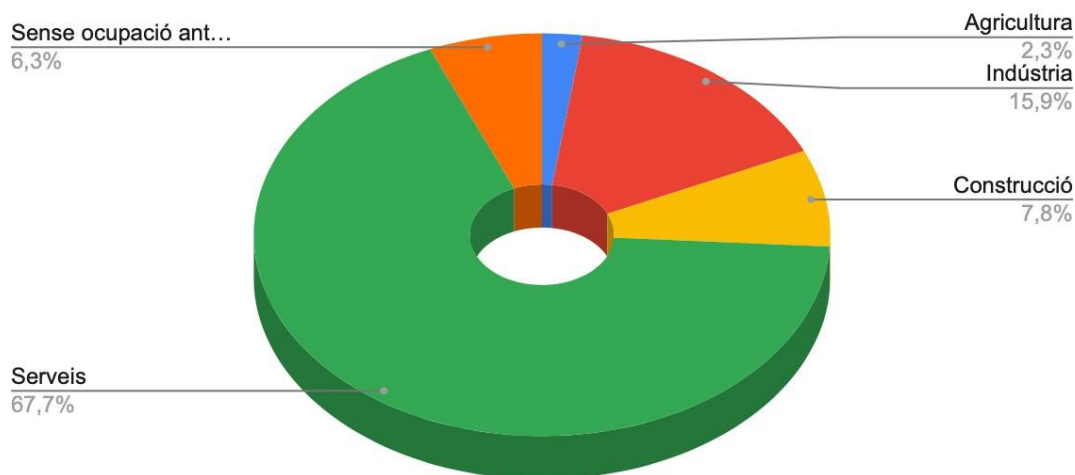
Atur registrat per sexe i edat

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT

Pel que fa als sectors econòmics de la comarca podem veure clarament el pes de l'atur en el sector serveis on hi ha 1370 persones registrades a l'atur, seguit de la indústria amb 322 persones a l'atur i la construcció amb 157 persones registrades a l'atur.

Atur registrat per sector econòmic. 2021

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT

4.2. DADES PRIMÀRIES

A continuació s'analitza la informació procedent de les fonts primàries, que són aquelles elaborades expressament amb motiu de l'objecte d'estudi i que aporten informació sobre el terreny des de les percepcions dels diferents agents implicats al Pla.

4.2.1. Informació de les fitxes de recollida de dades

La recollida de dades mitjançant el sistema de fitxes ha facilitat una informació integral que ha ajudat a visualitzar de manera més idònia els serveis i actuacions existents a la comarca. La recollida d'informació de professionals s'ha realitzat a través d'un qüestionari via on-line, recollint dades quantitatives i qualitatives que permeten aproximar-se a la realitat del territori pel que fa als usos de drogues i pantalles.

A l'**Annex 3** es mostra la informació extreta de les fitxes.

A continuació es mostra un resum amb els aspectes més rellevants de la informació extreta de les fitxes dels informants clau que han participat en la diagnosi del Pla, dividida en els àmbits els quals han respost:

- Cossos de seguretat
- Centres educatius de primària i secundària
- Agents socials: Joventut, promoció de la Salut, SSB, justícia juvenil.
- Salut i escola
- Dispositius sanitaris

Cossos de Seguretat

- S'han realitzat poc més de 200 confiscacions de drogues no fiscalitzades en els darrers dos anys.
- No existeix un nombre molt elevat de persones menors d'edat sancionades per consum de substàncies no fiscalitzades a la via pública i cal recalcar que el programa PASA no està implementat a tota la comarca per igual.
- Es desconeixen el nombre d'accidents de transit en els quals hi pot haver incidència de drogues.
- Es valoren els controls preventius, les xerrades als centres educatius i els punts estàtics i de control a llocs conflictius com a estratègia preventiva.
- Unanimitat en rebre formació sobre prevenció en els usos de drogues i pantalles.
- Sembla que la venda d'alcohol i tabac a menors es dona en alguns espais de la comarca.
- Existència de botellots, sobretot a l'estiu.
- Les principals molèsties que causen les drogues son de caràcter comunitari, molèsties al veïnat, soroll, olors...

Centres educatius de primària i secundària

- Les activitats preventives en matèria de drogues dutes a terme a centres de primària les realitzen mossos d'esquadra i professionals, (Diputació, Controles?) aprofitant també les tutories per abordar el tema.
- Als centres de primària no tenen constància que es consumeixin drogues, a secundària afirmen que no es consumeixen i en el cas de fer-ho es trasllada la incidència a la família i es valora l'expulsió.
- A secundària afirmen que existeixen conflictes derivats de l'ús de les pantalles a primària els conflictes són més incipients.
- En quant a protocol d'actuació en casos de consum de drogues i pantalles a primària afirmen que tenen l'oficial del Consell Comarcal i a secundària afirmen que sí que coneixen l'existència del protocol propi.
- Les derivacions realitzades a secundària son a pediatria, CSMIJ, Consell Comarcal, Salut i Escola, comissió social, EAP i mossos d'esquadra, depenent del cas i del centre educatiu. A primària es deriva a l'EAP o al Consell Comarcal.
- Tant a primària com a secundària coincideixen que es important rebre més formació sobre drogues i pantalles.
- Pel que fa a les famílies, el que costa a secundària és la participació d'aquestes en formacions i xerrades.
- A secundària la majoria de respostes apunten a que no es veu necessari una figura preventiva al centre educatiu, a diferència de primària que sí que ho valoren positiu la implementació d'aquesta figura.
- En quant a la figura d'un/a TIS al centre educatiu, no hi ha consens sobre la seva necessitat a secundària.

Agents socials: Joventut, promoció de la Salut, SSB, justícia juvenil i Salut i escola

- Pel que fa a activitats relacionades amb la prevenció de drogues, s'han realitzat assessorament als centres de menors, recordar el circuit de derivació de Salut Mental, xerrades i exposicions, projecte anomenat Límits i aquestes activitats són realitzades pel Consell Comarcal (organitzades per l'àrea corresponent).
- En quant a activitats relacionades amb la prevenció dels usos problemàtics de pantalles, s'han fet tallers i xerrades organitzades per la Diputació de Barcelona i els Ajuntaments.
- Existeix un circuit de coordinació entre professionals i serveis que s'utilitza quan és necessari.
- Pel que fa a atencions que es realitzen on existeix consum de drogues, trobem que oscil·len entre 25-45, on la família també s'implica.

- Es percep que hi ha un consum elevat de drogues, sobretot els caps de setmana.
- Els moments on es concentra un major consum és per les Festes Populars, Carnestoltes, vacances escolars, festius i festes especials.
- Hi ha unanimitat en que joves i adolescents són qui més consumeix drogues.
- Es creu que les drogues més consumides són el cànnabis, l'alcohol seguit de la cocaïna, ansiolítics i antidepressius, MDMA...
- Els problemes que creuen que es deriven del consum de drogues al municipi, tenen a veure, sobretot, amb la convivència, actes d'incivisme i la manca de motivació i pèrdua d'oportunitats per part de la gent jove.
- També s'afirma que existeixen bars i discoteques que generen problemes en aquest sentit així com festes populars que també generen conflictes pel consum de drogues.
- Arrel de la pandèmia provocada per la COVID-19, s'afirma que ha augmentat l'ús de pantalles, alhora que també ha desplaçat els consums als llocs públics, ja que els locals d'oci estaven tancats i que els col·lectius més afectats són els joves i adolescents.
- Pel que fa als problemes més freqüents que ocasionen les pantalles hi ha l'aïllament, la dificultat per vincular als i les joves amb altres activitats que no siguin a través de pantalles, dependència i unes falses expectatives laborals per part de la gent jove ja que volen ser youtubers, instagramers, influencers...
- Tothom coincideix en que la COVID-19 ha modificat els hàbits sobre els usos de pantalles.
- En quant a quines estratègies es poden dur a terme per col·laborar en temes de prevenció, apareix donar suport a les campanyes locals i comarcals i la realització d'accions de forma conjunta.
- La predisposició que mostren els i les professionals per implicar-se en la prevenció és bona.
- Els serveis de referència per informar i assessorar en els usos de drogues i pantalles, trobem els espais joves i Salut i Escola.
- Es recull que l'abordatge efectiu en quant als usos de drogues i pantalles hauria de ser integral, aprofundint en les causes estructurals que porten a la precarietat i desesperança per part de la gent jove.
- La manca de formació per a professionals que treballen directament amb joves, també és una demanda.

Salut i Escola

- Afirmen que durant el curs 2021-2022 s'han realitzat molt poques intervencions relacionades amb els usos de drogues legals i/o il·legals i de pantalles.
- Les activitats preventives que es realitzen són l'espai de consulta en relació a la prevenció de drogues i pantalles.
- Totes les professionals entrevistades coneixen el protocol de prevenció, detecció i intervenció sobre drogues als centres educatius de secundària.
- Per millorar la tasca professionals en quant a la prevenció responen que la sensibilització així com més professionals de psicologia seria una bona estratègia.

Dispositius sanitaris

- Els recursos de derivació utilitzats per casos d'usos de drogues són tots els recursos de la xarxa, especialment UPD de Martorell, Aguts d'Althaia i també CT's. Pel que fa als recursos utilitzats per casos on hi ha usos de pantalles, són la unitat d'Althaia i Bellvitge.
- Es destaca el treball amb famílies, especialment en la prevenció de recaigudes com accions de caràcter preventiu.

- Es troben a faltar accions formatives adreçades a professionals relacionades amb els usos de drogues i pantalles.
- Les coordinacions amb serveis especialitzats en drogodependències o pantalles són amb el CSMIJ, Aguts d'Althaia, UPD Martorell i també amb la Unitat d'addiccions conductuals de Bellvitge i Manresa, d'on també reben accions formatives.

4.2.2. Informació de les entrevistes i grups de discussió

Durant el procés de diagnòstic s'han realitzat grups de discussió amb agents clau implicats en el Pla com ara joves, famílies i professionals dels diferents municipis. També s'ha complementat la informació extreta d'aquests grups amb la realització d'entrevistes amb profunditat, amb l'objectiu d'extreure'n les seves percepcions en relació a la temàtica que ens ocupa.

S'ha apostat per ampliar la recollida d'informació amb aspectes sobre el context comarcal com per exemple l'accés a l'habitatge, els estudis, la situació laboral, la salut de les persones joves... per tal d'explorar possibles condicionants que permetin situar, entendre i explicar les dinàmiques en relació als usos de drogues i pantalles al territori.

A continuació s'exposa una síntesi, desglossada per temàtiques, en relació a la informació recollida mitjançant els **4 grups de discussió** (1 de professionals, 1 de famílies i 2 de joves del territori) i les **6 entrevistes en profunditat** realitzades:

Sobre les drogues més consumides per part de la població jove a la comarca:

- Consum alcohol i cànnabis molt normalitzat.
- Tabac (percepció que els joves cada vegada fumen menys).
- Begudes energètiques (a tota hora).
- Cocaïna (ambient més nocturn).
- Professionals aporten que es detecta un augment de la medicació psiquiàtrica sense recepta i alguns agents detecten inhalants i dissolvents en els JMS. D'altres verbalitzen que han disminuït.
- Un grup de joves afegeixen l'òxid de nitrogen i una jove-adulta entrevistada detecta un augment en el consum de MDMA en espais d'oci nocturn.

Sobre els espais i els moments de l'any on hi ha més consum:

- Espai públic: carrer, parcs infantils, sortida Institut...
- Bars: algunes persones expliquen que està molt normalitzada la venda d'alcohol a menors d'edat.
- Presència de botellots, sobretot els caps de setmana.
- Cànnabis: consum més diari entre setmana i també als botellots.
- Festes assenyalades: Carnaval (rues), Patum, cerca-tasques, Nadal, Setmana Santa...
- Festes Majors dels pobles de la comarca (estiu). Es percep que no hi ha gaires controls d'alcoholèmia per part dels Mossos i això relaxa a tothom, fet que fa que no hi hagi una previsió o organització en relació als desplaçaments de tornada a casa.
- Famílies i professionals identifiquen molts espais visibles mentre que els grups de joves nombren espais més discrets i amagats.
- Jove entrevistat explica que el consum als bars per part de la gent jove ha baixat per un tema de sostenibilitat econòmica. Falta d'oportunitats de feina, jovent precari, no gasten tant a preus de bar sinó que organitzen més botellots.

- Tothom coincideix que en general hi ha molta accessibilitat per part de la població jove en tenir a l'abast les drogues més consumides.

Sobre les diferències en el consum de drogues entre nois i noies:

- En general es coincideix en que no es detecten diferències significatives.
- Alguns professionals expressen que potser les noies amb més càrrega emocional recorren a diferents substàncies.
- Algunes persones joves expressen que el cànnabis i l'alcohol són generalment més consumits per part dels nois.
- Alguns joves mostren la percepció que les noies quan beuen es posen més "sentimentals" i els nois més agressius.
- Treballadora en l'àmbit de l'oci nocturn explica que a vegades hi ha la percepció que les noies consumeixin menys perquè també ocupen menys espai en contextos públics. En canvi, observa que les borratxeres per part de les noies són més visibles. Nois consum més visible i per tant també més normalitzat.
- Una altra agent entrevistada aporta que els nois, al contrari que les noies, tendeixen a actuar sense valorar gaire les conseqüències o com els pot afectar cada consum.

Sobre les diferències en les dinàmiques que es donen a diferents punts de la Comarca:

- En general tothom coincideix que més o menys els consums són similars a diferents punts de la comarca.
- Sembla que als municipis més petits es visibilitzi més el consum i el tràfic.
- Alguns joves expliquen que a les ciutats més grans (Berga, Gironella...) hi ha més presència de policia i per tant, menys consums visibles que als pobles petits.
- Es vincula de forma generalitzada la falta d'alternatives d'oci al consum. Problemàtica estructural. Com menys ofertes d'oci hi hagi al poble o dificultats per desplaçar-se, més consum hi haurà.
- Algunes persones diferencien dinàmiques de consum entre l'Alt i el Baix Berguedà, també vinculat a factors socioeconòmics.

Sobre els canvis dels consums amb la pandèmia:

- Als pobles petits les dinàmiques de consum no han canviat gaire amb la pandèmia.
- Hi ha consens en que després de la pandèmia i de cada etapa de confinament s'han disparat els consums, sobretot d'alcohol. "Tothom té més ganes de sortir de festa". Personal treballador en l'àmbit de l'oci ho corrobora.
- Durant la pandèmia els consums es van traslladar a l'àmbit privat.
- Professionals (CRAE) valoren que la pandèmia els va beneficiar perquè va aturar alguns consums.
- Alguns joves expliquen que durant la pandèmia va ser més difícil aconseguir drogues.
- Durant la pandèmia molta gent va fer més esport de l'habitual amb l'excusa de poder sortir (aspectes positius, factors de protecció).
- Durant la pandèmia es feien jocs online entre la gent jove amb dinàmiques per beure conjuntament amb el grup d'iguals.
- Treballadora en l'àmbit de l'oci nocturn detecta que després de la pandèmia els joves no van tant a la discoteca. S'han organitzat festes per majors de 16 anys que no omplen l'aforament. Creu que han augmentat els botellots (consum a

l'espai públic) i es reserven les sortides a discoteques per moments més puntuals.

Sobre les motivacions de la gent jove per consumir drogues:

- Diversió, curiositat, desinhibició, experimentació, recerca de sensacions.
- Reconeixement i aprovació per part del grup d'iguals. Influència i integració al grup. Socialització.
- Satisfacció personal, "sentir-se gran".
- Edat de descoberta. Provar coses noves.
- Necessitat d'evasió, tapar mancances. Desconnexió en relació als problemes.
- Sentir-se més satisfets del dia a dia, fugir de la quotidianitat i la monotonia.
- Avorriment (falta de motivacions i d'opcions d'oci).
- Amb la cocaïna, voluntat d'aguantar, no acabar la festa, poder seguir bevent...

Sobre les fonts d'informació en relació a les drogues:

- Internet, Xarxes Socials (referents a Youtube, Instagram, Tik-Tok...).
- Amistats, boca-orella.
- Família, casa.
- Institut (Programa *Controles* i xerrades per part dels Mossos d'Esquadra o la Policia).
- Segueixen patrons, referències.
- Referències a sèries de TV, novel·les, pelis, llibres...
- Joves afirmen que la informació des del prohibicionisme no és efectiva.
- Tothom coincideix en la manca d'informació de qualitat i, per part dels professionals, s'identifica la voluntat en pensar accions continuades i centralitzades des de la perspectiva de la Reducció de Riscos.

Sobre els riscos associats a l'ús de les pantalles:

Famílies i professionals:

- Relacionar-se amb persones desconegudes.
- Addicció als videojocs (agressivitat, dificultat per pactar horaris, establir límits...).
- Les famílies identifiquen com a risc el seu desconeixement sobre pantalles i XXSS.
- Dormir poc i manca de concentració per no haver descansat suficient.
- Pressió social per tenir dispositius (smart-phone, consoles...).
- Desaparició de les estones de comunicació familiar.
- Incentivació de la tecnologia des dels centres educatius.
- Pornografia, accessibilitat i confusions en quant a les relacions sexo-afectives.
- Manca de límits, hàbits i control parental.
- Manca de motivacions per altres aspectes i canvis d'hàbits.
- Molta frustració i manca d'habilitats per gestionar-la per part dels joves.
- Facilitat per parlar per pantalles i desinhibició a través d'elles.
- Els joves situen els Youtubers i Influencers com a sortida professional fàcil amb altes expectatives.
- El gènere com a risc afegit (pressió estètica...).
- Identifiquen que els adults traslladen les pors ja existents i es criminalitza l'ús de les pantalles.
- Es manifesta la necessitat d'abordar-ho des de petits per fer un bon ús de les pantalles, exprimint les seves potencialitats, enfocant les intervencions des d'una mirada de gènere.

- Màscares a l'hora de relacionar-nos. Ser qui vulguem.
- Preocupació pel contingut que els joves es poden trobar a través de les pantalles.
- Límits confusos entre el que passa "dins" i "fora" les pantalles. Vides paral·leles.
- Falta de privacitat, difusió de continguts que haurien de ser privats.
- Una agent entrevistada observa la diferència entre la televisió (on hi ha una programació), i la tauleta (elecció de continguts). Explica que la tauleta genera que vagis consumint continguts sense mai satisfer-te, i que això també es tradueix en altres àmbits de la vida.

Joves:

- La dependència que genera.
- Aspectes físics: deteriorament de la vista.
- Baix rendiment acadèmic.
- Ciberbullying.
- Aïllament.
- Anonimat.
- *Hackejar* dades personals.
- Suplantació d'identitat (XXSS).
- Difusió de fotos compromeses.
- Enganys, estafes...
- Deixar d'atendre obligacions.
- Deixar-hi diners.
- Sobreinformació.
- *Fake news*.
- Hiperconnectivitat.
- Necessitat de satisfacció (voler agradar, voler mostrar, reconeixement).
- Comparació constant (voler el que té l'altre, voler-ho tot i voler-ho immediatament).

Sobre les violències que identifiquen a les XXSS:

- Normalització amb pràctiques de risc.
- Ciber-bullying. Més difícil de gestionar pel desconeixement.
- Sexting i sexpredding.
- Assetjament (grups de WhatsApp per atacar a algunes persones) i assetjament sexual (principalment cap a les noies).
- *Haters*.
- Afegir-te a grups d'Instagram.
- Enganys.
- *Boots*.
- Cosificació i sexualització del cos de la dona.
- Rols de poder que es fomenten gràcies a l'anonimat/atreviment de comunicar-se a través de les pantalles.
- Pressió estètica.
- Coaccions i violències entre el grup d'iguals.
- Violències masclistes subtils i normalitzades que moltes vegades costen d'identificar.

Sobre les estratègies que desenvolupen per abordar-ho:

- Parlar i generar confiança.
- Marcar límits clars.
- Horaris pactats a casa de connexió i desconexió.

- Contenció.
- Control parental.
- Començar a educar en l'empatia, la comunicació, la presa de decisions... necessitat que els infants i joves aprenguin a posicionar-se davant situacions de violència o injustícia des de petits, dins i fora les pantalles.
- Bloquejar a la persona (joves).
- Compte privada a les XXSS (joves).
- No enviar fotos compromeses (joves).
- Més esport i menys pantalles.
- S'observa una preocupació significativa per la falta d'eines i estratègies en un salt generacional de canvi de dinàmiques. Es manifesta -de forma generalitzada- la necessitat d'oferir formació sobre pantalles adreçada a famílies.

Habitatge:

- Accés a l'habitatge complicat, especulatiu, preus abusius.
- Manca de pisos de lloguer i dificultats per accedir-hi.
- Accés difícil també per la tipologia d'habitatge (cases velles, hi ha pocs pisos petits per una persona sola, molta oferta de pisos més grans per compartir però els joves no comparteixen tant...).
- Paràmetres racistes per accedir a un contracte de lloguer.
- Persones joves-adultes expliquen que la situació ha empitjorat els últims anys.
- Joves desarrelats del territori. Falta de voluntat de quedar's-hi i manca de polítiques que ho potenciïn.
- Molta relació amb la precarietat laboral (sense feina o amb feines precàries no es poden permetre un lloguer).

Estudis:

- Tothom coincideix en que hi ha poca diversitat d'oferta, sobretot als pobles petits.
- Limitació en el transport per desplaçar-se.
- Molta centralització dels recursos a Berga.
- Per seguir els estudis Universitaris els joves marxen a Vic o Manresa. Qui pot se'n va a Barcelona o Girona (t'has de poder permetre el lloguer del pis i els desplaçament dels caps de setmana per tornar a la comarca). Alguns dels joves que marxen a estudiar fora, acaben no tornant perquè hi ha més possibilitats d'accedir al món laboral fora la comarca. D'altres sí que tornen.
- Manca de formació professional adequada a les possibilitats del territori.

Laboral:

- Accés complicat al món laboral.
- Falten llocs de treball.
- Atur juvenil.
- Feines precàries per a la gent jove (sense contracte, mal pagades...).
- Moltes persones de la comarca treballen fora. Desplaçaments diaris. "Berga s'està convertint en ciutat dormitori".

Oci:

- Tothom coincideix en que hi ha poques opcions d'oci.
- No hi ha gaire oci els caps de setmana, bàsicament bars.
- Oferta molt centralitzada a La General i Cal Negre (Berga).

- No hi ha cine.
- No hi ha discoteques (a part de La General).
- Augment d'activitats físiques i esportives, degut a la implicació de les famílies.
- Esport com a protecció enfront a consumir d'una manera més continuada.

Salut emocional-mental:

- Tothom coincideix en que la salut mental dels i les joves està empitjorant molt. Es nota un canvi post-pandèmia: ansietat, estrès, angonya, tristesa, exigència, fatiga... generalitzada.
- Es verbalitza la necessitat d'abordar-ho i la preocupació de com fer-ho.

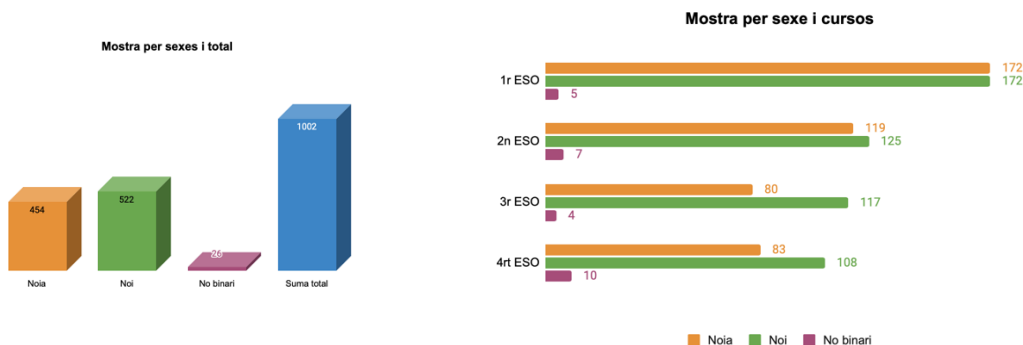
Activitats/entitats/organitzacions culturals-polítiques-esportives-socials-artístiques:

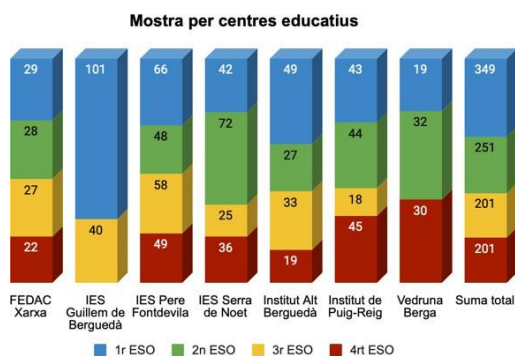
- Tothom valora molt positivament l'oferta esportiva que hi ha a la comarca. Entitats esportives amb capacitat de reunir molta gent. "Les grades dels pavellons estan a rebentar!".
- Falta d'oferta cultural. La poca que hi ha no es difon suficient o s'adreça a un públic molt concret (Casal Panxo, Ateneu Llibertari, Castellers, Konvent...).
- Hi ha organitzacions i entitats actives però molt exclusius d'allò que fan. Poca xarxa entre col·lectius, falta de comunitat i compromís fora del seu àmbit.
- Dificultat de les entitats per a tenir relleu.
- Hell battles a Berga: batalles de gall a Berga autoorganitzades entre els joves.
- Es manifesta que en algunes zones de la comarca hi ha entitats i empreses amb oferta en l'àmbit esportiu, musical, idiomes, activitats artístiques...

4.2.3. Enquesta pantalles

Per tal de conèixer quina és la realitat sobre els usos de pantalles entre els i les adolescents del territori, s'ha realitzat una enquesta a l'alumnat dels diferents cursos de Secundària (1r, 2n, 3r i 4rt d'ESO) escolaritzats a la comarca del Berguedà. El qüestionari s'ha aplicat via online mitjançant l'aplicatiu Google Forms entre els mesos de febrer i març del 2022.

La mostra final ha estat de **1002 alumnes**, 1r d'ESO (34,8%), 2n d'ESO (25%), 3r d'ESO (20,1%) i 4rt d'ESO (20,1%), que representen un 63,3% de l'alumnat total matriculat al Berguedà, repartits entre FEDAC Xarxa, INS Guillem de Berguedà, INS Pere Fontdevila, INS Serra de Noet, Institut Alt Berguedà, Institut de Puig-Reig, INS Vedruna de Berga

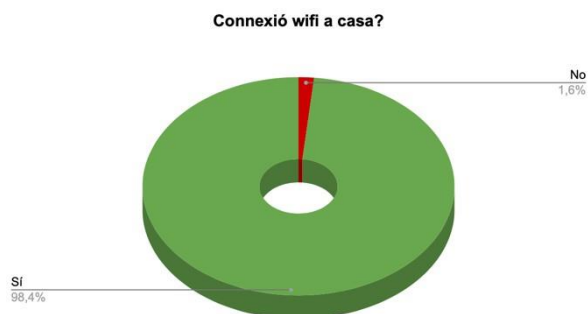

A continuació es detallen alguns aspectes rellevants en relació als resultats:

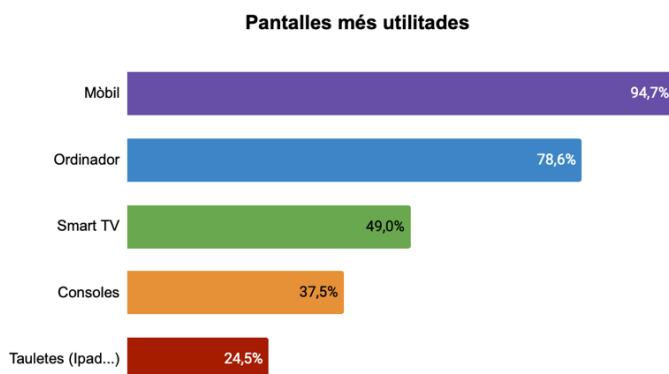
Internet a casa

El 98,4% d'alumnes disposen de connexió wifi a casa. Quan no tenen connexió a internet, la majoria exposen connectar-se a través de les dades mòbils.

Usos de pantalles i

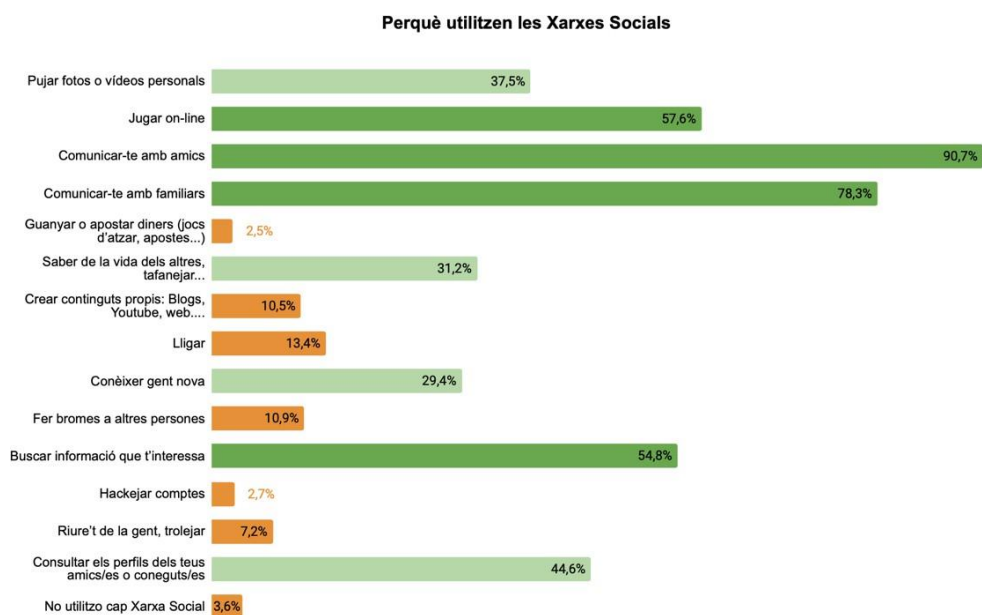
L'alumnat d'ESO assenyalava utilitzar el mòbil com a principal pantalla (un 94,7% dels enquestats), seguit de l'ordinador (78,6%), la Smart TV (49%), i les consoles (37,5%) i les tauletes (24,5%) com a últimes pantalles destacables entre les seves respostes.

Xarxes Socials

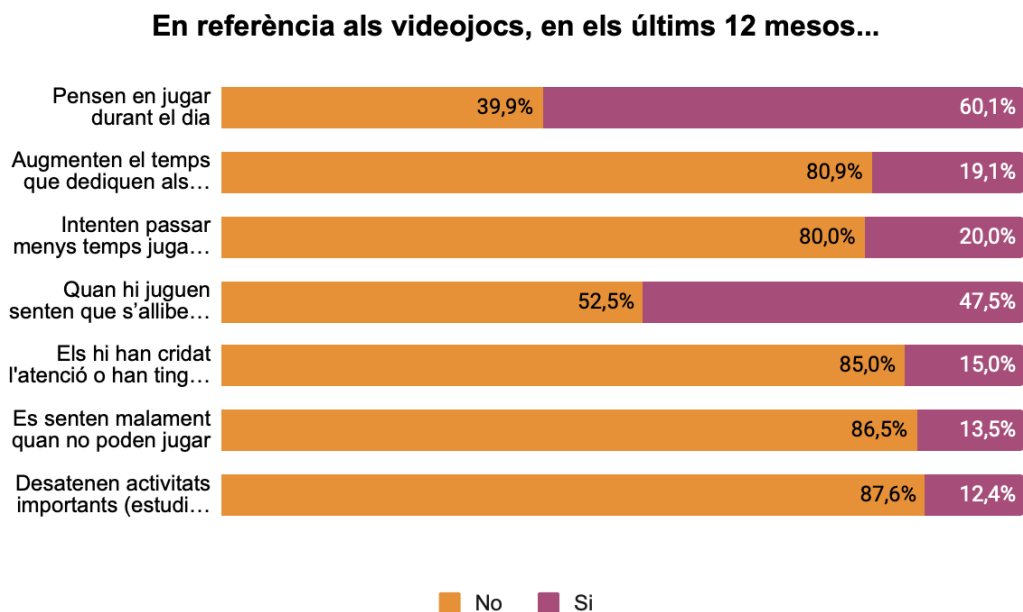
En quant a les xarxes socials, observem com els principals usos es refereixen a comunicar-se amb els amics. (90,7%), comunicar-se amb els familiars (78,3%), jugar online (57,6%) i buscar informació que els hi interessa (54,8%).

En les darreres posicions trobem que un 3,6% no utilitza cap xarxa social, un 2,7% hackeja comptes i un 2,5% guanyar o apostar diners en jocs d'atzar...

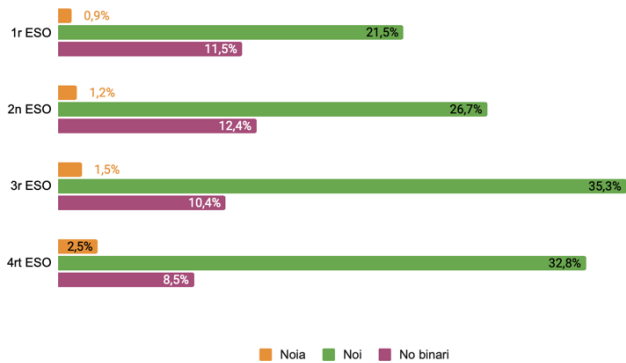
Videojocs

Pel que fa als videojocs durant els darrers 12 mesos, veiem com el 60,1% pensen en jugar durant tot el dia i el 47,5% senten que s'alliberen, s'obliden de tot i es tranquil·litzen.

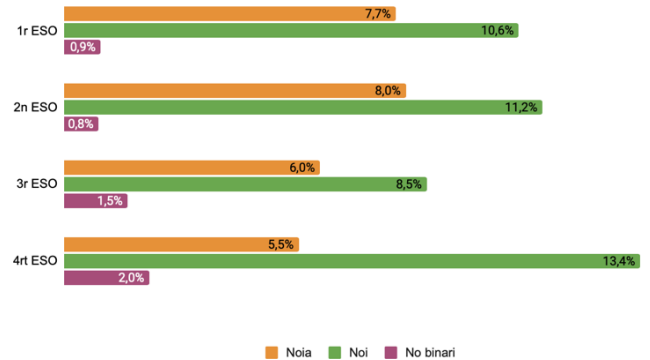

A continuació, mostrem aquelles respostes afirmatives separades per cursos i sexe.

Pensen en jugar a videojocs durant el dia

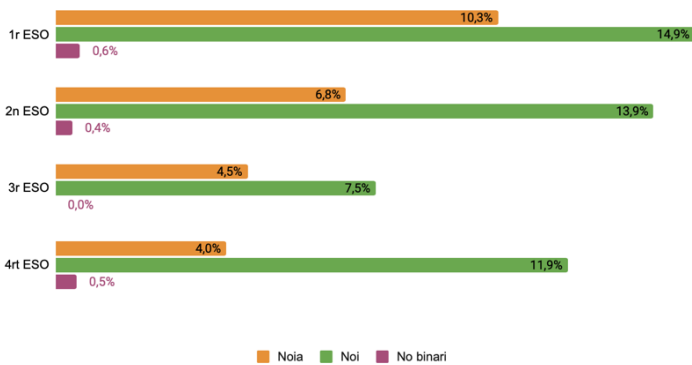
Augmenten el temps que dediquen als videojocs

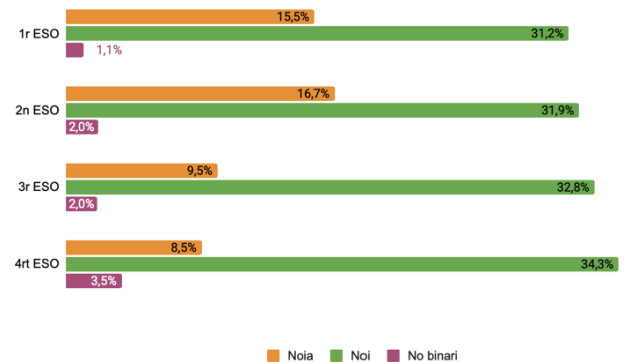
La tendència afirmativa dels nois i les noies creix a mesura que augmenta el curs, en quant a persones de gènere no binari, la tendència decreix.

A mesura que augmenten els cursos les noies dediquen menys temps als videojocs, a diferència dels nois i les persones no binaries.

Intenten passar menys temps jugant a videojocs i no ho aconsegueixen

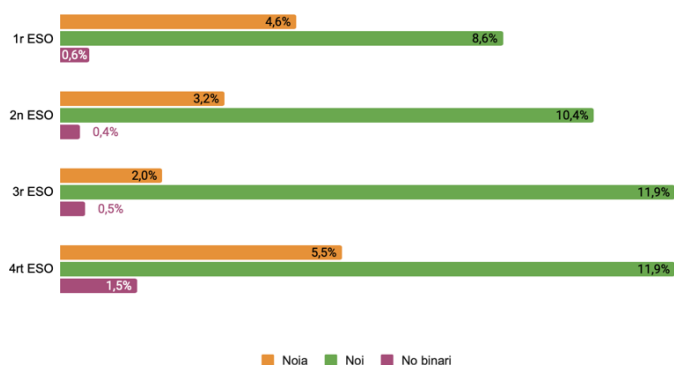
Quan hi juguen senten que s'alliberen, t'obliden de tot i et tranquil·litzen

Si els cursos augmenten sembla que tant nois, noies com persones de gènere no binari poden passar menys temps amb els videojocs, tot i que s'observa un pic en els nois a 4rt d'ESO.

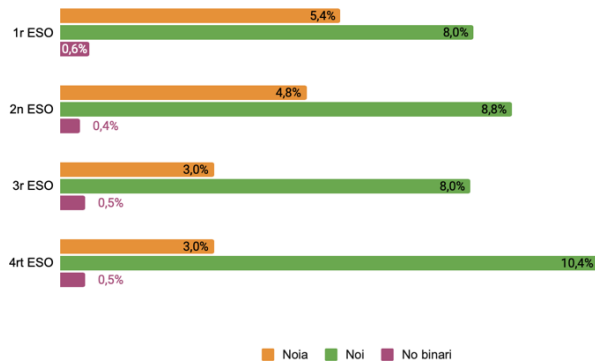
Els nois i les persones de gènere no binari, a mesura que creixen, els videojocs els alliberen de les preocupacions, amb les noies passa el contrari.

Els hi han cridat l'atenció o han tingut problemes amb els estudis, a casa o amb amics

La tendència afirmativa dels nois creix a mesura que augmenta el curs, a diferència de les noies, en quant a persones de gènere no binari, la tendència també augmenta.

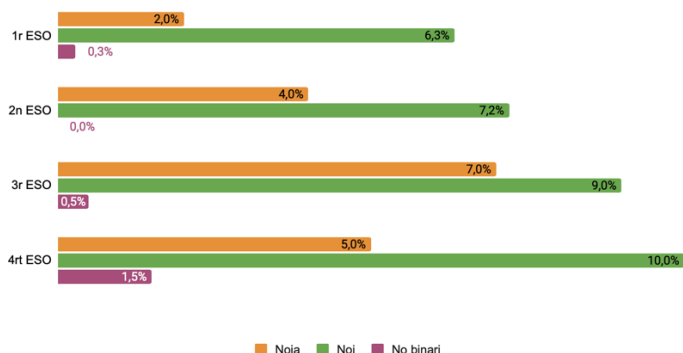
Es senten malament quan no poden jugar

Observem que el malestar de les noies per no poder jugar decreix al contrari que el malestar dels nois.

Tant amb nois, noies com persones de gènere no binari la tendència augmenta i desatenen activitats importants a mesura que passen de curs, tot i que amb les noies decreix 2 punts a 4rt d'ESO.

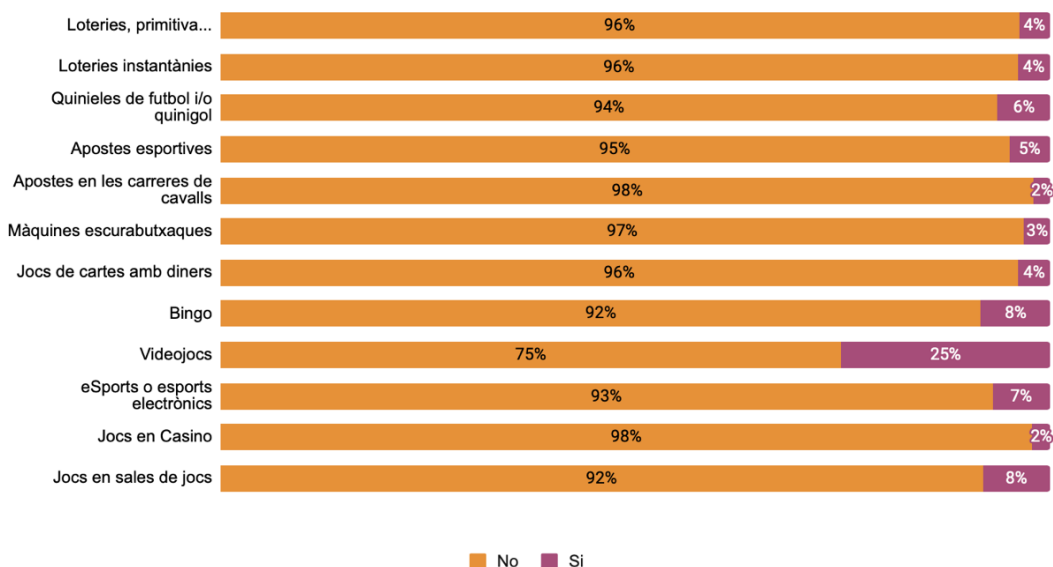
Desatenen activitats importants (estudis, família, esports) per jugar

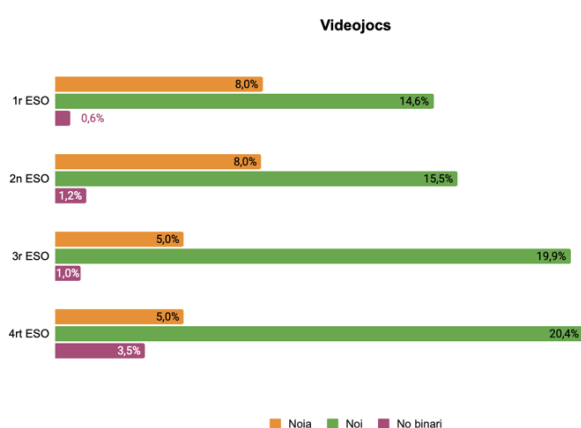
Jugar diners

Davant de la pregunta si en els darrers 12 mesos han jugat diners en algun d'aquests jocs, el 25% afirmen que han jugat diners als videojocs, en segon lloc tenim que un 8% de les persones enquestades han jugat diners al bingo i a jocs en sales de jocs.

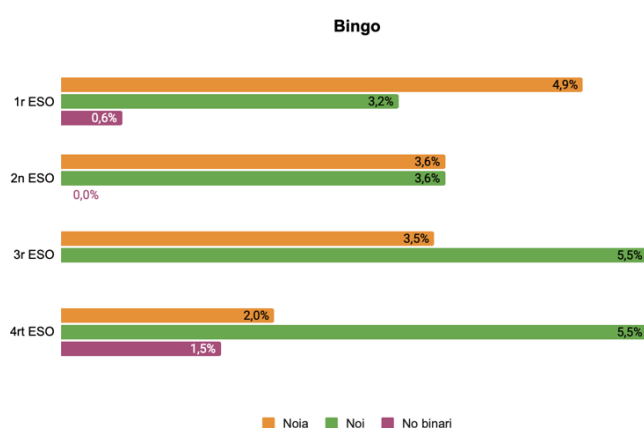
En els darrers 12 mesos, han jugat diners en algun d'aquests jocs

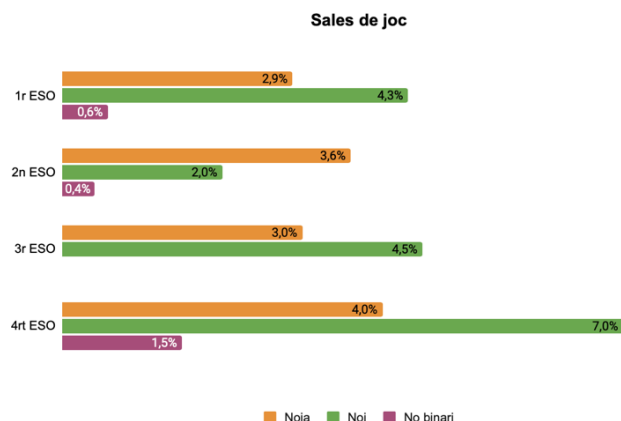
Pel que fa a les respostes més significatives, les desglossem per sexe i cursos:

La tendència dels nois que juguen diners als videojocs augmenta amb els anys, igual que el de les persones no binaries i tot al contrari que les noies.

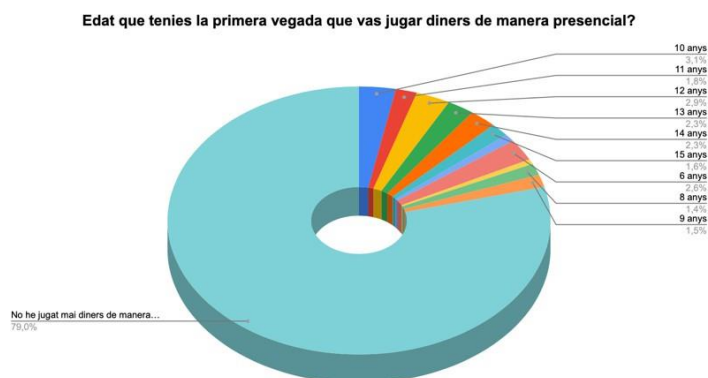
Observem com a primer cycle de l'ESO les noies juguen més diners al bingo que els nois, en el segon cycle, aquesta tendència s'inverteix.

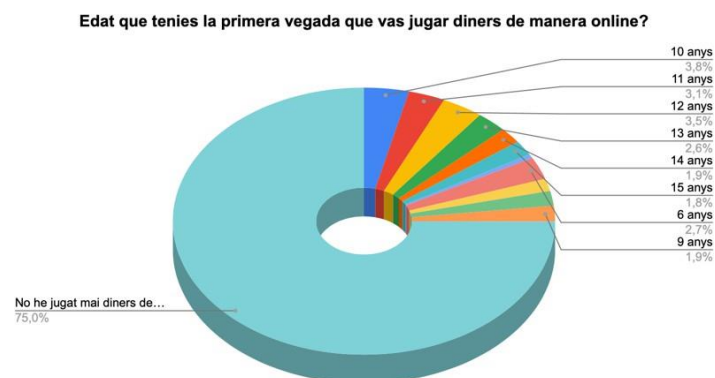
La tendència afirmativa dels nois creix a mesura que augmenta el curs, a diferencia de les noies, en quant a persones de gènere no binari, la tendència també augmenta.

Edat en el joc

En referencia a l'edat que tenien la primera vegada que van jugar diners de manera presencial i online, observem que el 79% no ha jugat mai diners de manera presencial i el percentatge més alt està als 10 anys amb un 3,1%

En quant al joc online, veiem que el 75% de joves enquestats no ha jugat mai diners i el percentatge més elevat dels qui ho han fet, es situa al voltant dels 10 anys.

Segons dades de l'enquesta ESTUDES 2019-2021 l'edat mitja de jugar diners online és situa als 15 anys i al joc presencial la trobem als 14,6 anys.

Tabla J8. Edad con la que la población de estudiantes de Enseñanzas Secundarias de 14 a 18 años ha jugado dinero por primera vez online o presencial (edad). España, 2019-2021.

	2019	2021
Jugar dinero online	14,7	15,0
Jugar dinero presencial	14,6	14,6

FUENTE: OEDA. Encuesta sobre Uso de Drogas en Enseñanzas Secundarias en España (ESTUDES).

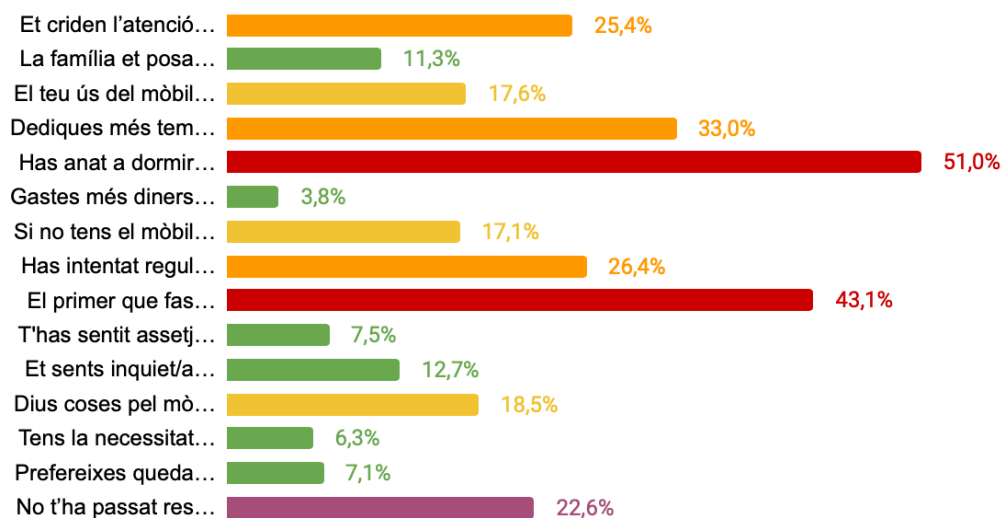
Situacions viscudes de manera freqüent

Davant de la pregunta sobre quines situacions han viscut de manera freqüent en els darrers 30 dies, tenim que en un primer bloc, un 53% han anat a dormir més tard (o han dormit menys) per estar utilitzant el mòbil i un 43% el primer que fan quan es lleven és mirar el mòbil, per si tenen alguna novetat.

En un segon bloc veiem com el 33% dediquen més temps del que voldrien a parlar pel mòbils, enviar WhatsApp's o fer servir altres xats, un 26,4% han intentat regular el seu ús de pantalles i els hi ha resultat complicat i un 25,4% els hi ha cridat l'atenció o han tingut incidències per passar massa temps amb el mòbil (tant a casa com a l'escola).

En el tercer bloc veiem com un 18,5% diuen coses pel mòbil que no dirien en persona, a un 17,6% l'ús del mòbil provoca discussions a casa i un 17,1% se sent malament si no té el mòbil.

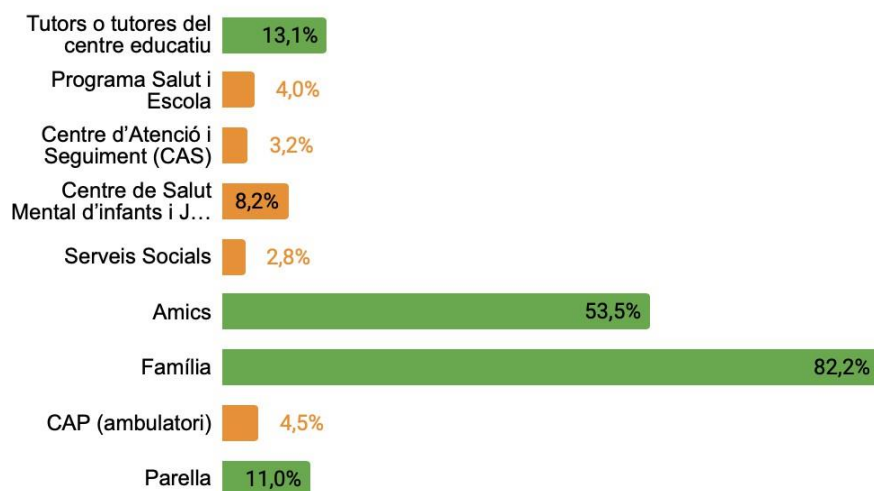
En els darrers 30 dies, quines situacions han viscut de manera freqüent

On acudirien en cas de tenir algun problema amb l'ús de les pantalles?

Un 82,2% de les persones enquestades acudirien a la família en cas de tenir un problema amb l'ús de les pantalles, un 53,3% als amics, un 13,1% als tutors o tutores dels centres educatius i un 11% a la parella.

En cas de tenir algun problema amb l'ús de pantalles, on acudirien

Lloc on atendre?

Un 36,5% veuen important tenir un lloc o un espai on poguessin donar un cop de mà (atendre dubtes o problemes) relacionats amb l'ús de pantalles i/o xarxes socials.

4.2.4. Resultats de la detecció de necessitats (DAFO)

Després de la recollida de dades primàries s'ha elaborat un DAFO a través del qual s'identifiquen les fortaleeses, les debilitats, les oportunitats i les amenaces en relació a les necessitats del territori i que, més tard, serà la base per determinar els objectius del Pla. El DAFO és una tècnica de planificació estratègica que permet identificar els punts forts i els punts febles, diferenciant entre els factors interns i presents i els factors de l'entorn i de futur. Les fortaleeses es consideren els punts forts presents a nivell intern al territori i que per tant, cal mantenir. Les debilitats són els punts febles també a nivell intern i que seria convenient corregir. Les oportunitats són aquelles situacions que cal explotar i potenciar, i, en canvi, les amenaces, aquells punts febles que no depenen de nosaltres però que es fa necessari plantejar-se com afrontar. Tan les oportunitats com les amenaces provenen de l'entorn, se les anomena d'origen extern ja que no depenen exclusivament de la nostra actuació.

Seguidament s'exposa la informació en relació al territori extreta a partir del DAFO realitzat durant el procés de diagnòstic:

Fortaleeses

- Activitat esportiva molt integrada en la idiosincràsia de la comarca
- Diversitat d'opcions esportives dins la comarca
- Voluntat tècnica de tenir un servei de drogues, pantalles i sexualitat amb una professional que ho porti
- Grup Motor aposta per un Model d'intervenció en drogues i pantalles que correspon al model de referència
- Proximitat de les persones professionals
- Implicació de les diferents agents socials amb les persones usuàries
- Implicació i participació de les diferents professionals de la comissió tècnica en aspectes relacionats amb el consum de drogues i pantalles

- Voluntat tècnica de seguir amb el Pla de drogues i pantalles
- Protocol de detecció i intervenció del consum de drogues a centres educatius
- Consolidació programa Salut i Escola

Debilitats

- Revisió del protocol de centres
- No s'inclouen les pantalles en el protocol de centres
- Falta protocol comunitari de drogues i pantalles
- Consum d'alcohol generalitzat i normalitzat al carrer
- Percepció sobre el consum de cànnabis i tabac molt normalitzat
- Els tallers de drogues a secundària els fan els mossos d'esquadra
- Els tallers de pantalles també els fa la policia
- Falta de recurs on accedir tant joves com les seves famílies quan tenen dubtes, dificultats, inquietuds... en relació als usos de drogues i pantalles
- Falta de recurs d'acompanyament en els casos de consum de drogues i pantalles
- Manca de transport públic amb regularitat amb poca connexió entre els diferents punts del territori
- Manca de formació per a professionals en aspectes relacionats amb drogues i pantalles
- A nivell familiar es coincideix que no hi ha formacions de drogues i pantalles per a famílies (MARQUETING)
- Poca participació de les famílies en aspectes relacionats amb drogues i pantalles
- No es detecta presència de professionals a nivell de carrer/comunitari, agents importants de prevenció
- Identificació de conflictes relacionats amb els usos inadequats de pantalles – assetjament, suplantació identitats....-
- Agreujament de psicopatologies
- Manca de línia estratègica en els tallers a primària i secundària en relació a les drogues i les pantalles
- Botellots i usos inapropiats de l'espai públic amb afectacions a la convivència

Oportunitats

- Espais de consum ubicats tan en l'espai com en el temps (cap d'any, festes majors, carnaval, La Patum...) idonis per fer prevenció

Amenaces

- Dificil accés a l'habitatge (No casa l'oferta amb la demanda)
- Poca diversitat d'oferta formativa
- Oferta formativa molt centralitzada en pocs punts de la comarca
- Reduïdes opcions laborals (poca diversitat d'oferta)
- Precarietat laboral
- Fuga de talent de la comarca
- Escassa oferta d'oci pública per a gent jove (Casals i espais relacionals)
- Poca oferta d'oci privat i molt centrada en el consum
- Poca xarxa entre les diferents opcions culturals, polítiques...

5. AVALUACIÓ PLA ANTERIOR

EIX DE PLANIFICACIÓ, COORDINACIÓ I RECERCA

Objectiu 1: Promoure la col·laboració comunitària en la intervenció sobre les drogodependències (implicar els diferents agents en els diferents aspectes de la intervenció preventiva).

ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
1.1. Reforçar la Comissió Tècnica del Pla de Drogodependències incorporant les AMPA de secundària.		X
1.2. Demanar la col·laboració en els projectes que es realitzen dins els àmbits de les AMPAS d'educació primària i secundària, comissions de festes, entitats juvenils, etc.		X

Objectiu 2: Impulsar i garantir la coordinació de les activitats de prevenció de drogodependències a la comarca.

ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
2.1 Realitzar una reunió anual amb el grup motor per avaluar les accions realitzades en el Pla de treball per l'any següent.	2016-2019	
2.2 Realitzar una reunió anual amb el grup motor – Comissió Tècnica - per consensuar el Pla de treball per l'any següent.		Dos últims anys, no.
2.3 Realitzar una reunió anual amb el responsable polític per validar el Pla de treball i dotar-lo de pressupost.		Dos últims anys, no.

Objectiu 3: Marcar una línia d'acció política conjunta amb els municipis en matèria de prevenció de drogodependències.

ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
3.1 Informar anualment al Consell d'alcaldes del procés del Pla de drogodependències, per tal que els diferents municipis del Berguedà estiguin informats del procés que s'està seguint.		X

Objectiu 4: Actualitzar l'Observatori Social per conèixer la realitat del consum de drogues del Berguedà i els indicadors de tractament.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
4.1 Treballar amb la re-definició dels indicadors d'avaluació del Pla.	X	

EIX PREVENCIÓ I EDUCACIÓ

Objectiu 1: Dotar d'eines al màxim nombre d'alumnes per a la reflexió crítica en el consum de drogues mitjançant activitats de sensibilització i dinamització dins el marc escolar.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
1.1 Treballar temes més transversals amb els alumnes de primària, com ara gestió de les emocions, pressió de grups, etc. Programa "Fem pinya" als alumnes de 6è de Primària.		X
1.2 Tallers preventius als diferents instituts de la comarca, treballant la pressió de grup (Sota Pressió) i la presa de decisions (Jo soc RAR) als alumnes de 1r i 2n d'ESO.	Durant els primers anys s'ha realitzat	
1.3 Xerrades de conscienciació i prevenció als alumnes de 3r d'ESO i cicles formatius de la comarca del Berguedà, a càrrec d'una persona ex consumidora.	Durant els primers anys s'ha realitzat	
1.4 Xerrades dels Mossos d'Esquadra a secundària sobre legalitat i normativa.	X	

Objectiu 2: Proporcionar una oferta d'accions formatives adreçades als agents educatius i optimitzar les intervencions educatives i preventives amb els joves tan a l'aula com individualment.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
2.1 Curs de capacitació per agents socials del territori (Catàleg 2016 Diputació de Barcelona: 2 sessions de 4h cadascuna), dirigit a professors de	X	

secundària, seguretat ciutadana, agents de salut i tècnics municipals que col·laboren en el Pla de Drogodependències.		
---	--	--

Objectiu 3: Potenciar la detecció precoç de problemes relacionats amb el consum.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
3.1 Avaluar i actualitzar el protocol de detecció i actuació en casos de consum als centres d'educació secundària, amb les diferents propostes que van sorgint.		X
3.2 Difondre el servei d'informació i suport sobre drogodependències a tots els municipis del Berguedà i apropar el servei als instituts, per tal que els centres tinguin un espai de consulta i informació sobre drogodependències.	X	

Objectiu 4: Proporcionar una oferta d'accions, recursos i assessorament sobre drogues a mares i pares de fills adolescents, amb la finalitat d'orientar-los i capacitar-los per una major eficàcia en els seves tasques preventives		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
4 Realitzar accions i tallers per a mares i mares (AMPES) per a dotar-los d'eines i recursos davant els problemes relacionats amb el consum. Programes com www.precat.cat , " Connecta amb els teus fills ", Aprender a educar , etc.	X	

Objectiu 5: Incorporar accions de prevenció selectiva adreçades a joves en situació de risc.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
5 Realitzar accions concretes en espais on potencialment hi ha situacions de risc, per prevenir i detectar situacions conflictives relacionades amb el consum. <i>Apropar-nos als espais on hi hagi un risc evident de consum de drogues i realitzar activitats concertes. Per exemple: a l'skate park de la ciutat de Berga,</i>	2016-2019	2020-2022

<i>organitzar competicions , per tal de promoure l'activitat física com a alternativa al consum.</i>		
--	--	--

EIX CONTROL DE L'OFERTA

Objectiu 1: Promoure l'acceptació social i el compliment de les lleis que regulen la promoció, la venda i el consum de les diferents substàncies additives, tan legals com il·legals.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
1.1 Propostes per a establiments que venen alcohol per sensibilitzar de la importància de no vendre'n a menors d'edat. (Una bona barra! Alcohol i venda a menors). Distribució de fulletons informatius a les barres de les festes majors i concerts a la comarca del Berguedà.	X	
Objectiu 2: Afavorir la implicació dels agents de seguretat en la prevenció i la seva coordinació amb els recursos socials i sanitaris.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
2.1 Fomentar el treball en xarxa dels tècnics del consell amb els cossos de seguretat per al compliment de la normativa per tal de poder prevenir i/o actuar davant la problemàtica del consum a la comarca.		X
2.3 Adequar el programa de mesures alternatives a la sanció administrativa i ampliar-lo a tota la comarca si és possible.		X

EIX PREVENCIÓ I LLEURE

Objectiu 1: Dotar d'eines als joves per a la reflexió crítica del consum de drogues en els seus espais d'oci i lleure.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
1.1 Realitzar accions per tal de dotar d'eines als joves per a la reflexió crítica davant el consum de drogues, dins els espais d'oci i lleure. Programes com T'ho empasses tot , Cànnabis, com ho vius?	X	

Objectiu 2: Potenciar la creació d'agents de salut		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
2.1 Realitzar un curs de formació d'agents de salut juvenil a joves voluntaris de 3r d'ESO.		X

Objectiu 3: Treballar amb els professionals implicats en l'oci juvenil.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
3.1 Informar i assessorar diferents associacions i entitats juvenils implicats en l'oci nocturn. Nits de qualitat		X

Objectiu 4: Desenvolupar mesures per evitar o retardar l'edat d'inici del consum/ experimentació.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
4.1 Establir contacte i coordinació amb les comissions de festes i altres organitzadors per tal d'aconseguir que les hores dels concerts, festes, etc. avancin els horaris i no quedin hores perdudes entre els sopar i l'inici dels concerts.		X

Objectiu 5: Programar activitats alternatives d'oci saludable.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
5.1 Coordinar amb joventut del Consell Comarcal del Berguedà un període concret d'activitats alternatives d'oci, adreçades a joves que potenciïn el no consum (Programa d'activitats d'oci <i>A prendre la Fresca!</i>).	Durant els primers anys s'ha realitzat	

Objectiu 6: Realitzar campanyes de prevenció en festes assenyalades.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
1.1 Campanya de sensibilització " Informa't, valora, decideix " del consum de drogues en festes, festes majors i concerts a la comarca del Berguedà.	X	

Objectiu 7: Implicar el teixit associatiu en la prevenció del consum de drogues		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
7.1. Incorporar a les entitats (culturals, juvenils, de lleure,...) a les activitats i accions que es desenvolupin dins del Pla.		X

EIX PREVENCIÓ I COMUNITAT

Objectiu 1: Cercar complicitats amb els mitjans de comunicació per a poder potenciar informar i sensibilitzar a la població.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
1.1 Difondre totes les accions que es facin en el Pla als mitjans de comunicació locals (premsa, ràdio, etc.). Establir coordinació entre el referent del pla i el responsable de comunicació del Consell Comarcal del Berguedà.	X	

Objectiu 2: Posar a l'abast de la ciutadania informació actualitzada pel que fa a la prevenció de pràctiques de risc en el consum de drogues.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
2.1 Posar a l'abast de la ciutadania, a través de l'observatori , la informació actualitzada del consum de drogues a la comarca del Berguedà.		X
2.2 Crear una campanya de sensibilització sobre el consum d'alcohol adreçada a tota la població.	X	

Objectiu 3: Establir contacte amb diferents agents participatius de l'àmbit sanitari.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
3.1 Establir coordinació i interrelació entre els agents de salut i la tècnica de drogodependències.		X
3.2 Coordinar el servei Salut i Escola i el Servei d'Informació i Suport sobre Drogodependències.		X

EIX TRACTAMENT I REINSERCIÓ

Objectiu 1: Millorar l'accessibilitat, la derivació de persones dependents als recursos públics d'atenció a les drogodependències (SPOTT,CSMIJ).		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
1.1 Coordinació i derivació de casos d'adolescents i joves amb consum problemàtic entre el servei d'informació i suport sobre drogodependències del Berguedà i el programa de tractament d'SPOTT a les ABSS del Berguedà.	X	

Objectiu 2: Promoure accions de reducció de riscos amb formes de consum menys perilloses i/o menys problemàtiques en les persones que no volen o no poden abandonar el consum.		
ACCIONS	ASSOLIT	NO ASSOLIT
2.1 Realitzar accions i activitats en espais on s'hi detectin situacions de risc en el consum de drogues.	X	

6. FUNCIONAMENT I ESTRUCTURA DEL PLA

El Pla de Prevenció dels usos problemàtics de drogues i pantalles del Berguedà (2022 - 2025) es dotarà dels següents òrgans que han de garantir la seva planificació, execució, seguiment i avaluació:

GRUP MOTOR

El grup motor del Pla estarà format per les tècniques referents en matèria de drogues de la comarca del Berguedà i les referents del Servei d'acompanyament jove. Comptarà, també, amb el suport tècnic de la Diputació de Barcelona. Aquest es reunirà al llarg de l'any tantes vegades com sigui convenient, i les seves funcions són:

- Realitzar el seguiment i la dinamització de les accions del Pla.
- Mantenir una via informativa sobre les activitats que es desenvolupen.
- Reunir-se periòdicament per fer el seguiment del Pla i l'avaluació del pla anual de treball.
- Vetllar pel compliment pressupostari.
- Presentar a la comissió tècnica l'avaluació del Pla de treball anual i la proposta per la definició del següent pla de treball anual.
- Presentar a la comissió política l'avaluació de les activitats desenvolupades al llarg de l'any i la proposta de pla de treball per l'any següent.

COMISSIÓ TÈCNICA

La comissió tècnica és l'òrgan participatiu i prepositiu, encarregat del debat, discussió i formulació de propostes respecte de la prevenció als municipis. L'existència d'aquesta comissió ha de garantir l'acció coordinada en el disseny, la planificació, l'avaluació i el seguiment d'activitats preventives en matèria de drogues i usos de pantalles.

Està formada per les tècniques referents dels diferents àmbits implicades en la implementació del Pla (representants de Serveis Socials; representants de l'Àrea Bàsica de Salut i; representants dels Centres Educatius; referent de l'EAP; representants de la Policia Local; representants dels Mossos d'esquadra; representants de l'Àrea de Joventut/esports, CSMIJ, CAS, REBEC, Salut i escola, dinamitzadores cíviques, T.S. Hospital comarcal, Justícia juvenil, SIAD i SAI).

La comissió tècnica es reunirà dos cops a l'any per:

- Fer el seguiment i l'avaluació de procés de les activitats que s'estan duent a terme al llarg de l'any.
- Fer una valoració i avaluació final, de la que s'han d'extreure els suggeriments i les propostes adients, que hauran de servir al grup motor per realitzar l'avaluació del Pla anual i definir propostes de millora.

COMISSIÓ POLÍTICA

Està integrada pels representants polítics comarcals elegits. És el màxim òrgan de decisió del Pla, es reunirà un cop l'any i les seves funcions són:

- Aprovar el Pla de treball anual que presenti la comissió tècnica.
- Assignar i aprovar el pressupost econòmic del Pla, que garanteixi desenvolupament de les activitats.
- Proposar els projectes que es considerin prioritaris per al Pla.

7. EIXOS ESTRATÈGICS I OBJECTIUS

Els objectius generals del Pla són:

- Coordinar, estructurar i ampliar tot el treball en prevenció dels usos problemàtics de drogues i pantalles des dels diferents sectors presents a la comarca,
- Oferir eines, recursos.. entre tots els agents de la comarca per reduir riscos i danys relacionats amb els usos problemàtics de drogues i pantalles.
- Oferir informació, formació, assessorament i seguiment adreçada a joves i famílies i professionals respecte els usos de drogues i pantalles.

Per l'assoliment d'aquests objectius, s'han definit 4 eixos estratègics. A cadascun d'aquests eixos hi corresponen diferents objectius específics que han d'afavorir l'assoliment dels objectius generals del Pla.

COORDINACIÓ, PLANIFICACIÓ I DIFUSIÓ

La creació de mecanismes de gestió, planificació i avaluació coordinada de les accions en matèria de drogues i altres addiccions és una de les necessitats clau a les que ha de donar resposta el Pla. Cal, també, garantir que aquest instrument s'estableixi i es visibilitzi com un referent en l'assessorament per la població de la comarca.

Els objectius en relació a aquest eix, són els següents:

- Establir una estratègia comunitària coordinada en l'abordatge dels usos de drogues, pantalles i la promoció d'hàbits saludables.
- Difondre el Pla i les seves accions a les professionals del territori i altres agents no vinculats directament.

PREVENCIÓ I REDUCCIÓ DE RISCOS

L'activitat preventiva cal que es contempli i que es doni de manera transversal als diversos àmbits d'actuació (familiar, educatiu, comunitari, i de l'oci i el temps de lleure...), adequant-se a les especificitats de cadascun, i integrant una perspectiva de promoció de la salut i de foment d'actituds i d'hàbits saludables.

Els objectius en relació a aquest eix, són els següents:

- Acompanyar a les famílies en la tasca preventiva dels usos de drogues i pantalles.
- Garantir accés a la informació sobre drogues i pantalles als joves de la comarca a través de tallers de prevenció.
- Potenciar el treball en medi obert.
- Implementar estratègies per apropar-se als joves de manera virtual.
- Incrementar els factors de protecció relacionats amb el lleure i l'oci incentivant la participació de les joves.
- Promoure canvis d'actitud en relació als usos de drogues i pantalles.

DETECCIÓ, INTERVENCIÓ I SEGUIMENT

Un dels aspectes fonamentals del Pla és el de garantir una atenció integral i de qualitat, adaptada a les necessitats de les persones consumidores o amb altres circumstàncies i aquelles que fan un ús problemàtic de les pantalles, per a la qual cosa és indispensable l'existència de mecanismes de detecció, atenció i derivació eficaços entre serveis i recursos.

Els objectius en relació a aquest eix, són els següents:

- Promoure un espai de coordinació entre diferents professionals del territori que intervenen en l'àmbit de les drogues i/o pantalles.
- Abordar els usos de drogues i pantalles de forma comunitària.
- Promoure la implementació del Programa de mesures alternatives a la sanció administrativa per consum a la via pública a tota la comarca.

FORMACIÓ

La formació i informació continuada dels i les agents socials que intervenen en els diferents àmbits és clau per a proveir-los de les habilitats i competències necessàries a l'hora de prevenir, detectar i intervenir en casos de consum de substàncies o d'usos problemàtics de pantalles.

- Oferir formació als i les agents socioeducatius del territori que participen en la detecció, la prevenció, la intervenció o l'assessorament en relació als usos de drogues i pantalles.
- Formar a agents de salut per facilitar l'acció preventiva dins el grup d'iguals.

A continuació s'exposen les diferents accions que es defineixen per a cada objectiu, especificant les agents implicades en la seva realització. També es concreten els indicadors d'avaluació i el sistema d'avaluació a seguir per revisar l'assoliment dels objectius plantejats.

EIX 1: COORDINACIÓ, PLANIFICACIÓ I DIFUSIÓ

OBJECTIU: Establir una estratègia comunitària coordinada en l'abordatge dels usos de drogues, pantalles i la promoció d'hàbits saludables.			
ACCIONS	- Definir i consolidar els espais de treball pel funcionament del pla, les funcions i el funcionament de cada espai i els agents implicats des de diferents àrees (salut, SSB, educació, etc.). - Crear espais de coordinació estables per treballar i entendre el coneixement aplicat sobre drogues i pantalles. - Establir i aplicar un circuit coordinat per realitzar les accions del Pla	INDICADORS D' AVALUACIÓ	<u>Grup Motor</u> - Nº de reunions anuals. - Nº i perfil de les persones vinculades. - Memòria d'avaluació anual del Pla. - Pla de treball anual. <u>Comissió Tècnica</u> - Nº de reunions anuals. - Nº i perfil de les persones vinculades. <u>Comissió Política</u> - Nº de reunions anuals. - Nº i perfil de les persones assistents. <u>Espais de coneixement aplicat sobre drogues i pantalles</u> - Creació i definició dels espais, periodicitat i professionals. - Nº d'espais de treball
AGENTS IMPLICADES	- Persona referent del Servei d'acompanyament jove. - Comissió Tècnica. - Comissió Política. - Grup Motor.	SISTEMA D' AVALUACIÓ	- Actes constitució del grup motor, comissió tècnica i comissió política. - Actes de les reunions. - Memòria anual. - Revisió dels objectius anuals.

OBJECTIU: Difondre el Pla i les seves accions a les professionals del territori i altres agents no vinculats directament.			
ACCIONS	• Realitzar una presentació pública del Pla a tota la ciutadania. • Crear un espai a la web del Consell Comarcal on es garanteixi la presència del Pla. • Visibilització i difusió del Pla a través dels MMCC locals (XXSS, butlletins...). • Fer conèixer el Pla a les professionals tècniques i polítiques, així com altres agents del territori. • Elaborar i enviar la memòria anual de les accions del Pla a les professionals tècniques i polítiques.	INDICADORS D' AVALUACIÓ	• N° de presentacions del Pla a la ciutadania. • Creació de la notícia explicant el Pla. • Realitzar una roda de premsa explicant els principals resultats de la Diagnosi i el Pla. • Creació espai virtual pel Pla de drogues a la web del Consell Comarcal. • Número de notícies anunciant el Pla: Twitter, Facebook... o altres canals de difusió. • N° de correus enviats a professionals.
AGENTS IMPLICADES	• Persona referent del Servei d'acompanyament jove. • Tècnica d'Inclusió social del Consell Comarcal. • Tècnic de Joventut del Consell Comarcal. • Tècnic de Serveis Socials Bàsics • Tècnica d'igualtat SIAD i SAI. • Tècnica de Comunicació del Consell Comarcal. • Tècnics/ques de Comunicació municipals. • Mitjans comunicació locals.	SISTEMA D' AVALUACIÓ	• Memòria anual. • Registre objectius anual. • Registre de presentacions realitzades.

EIX 2: PREVENCIÓ I REDUCCIÓ DE RISCOS

OBJECTIU: Acompanyar a les famílies en la tasca preventiva dels usos de drogues i pantalles.			
ACCIONS	• Elaborar i implementar un planning anual de difusió de material preventiu adreçat a famílies (podcasts, vídeos, càpsules...). • Disseny i implementació de sessions formatives sobre temes concrets relacionats amb drogues i pantalles, presentant serveis i recursos d'ajuda complementaris que tinguin a veure amb les causes possibles de casos d'addiccions que s'escaigui. • Disseny d'un programa de prevenció indicada adreçat a famílies vulnerabilitzades.	INDICADORS D' AVALUACIÓ	• Temporalització del pla de difusió. • N° de propostes metodològiques que afavoreixin la participació. • N° d'intervencions grupals realitzades amb famílies. • Grau de satisfacció i valoració de les famílies en relació a les activitats. • N° de programes de prevenció indicada que afavoreixin la participació de famílies vulnerabilitzades.
AGENTS IMPLICADES	• Persona referent del Servei d'acompanyament jove. • Tècnica d'Inclusió social del Consell Comarcal. • Tècnic de Joventut del Consell Comarcal. • Tècnic de Serveis Socials. • Tècnica d'igualtat SIAD i SAI. • Conselleria d'educació. • Conselleria Atenció a les persones, salut i polítiques d'igualtat. • Altres agents formatius (ADB, instituts, escoles, AFA, CRP...). • SAI, SIAD • CAS. • CSMIJ.	SISTEMA D' AVALUACIÓ	• Memòria anual. • Enquestes de valoració de les activitats per part de les famílies. • Reunions de coordinació i seguiment de les accions.

OBJECTIU: Garantir accés a la informació sobre drogues i pantalles als joves de la comarca a través de tallers de prevenció.			
ACCIONS	- Aprofitar la Comissió Tècnica per reflexionar sobre com aplicar programes de prevenció selectiva a joves. - Oferir tallers a primària sobre pantalles, presa de decisions i pressió de grup. - Consolidar els tallers a secundària de manera adaptada a cada curs i amb especial atenció a la perspectiva de gènere, incloent la diversitat d'identitat de gènere i expressió de gènere. - Oferir tallers PFI, escola adults, Cicles Formatius, Centres de menors, PTT... sobre prevenció dels usos de drogues i pantalles.	INDICADORS D' AVALUACIÓ	- Nº de reunions tècniques realitzades per aplicar programes de prevenció selectiva. <u>Instituts i CEIPS</u> - Nº tallers realitzats a centres de primària. - Nº d'activitats realitzades, per temàtica i curs. - Nº d'alumnat participant a cada activitat. - Grau de satisfacció i valoració de l'alumnat en relació amb els tallers. - Grau de satisfacció i valoració per part del professorat en relació a les activitats. - Valoració qualitativa al final de cada curs escolar. <u>PEI, E.A., CFGM i CFGS</u> - Nº d'activitats realitzades, per temàtica i curs. - Nº d'alumnat participants a cada activitat. - Grau de satisfacció i valoració de l'alumnat en relació als tallers. - Grau de satisfacció i valoració per part del professorat en relació a les activitats. - Valoració qualitativa al final de cada curs escolar.
AGENTS IMPLICADES	- Persona referent del Servei d'acompanyament jove. - Tècnica d'Inclusió social del Consell Comarcal. - Tècnic de Joventut del Consell Comarcal. - Tècnic de Serveis Socials. - Tècnica d'igualtat SIAD i SAI. - Conselleria d'educació. - Comissió Tècnica. - RBEC i altres agents de salut (PSiE...). - Altres agents formatius (ADB, instituts, escoles, AFA, CRP...).	SISTEMA D' AVALUACIÓ	- Actes de la Comissió Tècnica. - Memòria anual. - Informes finals de cada centre educatiu. - Enquestes de valoració de les activitats per part de l'alumnat. - Enquestes de valoració del professorat sobre les activitats i valoració qualitativa. - Reunions d'avaluació anuals.

OBJECTIU: Potenciar el treball en medi obert.			
ACCIONS	• Potenciar la tasca comunitària en medi obert als diferents municipis per tal d'afavorir el treball de proximitat amb els i les joves. • Disseny d'accions per intervenir amb els grups detectats.	INDICADORS D' AVALUACIÓ	<u>Referents de medi obert</u> • N° professionals amb tasques relacionades en medi obert. <u>Intervencions en medi obert</u> • N° d'hores de prospecció. • N° i tipologia d'accions realitzades. • N° de joves vinculats. • Grau de satisfacció i valoració dels i les joves.
AGENTS IMPLICADES	• Persona referent del Servei d'acompanyament jove. • Tècnica d'Inclusió social del Consell Comarcal. • Tècnic de Joventut del Consell Comarcal. • Educadors de Serveis Socials i coordinació. • Tècnic del SSF. • Tècnics de joventut dels municipis (Berga i espai jove Puig-reig,...) • Conselleries de Joventut, Atenció a les persones, salut i polítiques d'igualtat, Seguretat ciutadana...	SISTEMA D' AVALUACIÓ	• Memòria anual. • Registres i informes de les intervencions realitzades.

OBJECTIU: Implementar estratègies per apropar-se als joves de manera virtual.			
ACCIONS	• Potenciar WhatsApp i Instagram del Servei d'acompanyament jove. • Difondre les alternatives d'oci de la comarca a través de les XXSS. • Crear un espai de coordinació entre professionals que treballen amb adolescents i joves per valorar estratègies preventives d'apropament virtual.	INDICADORS D' AVALUACIÓ	• N° d'espais virtuals on es participa. • Espais virtual on es present la informació sobre les activitats de lleure i oci que s'ofereixin. • N° de taules de professionals on es valorin les estratègies d'apropament virtual.
AGENTS IMPLICADES	• Persona referent del Servei d'acompanyament jove. • Tècnica d'Inclusió social del Consell Comarcal. • Tècnic de Joventut del Consell Comarcal. • Tècnic de Serveis Socials. • Tècnica d'igualtat SIAD i SAI. • Altres tècnics que treballin amb joves (dinamitzadores cíviques, centre obert i SSF, ADB-referent ocupació juvenil, espai jove i tècnica joventut Berga...). • Conselleria d'Educació. • Conselleria de Joventut. • Conselleria Atenció a les persones, salut i polítiques d'igualtat.	SISTEMA D' AVALUACIÓ	• Memòria anual. • Actes de la taula de professionals.

OBJECTIU: Incrementar els factors de protecció relacionats amb el lleure i l'oci incentivant la participació de les joves.			
ACCIONS	• Plantejar i promoure activitats alternatives d'oci. • Millorar la difusió i informació sobre la oferta d'activitats de lleure i oci per potenciar la participació de la gent jove. • A nivell de festes populars, desenvolupar el projecte de Festes de Qualitat adaptat a cada poble. • Promoure les reunions de delegats dels Instituts per tal de recollir les motivacions de l'alumnat. • Fomentar els equipaments juvenils per potenciar la participació dels joves.	INDICADORS D' AVALUACIÓ	• N° d'activitats alternatives d'oci. • Espais tant físics com virtuals on és present l'oferta. • N° de materials repartits. • N° de participants en les activitats de lleure i oci. • N° de reunions amb les comissions de festes municipals. • N° de festes on s'aplica el segell Festes de Qualitat. • N° de reunions realitzades amb els delegats. • N° d'espais físics o virtuals on es difonen les activitats dels equipaments juvenils.
AGENTS IMPLICADES	• Persona referent del Servei d'acompanyament jove. • Tècnica d'Inclusió social del Consell Comarcal. • Tècnic de Joventut del Consell Comarcal. • Tècnic de Serveis Socials. • Tècnica d'igualtat SIAD i SAI. • Conselleria de Joventut. • Conselleria de Cultura. • Conselleria d'Esports. • Conselleria Atenció a les persones, salut i polítiques d'igualtat. • Entitats de lleure, AFA's... • Instituts. • Ajuntaments. • Mitjans de comunicació.	SISTEMA D' AVALUACIÓ	• Memòria anual. • Informes de les festes populars. • Memòries dels equipaments juvenils.

OBJECTIU: Promoure canvis d'actitud en relació als usos de drogues i pantalles.			
ACCIONS	• Realitzar campanyes i accions de sensibilització i prevenció del consum d'alcohol, tabac, pantalles... adreçades a diferents tipologies de públic amb perspectiva de gènere i diversitat. • Programar activitats d'interès que afavoreixin la reflexió crítica tant de drogues com de pantalles.	INDICADORS D' AVALUACIÓ	• N° de campanyes realitzades. • Agents implicats en les campanyes. • N° i tipus d'activitats programades al voltant dels usos de drogues i pantalles. • N° de participants en les activitats.
AGENTS IMPLICADES	• Persona referent del Servei d'acompanyament jove. • Tècnica d'Inclusió social del Consell Comarcal. • Tècnic de Joventut del Consell Comarcal. • Tècnic de Serveis Socials. • Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI. • Conselleria de Joventut. • Entitats i associacions locals (esportives, culturals, juvenils). • Cossos de seguretat. • Referents de Benestar Emocional Comunitari (RBEC). • Agents de Salut. • Ajuntaments.	SISTEMA D' AVALUACIÓ	• Memòria anual. • Registre de materials i campanyes realitzades.

EIX 3: DETECCIÓ, INTERVENCIÓ I SEGUIMENT

OBJECTIU: Promoure un espai de coordinació entre diferents professionals del territori que intervenen en l'àmbit de les drogues i/o pantalles.			
ACCIONS	• Utilitzar la Comissió Tècnica com a espai de coordinació estable per a realitzar un seguiment i avaluació dels casos, compartir experiències, activitats i recursos. • Compartir els indicadors dels diferents serveis a l'hora d'analitzar les tendències en relació als hàbits saludables.	INDICADORS D' AVALUACIÓ	• N° de reunions tècniques. • N° de casos abordats a l'espai de coordinació. • N° i tipologia d'indicadors compartits. • N° de serveis o recursos participants.
AGENTS IMPLICADES	• Persona referent del Servei d'acompanyament jove. • Tècnica d'Inclusió social del Consell Comarcal. • Tècnic de Joventut del Consell Comarcal. • Tècnic de Serveis Socials. • Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI. • Comissió Tècnica.	SISTEMA D' AVALUACIÓ	• Actes de la Comissió Tècnica. • Registre dels casos de seguiment. • Memòria anual.

OBJECTIU: Abordar els usos de drogues i pantalles de forma comunitària.			
ACCIONS	• Elaboració, aplicació i seguiment d'un protocol comunitari de drogues i pantalles. • Realitzar presentacions del protocol a centres educatius, agents socials i entitats del territori.	INDICADORS D' AVALUACIÓ	• Revisió del protocol de centres educatius. • Realització del protocol comunitari de drogues i pantalles. • N° de presentacions i formacions del protocol a centres educatius, agents socials i entitats del territori. • N° de presentacions del protocol comunitari de drogues i pantalles a polítics. • Avaluació del protocol per part de les referents implicades. • Grau de satisfacció del protocol per part de les professionals.
AGENTS IMPLICADES	• Persona referent del Servei d'acompanyament jove. • Tècnica d'Inclusió social del Consell Comarcal. • Tècnic de Joventut del Consell Comarcal. • Tècnic de Serveis Socials. • Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI. • Conselleria d'Educació. • Conselleria Atenció a les persones, salut i polítiques d'Igualtat. • Conselleria de Joventut. • Conselleria d'Esports. • Conselleria de Cultura. • Cossos de Seguretat. • Comissió Política.	SISTEMA D' AVALUACIÓ	• Memòria anual. • Informe anual amb l'impacte del protocol comunitari de drogues i pantalles. • Enquestes de satisfacció del protocol.

OBJECTIU: Promoure la implementació del Programa de mesures alternatives a la sanció administrativa per consum a la via pública a tota la comarca.			
ACCIONS	• Ampliar el Programa ASA existent a Berga a tot el territori. • Consolidar el professional de referència del Programa ASA a la Comarca.	INDICADORS D' AVALUACIÓ	• N° de municipis on s'amplia el Programa ASA. • N° de casos atesos anualment per la professional de referència. • Grau de satisfacció per part dels i les menors i les seves famílies. • Valoració qualitativa per part dels i les professionals implicades al final de cada any. •
AGENTS IMPLICADES	• Persona referent del Servei d'acompanyament jove. • Tècnica d'Inclusió social del Consell Comarcal. • Tècnic de Joventut del Consell Comarcal. • Tècnic de Serveis Socials. • Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI. • Conselleria Atenció a les persones, salut i polítiques d'igualtat. • Cossos de seguretat de la comarca: Mossos d'Esquadra i Policia Local. • Mitjans de comunicació.	SISTEMA D' AVALUACIÓ	• Memòria anual. • Informe anual del Programa ASA.

EIX 4: FORMACIÓ

OBJECTIU: Oferir formació als i les agents socioeducatius del territori que participen en la detecció, la prevenció, la intervenció o l'assessorament en relació als usos de drogues i pantalles.			
ACCIONS	• Detectar necessitats formatives per part dels i les agents socials. • Unificar tota la oferta formativa i definir la mirada en matèria de drogues i pantalles al territori. • Oferir formacions a les professionals de la xarxa d'atenció sociosanitària, l'àmbit educatiu, lleure, joventut per la detecció i l'abordatge dels usos de drogues i pantalles. • Formar referents per l'aplicació del protocol comunitari, escoles, instituts, SSSS, entitats... • Formació específica sobre casos concrets o noves tendències de consum.	INDICADORS D' AVALUACIÓ	• Qüestionari de temàtiques sobre necessitats formatives. • N° de formacions realitzades. • Grau de satisfacció i valoració per part dels i les professionals assistents a la formació.
AGENTS IMPLICADES	• Persona referent del Servei d'acompanyament jove. • Tècnica d'Inclusió social del Consell Comarcal. • Tècnic de Joventut del Consell Comarcal. • Tècnic de Serveis Socials. • Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI. • Conselleria d'Educació. • Conselleria Atenció a les persones, salut i polítiques d'Igualtat... • Conselleria de Joventut. • Conselleria d'Esports.	SISTEMA D' AVALUACIÓ	• Memòria anual. • Enquestes de valoració de les activitats per part dels i les professionals.

OBJECTIU: Formar a agents de salut per facilitar l'acció preventiva dins el grup d'iguals.			
ACCIONS	• Promoure un grup d'agents de salut joves (prevenció entre iguals). • Implicar el grup d'agents de salut joves en accions del Pla.	INDICADORS D' AVALUACIÓ	• N° de cursos de formació impartits. • N° de participants en els cursos. • N° d'agents de salut formats/des. • Grau de satisfacció de la formació. • N° d'intervencions realitzades pels i les agents de salut.
AGENTS IMPLICADES	• Persona referent del Servei d'acompanyament jove. • Tècnica d'Inclusió social del Consell Comarcal. • Tècnic de Joventut del Consell Comarcal. • Tècnic de Serveis Socials. • Tècnica d'igualtat SIAD i SAI. • Conselleria de Joventut. • Entitats i/o associacions juvenils de lleure, esportives, culturals dels municipis.	SISTEMA D' AVALUACIÓ	• Memòria anual. • Registre de formacions realitzades. • Enquestes d'avaluació i satisfacció amb les formacions.

8. SEGUIMENT I AVALUACIÓ

El seguiment i l'avaluació del Pla són necessaris per revisar com aquest s'està desenvolupant i quins resultats estan tenint les accions, amb la finalitat de conèixer si aquestes s'adapten als criteris de rellevància, utilitat, eficàcia, i eficiència en la consecució dels objectius plantejats. D'aquesta manera es poden identificar aspectes que no funcionen per tal de proposar millores a realitzar, adaptant les actuacions a implementar a noves necessitats i realitats emergents al territori.

L'avaluació es considera el procés d'identificar, obtenir i proporcionar informació útil i descriptiva sobre la definició, la planificació, la realització i l'impacte del Pla a través de les seves accions. Amb l'avaluació es revisa el que s'ha fet contrastant-ho amb allò que es projectava fer, valorant doncs els resultats obtinguts en relació a les previsions inicials i determinant si s'ha assolit o no el que es pretenia. Extreure conclusions a través d'aquest procés de revisió permet definir propostes de millora i canvis tan en el desenvolupament com en la implementació del Pla.

Per poder realitzar un seguiment i una avaluació apropiada, la tasca avaluativa es concretarà, per una banda, amb un **quadre de comandament** on es reculli informació rellevant sobre la gestió, l'execució d'actuacions i l'assoliment d'objectius del Pla, basant-se amb indicadors definits prèviament. Aquesta eina permet recollir les dades necessàries per analitzar el grau de consecució dels objectius plantejats. Per altra banda, s'obtindrà **informació qualitativa** per complementar els indicadors quantitatius, recollint les percepcions dels professionals i altres agents implicats al Pla amb la finalitat de reorientar-lo en cas que fos necessari.

L'avaluació no es realitza només al final del Pla, sinó que es desenvolupa al llarg de tot el procés d'elaboració, implementació i funcionament d'aquest. Es destaquen tres moments per fer el seguiment i l'avaluació del Pla:

- **Avaluació del disseny i planificació:** Aquesta es duu a terme abans de la posada en marxa del Pla, amb l'objectiu de valorar si aquest s'ajusta a la realitat detectada en el diagnòstic elaborat, determinant així si el disseny i la planificació que s'ha n'ha fet és adequada, si és coherent amb els principis que guien la intervenció en matèria de prevenció, si totes les parts del Pla són coherents entre si, i si aquest és avaluable.
- **Avaluació de la qualitat i del procés:** Es realitza durant l'execució del Pla, amb la finalitat de valorar el desenvolupament de les intervencions preventives i de les reaccions dels i les participants, garantint el seguiment del Pla per poder corregir accions en cas que fos necessari. Aquesta avaluació es realitza de forma continuada a partir de la recollida d'indicadors, quantitatius o qualitatius, previstos per a cada acció al llarg de la implementació d'aquestes i les valoracions dels seus resultats.

Avaluació dels resultats: Es desenvolupa en el moment de finalització del Pla, amb l'objectiu de valorar globalment la implementació d'aquest, a partir de les memòries d'avaluació anuals i revisant l'acompliment dels objectius marcats. També es té en compte quin impacte han tingut les intervencions, analitzant els resultats i elaborant conclusions en relació a aquests. Implica una reflexió general per part del grup motor, la comissió tècnica i la comissió política al voltant de l'èxit del Pla, extraient les aportacions necessàries per l'elaboració del següent en base a una avaluació dels eixos, objectius i accions

9. PLA D'ACCIÓ.

					2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats	
EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T			
EIX 1 – COORDINACIÓ, PLANIFICACIÓ I DIFUSIÓ	Establir una estratègia comunitària coordinada en l'abordatge dels usos de drogues, pantalles i la promoció d'hàbits saludables	Definir i consolidar els espais de treball pel funcionament del pla, les funcions i el funcionament de cada espai i els agents implicats des de diferents àrees (salut, SSB, educació, etc.)	Nº reunions GM	4 vegades l'any														Referent del Pla	Persona referent del Servei d'acompanyament jove, Comissió Tècnica, Comissió Política i Grup Motor.	
			Nº reunions Comissió Tècnica	2 vegades l'any																
			Nº Reunions Comissió Política	1 vegada l'any																
		Crear espais de coordinació estables per treballar i entendre el coneixement aplicat sobre drogues i pantalles.	Número de reunions anuals de l'espai de coordinació	Mínim 2 anuals														Referent del Pla		
		Establir i aplicar un circuit coordinat per realitzar les accions del Pla	Nº reunions GM	4 vegades l'any																Referent del Pla
			Nº reunions Comissió Tècnica	2 vegades l'any																
			Nº Reunions Comissió Política	1 vegada l'any																

					2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats
EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T		
EIX 1 – COORDINACIÓ, PLANIFICACIÓ I DIFUSIÓ	Difondre el Pla i les seves accions a les professionals del territori i altres agents no vinculats directament	Realitzar una presentació pública del Pla a tota la ciutadania	Realització d'una presentació a la ciutadania	1 presentació														Referent del Pla	Persona referent del Servei d'acompanyament jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials Bàsics, Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI, Tècnica de Comunicació del Consell Comarcal, Tècnics/ques de Comunicació municipals i MMCC Locals.
		Crear un espai a la web del Consell Comarcal on es garanteixi la presència del Pla	Creació de l'espai amb el Pla a la web del Consell Comarcal	1 espai creat a la web del Consell Comarcal															
		Visibilització i difusió del Pla a través dels MMCC locals (XXSS, butlletins...)	Número de notícies anunciant el Pla: Twitter, Facebook... o altres canals de difusió	Mínim 3 publicacions a cada canal															
		Fer conèixer el Pla a les professionals tècniques i polítiques, així com altres agents del territori	Número de correu enviats a professionals	Mínim 1 correu per àrea															
		Elaborar i enviar la memòria anual de les accions del Pla a les professionals tècniques i polítiques	Realitzar la memòria anual de les accions del Pla	Difondre la memòria anual mínim a la Comissió Tècnica															

EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats
					4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T		
EIX 2 – PREVENCIÓ I REDUCCIÓ DE RISCOS	Acompanyar a les famílies en la tasca preventiva dels usos de drogues i pantalles	Elaborar i implementar un planning anual de difusió de material preventiu adreçat a famílies (podcasts, vídeos, càpsules...)	Elaboració de la temporalització anual del pla de difusió	Difondre materials preventius diferents un mínim de 3 vegades l'any														Referent del Pla	Persona referent del Servei d'Acompanyament Jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials, Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI, Conselleria d'Educació, Conselleria Atenció a les persones, salut i polítiques d'igualtat, Altres agents formatius (ADB, INS, escoles, AFA, CRP...), CAS i CSMIJ.
		Disseny i implementació de sessions formatives sobre temes concrets relacionats amb drogues i pantalles, presentant serveis i recursos d'ajuda complementaris que tinguin a veure amb les causes possibles de casos d'addiccions que s'escaigui.	Creació de les sessions formatives	Realització del catàleg que englobi temes emergents relacionats amb drogues i pantalles															
			Nº sessions realitzades	Mínim 6 sessions formatives															
		Disseny d'un programa de prevenció indicada adreçat a famílies de risc	Elaboració del programa	Consens amb les agents implicades sobre el contingut del programa															
			Realització del programa	Mínim 1 vegada															

EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats
					4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T		
EIX 2 – PREVENCIÓ I REDUCCIÓ DE RISCOS	Garantir accés a la informació sobre drogues i pantalles als joves de la comarca a través de tallers de prevenció	Aprofitar la Comissió Tècnica per reflexionar sobre com aplicar programes de prevenció selectiva a joves	Garantir un espai dins la Comissió Tècnica on debatre-ho	2 vegades l'any														Referent del Pla	Persona referent del Servei d'Acompanyament Jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials, Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI, Conselleria d'educació, Comissió Tècnica, RBEC i altres agents de salut (PSiE...), altres agents formatius (ADB, INS, escoles, AFA, CRP...)
		Ofertir tallers a primària sobre pantalles, presa de decisions i pressió de grup	Número d'activitats realitzades per temàtica i curs a cada CEIP	Mínim 1 taller a 6è d'habilitats socials i 1 taller de pantalles															
			Número d'alumnat participant a cada activitat	Arribar a un mínim d'un 80% d'alumnat escolaritzat a 6è															
			Valoració de les activitats per part de l'alumnat	Nota mitjana de 8 punts per cada ítem de valoració															
			Valoració de les activitats per part del professorat	Nota mitjana de 8 punts per cada ítem de valoració															
			Valoració qualitativa al final de cada curs escolar	Mínim 1 reunió de valoració anual per cada CEIP															

EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats
					4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T		
EIX 2 – PREVENCIÓ I REDUCCIÓ DE RISCOS	Garantir accés a la informació sobre drogues i pantalles als joves de la comarca a través de tallers de prevenció	Consolidar els tallers a secundària de manera adaptada a cada curs i amb especial atenció a la perspectiva de gènere, incloent la diversitat de gènere i expressió de gènere.	Número d'activitats realitzades per temàtica i curs a cada INS	Mínim 1 taller per curs														Referent del Pla	Persona referent del Servei d'Acompanyament Jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials, Tècnica d'Iguatlat SIAD i SAI, Conselleria d'educació, Comissió Tècnica, RBEC, altres agents de salut (PSiE...), altres agents formatius (ADB, INS, escoles, AFA, CRP...)
			Número d'alumnat participant a cada activitat	Arribar a un mínim d'un 80% d'alumnat escolaritzat a secundària															
			Valoració de les activitats per part de l'alumnat	Nota mitjana de 8 punts per cada ítem de valoració															
			Valoració de les activitats per part del professorat	Nota mitjana de 8 punts per cada ítem de valoració															
			Valoració qualitativa al final de cada curs escolar	Mínim 1 reunió de valoració anual per cada INS															

					2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats	
EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T			
EIX 2 – PREVENCIÓ I REDUCCIÓ DE RISCS	Garantir accés a la informació sobre drogues i pantalles als joves de la comarca a través de tallers de prevenció	Ofertir tallers PFI, escola adults, Cicles Formatius, Centres de menors... sobre prevenció dels usos de drogues i pantalles	Número d'activitats realitzades per temàtica i curs a cada recurs	Arribar a un mínim de 2 recursos anuals														Referent del Pla	Persona referent del Servei d'Acompanyament Jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials, Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI, Conselleria d'educació, Comissió Tècnica, RBEC, altres agents de salut (PSiE...), i altres agents formatius (ADB, INS, escoles, AFA, CRP...)	
			Valoració de les activitats per part de les participants	Nota mitjana de 8 punts per cada ítem de valoració																
			Valoració de les activitats per part del professorat / educadores	Nota mitjana de 8 punts per cada ítem de valoració																
			Valoració qualitativa al final de cada curs escolar	Mínim 1 reunió de valoració anual per cada INS																
	Potenciar el treball en medi obert	Potenciar la tasca comunitària en medi obert als diferents municipis per tal d'afavorir el treball de proximitat amb els i les joves	Potenciar la presència d'educadores de medi obert a la comarca	1 educadora social																Serveis Socials Bàsics
			Número d'intervencions realitzades	Mínim 2 anuals																
		Disseny d'accions per intervenir amb els grups detectats	Valoració per part del jovent participant	Nota mitjana de 8 punts per cada ítem de valoració																

EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats
					4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T		
EIX 2 – PREVENCIÓ I REDUCCIÓ DE RISCOS	Implementar estratègies per apropar-se als joves de manera virtual	Potenciar WhatsApp i Instagram del Servei d'acompanyament jove	Garantir l'activitat a les XXSS del Servei	Donar resposta a les consultes del jovent per WhatsApp màxim en un plaç de dos dies														Servei d'acompanyament jove	Persona referent del Servei d'Acompanyament Jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials, Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI, altres tècnics que treballin amb joves (dinamitzadores cíviques, C.O. i SSF, ADB-referent ocupació juvenil, espai jove i tècnica de joventut de Berga...), Conselleria d'Educació, Conselleria de Joventut, Conselleria Atenció a les persones, salut i polítiques d'igualtat.
				Mínim actualitzar l'Instagram una vegada la setmana															
		Difondre les alternatives d'oci de la comarca a través de les XXSS	Número de publicacions a les XXSS amb aquesta informació	Mínim 1 vegada l'any															
		Crear un espai de coordinació entre professionals que treballen amb adolescents i joves per valorar estratègies preventives d'apropament virtual	Activació de l'espai de coordinació	Reunir-se mínim 3 vegades l'any														Referent del Pla	

EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats
					4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T		
EIX 2 – PREVENCIÓ I REDUCCIÓ DE RISCOS	Incrementar els factors de protecció relacionats amb el lleure i l'oci incentivant la participació de les joves	Plantejar i promoure activitats alternatives d'oci	Garantir l'activitat a les XXSS del Servei	Disseny d'activitats alternatives d'oci														Joventut	Persona referent del Servei d'Acompanyament Jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials, Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI, Conselleria de Joventut, Conselleria de Cultura, Conselleria d'Esports, Conselleria Atenció a les persones, salut i polítiques d'igualtat, Entitats de lleure, AFA's, INs, Ajuntaments, MMCC.
				Difusió de les activitats															
				Realització de les activitats															
		Millorar la difusió i informació sobre la oferta d'activitats de lleure i oci per potenciar la participació de la gent jove	Número de publicacions a les XXSS amb aquesta informació	Espais físics i virtuals on és present la informació sobre les activitats de lleure i oci que s'ofereixen															
				Número de materials de difusió repartits															
		A nivell de festes populars, desenvolupar el projecte de Festes de Qualitat adaptat a cada poble	Festes populars a les quals s'ha pogut desenvolupar el projecte	Mínim 4 municipis															
		Promoure les reunions de delegats dels Instituts per tal de recollir les motivacions de l'alumnat	Nombre d'instituts els quals s'implementen les reunions de delegats	Implementar-ho a 2 instituts nous cada any															
		Fomentar els equipaments juvenils per potenciar la participació del jovent	Difusió de les activitats que es realitzen	Garantir un espai permanent a butlletins, agendes..															
				Informar a través del Servei d'acompanyament jove															
																		Joventut	
																		Servei d'acompanyament jove	

EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats
					4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T		
EIX 2 – PREVENCIÓ I REDUCCIÓ DE RISCOS	Promoure canvis d'actitud en relació als usos de drogues i pantalles	Realitzar campanyes i accions de sensibilització i prevenció del consum d'alcohol, tabac, pantalles... adreçades a diferents tipologies de Públic amb perspectiva de gènere i diversitat.	Número de campanyes realitzades	Mínim 1 campanya de drogues i 1 campanya de pantalles anuals														Servei	Persona referent del Servei d'Acompanyament Jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials, Tècnica
		Programar activitats d'interès que afavoreixin la reflexió crítica tant de drogues com de pantalles	Número i tipus d'activitats programades	Mínim 1 activitat anual segons necessitats														d'acompanyament jove	d'Igualtat SIAD i SAI, Conselleria de Joventut, Entitats i associacions locals (esportives, culturals, juvenils), Cossos de seguretat, Referents de Benestar Emocional Comunitari (RBEC), Agents de Salut, Ajuntaments.

EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats
					4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T		
EIX 3 – DETECCIÓ, INTERVENCIÓ I SEGUIMENT	Promoure un espai de coordinació entre diferents professionals del territori que intervenen en l'àmbit de les drogues i/o pantalles	Utilitzar la Comissió Tècnica com a espai de coordinació estable per a realitzar un seguiment i avaluació dels casos, compartir experiències, activitats i recursos	Garantir un espai dins la Comissió Tècnica on realitzar-ho	Mínim 2 vegades l'any														Servei d'acompanyament jove	Persona referent del Servei d'Acompanyament Jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials, Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI, Comissió Tècnica.
		Compartir els indicadors dels diferents serveis a l'hora d'analitzar les tendències en relació als hàbits saludables (a proposta de la comissió tècnica es pot generar espai de treball)	Documents compartits, treball realitzat sobre aquesta documentació, reunions de seguiment	Garantir la trobada entre professionals mínim 2 vegades l'any.														Referent del Pla	

EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats
					4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T		
EIX 3 – DETECCIÓ, INTERVENCIÓ I SEGUIMENT	Abordar els usos de drogues i pantalles de forma comunitària	Elaboració, aplicació i seguiment d'un protocol comunitari de drogues i pantalles	Realització del protocol comunitari	Protocol comunitari de drogues i pantalles														Referent del Pla	Persona referent del Servei d'Acompanyament Jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials, Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI, Conselleria d'Educació, Conselleria Atenció a les persones, salut i polítiques d'Igualtat, Conselleria de Joventut, Conselleria d'Esports, Conselleria de Cultura, Cossos de Seguretat, Comissió Política.
		Realitzar presentacions del protocol a centres educatius, agents socials i entitats del territori	Número de presentacions del protocol	Mínim 1 presentació anual a centres educatius															
				Mínim 1 presentació anual a agents socials															
				Presentacions anuals a mínim 2 entitats de la comarca															

EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats
					4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T		
EIX 3 – DETECCIÓ, INTERVENCIÓ I SEGUIMENT	Promoure la implementació del Programa de mesures alternatives a la sanció administrativa per consum a la via pública a tota la comarca	Ampliar el Programa ASA existent a Berga a tot el territori	Municipis on s'ha ampliat el Programa	Mínim a 2 municipis cada any														Referent del Pla	Persona referent del Servei d'Acompanyament Jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials, Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI, Conselleria Atenció a les persones, salut i polítiques d'Igualtat, Cossos de Seguretat de la comarca: Mossos d'Esquadra i Policia Local i MMCC.
		Consolidar el professional de referència del Programa ASA a la Comarca	Centralitzar la figura de referència en la professional del Servei d'acompanyament jove	Atendre el 100% dels casos derivats del Programa ASA per la professional del Servei															

EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats
					4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T		
EIX 4 - FORMACIÓ	Oferir formació als i les agents socioeducatius del territori que participen en la detecció, la prevenció, la intervenció o l'assessorament en relació als usos de drogues i pantalles	Detectar necessitats formatives per part dels i les agents socials	Qüestionari de temàtiques sobre necessitats formatives	Buidatge del qüestionari														Referent del Pla	Persona referent del Servei d'Acompanyament Jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials, Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI, Conselleria d'Educació, Conselleria Atenció a les persones, salut i polítiques d'Igualtat, Conselleria de Joventut, Conselleria d'Esports.
		Unificar tota la oferta formativa i definir la mirada en matèria de drogues i pantalles al territori	Catàleg de formacions unificat	Actualitzar el catàleg 1 vegada l'any															
		Oferir formacions a les professionals de la xarxa d'atenció sociosanitària, l'àmbit educatiu, lleure, joventut per la detecció i l'abordatge dels usos de drogues i pantalles, noves tendències de consum, situacions de consum al Berguedà...	Nº de formacions anuals ofertes	Mínim 2 formacions anuals															
			Nº de participants a la formació	Mínim 15 participants per formació															
			Grau de satisfacció de la formació	Nota mitjana de 8 punts per cada ítem de valoració															

EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats
					4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T		
EIX 4 - FORMACIÓ	Ofertir formació als i les agents socioeducatius del territori que participen en la detecció, la prevenció, la intervenció o l'assessorament en relació als usos de drogues i pantalles	Formar referents per l'aplicació del protocol comunitari, escoles, instituts, SSSS, entitats...	Nº de formacions anuals ofertes	Mínim 1 formació anual														Referent del Pla	Persona referent del Servei d'Acompanyament Jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials, Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI, Conselleria d'Educació, Conselleria Atenció a les persones, salut i polítiques d'Igualtat, Conselleria de Joventut, Conselleria d'Esports.
			Nº de participants a la formació	Mínim 10 participants per formació															
			Grau de satisfacció de la formació	Nota mitjana de 8 punts per cada ítem de valoració															

EIX	OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS DE SEGUIMENT	CONFORMITATS	2022	2023				2024				2025				Agent Referent	Agents Implicats
					4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T	1r T	2n T	3r T	4rt T		
EIX 4 - FORMACIÓ	Formar a agents de salut per facilitar l'acció preventiva dins el grup d'iguals	Promoure un grup d'agents de salut joves (prevenció entre iguals)	Nº de cursos de formació impartits	Mínim 1 curs anual														Servei d'acompanyament jove	Persona referent del Servei d'Acompanyament Jove, Tècnica d'Inclusió Social del Consell Comarcal, Tècnic de Joventut del Consell Comarcal, Tècnic de Serveis Socials, Tècnica d'Igualtat SIAD i SAI, Conselleria de Joventut, Entitats i/o associacions juvenils de lleure, esportives, culturals dels municipis.
			Nº de participants a cada curs	Mínim 10 participants a cada curs															
			Nº d'agents de salut formats o formades	Mínim 5 agents de salut formats o formades															
			Grau de satisfacció de la formació	Mínim 5 agents de salut formats o formades															
		Implicar el grup d'agents de salut joves en accions del Pla	Nº d'intervencions realitzades	Mínim 1 activitat anual															

10. BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

Llibres, monografies i guies

Agència de Salut Pública de Catalunya (2021). Informe Addiccions Comportamentals. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Salut.

Agència de Salut Pública de Catalunya (2020). Sistema d'Informació sobre Drogodependències de Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Salut.

Agència de Salut Pública de Catalunya (2016). Guia de recomanacions metodològiques i de continguts de les intervencions en prevenció sobre drogues. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Salut.

Agència de Salut Pública de Catalunya (2016). Protocol de prevenció. Detecció i intervenció sobre drogues als centres educatius. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Salut.

Agència de Salut Pública de Catalunya (2012), Actualitzada 2015. Guia de recomanacions per a la implementació del Protocol de prevenció sobre drogues. ASA, Alternativa a la Sanció Administrativa. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Salut.

Bauman, Z. (2003). *Modernidad líquida*. México: Fondo de cultura económica de Argentina, S.A.

Diputació de Barcelona (2021). Sistemes d'Informació en Salut. Barcelona: Diputació de Barcelona.

Diputació de Barcelona (2016). Pla local de prevenció de drogodependències. Orientacions per al diagnòstic. Sèrie Benestar i Ciutadania. Barcelona: Diputació de Barcelona

Diputació de Barcelona (2013) Guia metodològica per a l'elaboració d'un Pla Local de Salut. Àrea d'Atenció a les Persones. Barcelona: Diputació de Barcelona.

Diputació de Barcelona (2012) Guia per a l'elaboració d'un pla local de prevenció de drogodependències. Àrea d'Atenció a les Persones. Barcelona: Diputació de Barcelona.

Direcció General de Planificació en Salut (2020). Document tècnic de l'Enquesta de salut de Catalunya 2019. Barcelona: Direcció General de Planificació en Salut.

Escohotado, A. (1998). *Historia general de las drogas*. Madrid: Editorial Espasa Calpe S.A.

Escohotado, A. (1995). *Aprendiendo de las drogas, Usos y abusos, prejuicios y desafíos*. Barcelona: Editorial Anagrama.

Funes, J. (2010). *9 ideas clave. Educar en la adolescencia*. Barcelona: Graó.

Martínez, D. Pallarés, J. (2013). *¿Beber para crecer? El consumo de alcohol en los menores de edad (13-17 años)*. Lleida: Editorial Milenio.

Martínez, D. Pallarés, J. (2013). *De placeres y riesgos, manual para entender las drogas*. Lleida: Editorial Milenio.

Observatorio Europeo de las drogas y las toxicomanías. (2020) Informe Europeo sobre Drogas: Cuestiones clave. Luxemburgo: Observatorio Europeo de las Drogas y Toxicomanías

Plan Nacional Sobre Drogas (2019-2020). Encuesta sobre alcohol y otras drogas en España (EDADES). Madrid. Plan Nacional Sobre Drogas

Plan Nacional Sobre Drogas (2020). ESTUDES Encuesta sobre usos de drogas en enseñanzas secundarias en España. (2020). Madrid. Plan Nacional sobre drogas.

Romaní, O. (1999). Las drogas, sueños y razones. Barcelona: Editorial Ariel, S.A.

Subdirecció General de Drogodependències. (2011). Sortim? Quadern de suport a la dinamització de l'audiovisual. Barcelona: Direcció General de Salut Pública

Subdirecció General de Drogodependències. (2008). Llibre Blanc de la prevenció a Catalunya: Consum de drogues i problemes associats. Barcelona: Direcció General de Salut Pública.

United Nations (2020). World Drugs Report 2020. Vienna. United Nations.

Usó, J.C. (1996). Drogas y cultura de masas (España 1855-1995). Madrid: Santillana S.A. Taurus

Fonts d'internet

Bouso, J.C. (2015). De drogas y datos: un análisis crítico de la Nota de prensa del PNSD sobre la EDADES.

<http://news.iceers.org/es/2015/03/de-drogas-y-datos-un-analisis-critico-de-la-nota-de-prensa-del-pnsd-sobre-la-edades/>

Drogas y Género. <https://www.drogasgenero.info>

El pep, tot el que convé saber sobre alcohol, drogues i pantalles.

<https://www.elpep.info/>

Energy Control. <https://energycontrol.org>

Hemeroteca Drogues, biblioteca virtual de l'Agència de Salut Pública de Catalunya.

<https://hemerotecadrogues.wpcomstaging.com>

Género y Drogodependencias. <https://www.generoydrogodependencias.org>

La Clara. <https://laclara.info>

Las Drogas.info. <https://www.lasdrogas.info>

Melero, J.C. (2019). Interpretación positiva de las relaciones adolescentes con las drogas.

<https://juancarlosmelero.wordpress.com/tag/estudes/>

Ramírez de Arellano, A. (2017). Negar el placer es una mala política preventiva de adicciones.

<http://www.ub.edu/drogodependencies/es/negar-placer-una-mala-politica-preventiva-adicciones/>

Sedó, C. (2016). Què crea més problemes, les drogues o la prevenció sobre drogues.

<https://www.social.cat/opinio/6025/que-crea-mes-problemes-les-droques-o-la-prevencio-sobre-droques>

11. ANNEXOS

ANNEX 1. Marc legal

En l'àmbit municipal, les competències locals en matèria de drogues estan marcades per les següents normatives tant estatals com autonòmiques, que atorguen als ens locals la plena competència al desenvolupament de polítiques adreçades a la prevenció, a la prestació de serveis i a la reinserció social, així com també a la promoció d'accions formatives i d'intervenció en el consum de drogues:

Llei 15/1984, de 20 de març, del joc. Modificada al llarg dels anys, l'última al 2017. Per regular, en l'àmbit territorial de Catalunya, totes les activitats relatives a casinos, a jocs i a apostes. Ja que la normativa del joc està molt seccionada, aquesta llei no recull tots els àmbits del joc i es complementa amb altres normatives existents.

Llei 20/1985 de prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència (modificada parcialment per les lleis 10/1991, 8/1998 i 1/2002, 18/2009 i 9/2011), que constitueix l'eix normatiu vertebrador del conjunt de mesures del Pla català de drogodependències. Atorga als ens locals la realització d'accions d'informació, prevenció i educació en la població (articles 4.3, 5, 6, 7 i 8).

Decret 69/1987, de 20 de febrer, pel qual es detallen coles i altres productes industrials inhalables amb efectes euforitzants o depressius.

Llei general de l'Estat 34/1988, d'11 de novembre, de reglamentació de la publicitat (articles 8.4 i 8.5).

Llei 10/1991, de 10 de maig, de modificació de la Llei 20/1985, de prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència, que va modificar el règim sancionador per adequar les sancions a la graduació i quantia que estableix la Llei 14/1985, de 25 d'abril, general de sanitat, i aconseguir un efecte dissuasiu més gran, alhora que s'introduïen mesures noves que limitaven el consum de tabac i begudes alcohòliques, en atenció a les circumstàncies socials del moment.

Decret 235/1991, de 28 d'octubre, de desplegament de la Llei 10/1991, de 10 de maig, pel qual es regulen les advertències, els missatges dissuasius, els logotips i la senyalització sobre el tabac i les begudes alcohòliques.

Decret 266/1991, d'11 de desembre, pel qual es regula la capacitat sancionadora que preveu la Llei 20/1985, de 25 de juliol, parcialment modificada per la Llei 10/1991, de 10 de maig.

Llei orgànica 1/1992, de 21 de febrer, de Protecció de la Seguretat Ciutadana, que regula el consum il·legal, la tinença i el tràfic de drogues en locals o establiments públics.

Llei 8/1998, de 10 de juliol, de segona modificació de la Llei 20/1985, de 25 de juliol, que amplia la prohibició del consum de begudes alcohòliques en determinats establiments i restringeix aquesta activitat i la de subministrament durant les hores nocturnes en alguns establiments oberts al públic. També s'estableix la intervenció dels municipis en la regulació de les limitacions esmentades.

Llei 1/2002, d'11 de març, de tercera modificació de la Llei 20/1985, de 25 de juliol, que estableix mesures limitadores noves amb vista a la protecció dels joves com a grup social més vulnerable davant dels productes que generen dependència. (Prohibició de venda i subministrament de begudes alcohòliques a menors de 18 anys).

Decret legislatiu 2/2003, del 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya, que és la que defineix les competències municipals en matèria de salut pública.

Decret 32/2005, de 8 de març, pel qual es regula la senyalització de les limitacions en la venda de begudes alcohòliques en establiments i màquines expenedores.

Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de Salut Pública, que estableix un nou marc de col·laboració entre l'Agència de Salut Pública de Catalunya i els ens locals. En l'article 6 defineix quines són les prestacions en matèria de salut pública, d'entre les que s'esmenten, en el punt 3 apartat h): la "promoció dels factors de protecció i prevenció dels factors de risc davant les substàncies que poden generar abús, dependència i altres", i en l'apartat r) la "promoció i protecció de la salut infantil i adolescent i prevenció dels seus factors de risc".

Llei 14/2010, de 27 de maig dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, que limita la venda d'alcohol i tabac i estableix que han de protegir-se de la publicitat d'aquests productes.

Llei orgànica 4/2015, de 30 de març, de Protecció de la Seguretat Ciutadana, modificant la llei orgànica 1/1992, de 21 de febrer, de Protecció de la Seguretat Ciutadana que conté mesures de control i sanció sobre el consum de drogues als espais públics.

Real Decret-Llei 11/2020, de 31 de març, per el que s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per fer front a la COVID-19. Limitacions a les comunicacions comercials de les operadores de joc en l'àmbit estatal.

Resolució SLT/1905/2020, de 28 de juliol, per la qual s'adopten mesures especials en matèria de salut pública relacionades amb el consum de begudes alcohòliques per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia COVID-19.

Real Decret 958/2020, de 3 de novembre, de comunicacions comercials de les activitats de joc. Regula la publicitat del sector de les apostes en línia i jocs d'atzar en l'àmbit estatal.

ANNEX 2. Marc planificador

El Pla s'emmarca en les següents línies estratègiques en matèria de polítiques de prevenció i d'assistència, des de l'àmbit europeu fins l'àmbit estatal, autonòmic i provincial:

Estratègia Europea sobre drogues 2013-2020, que proporciona un marc polític i assenyala les prioritats d'actuació a la Unió Europea en matèria de lluita contra les drogues, durant el període de 2013 a 2020. Aquesta estratègia s'articula entorn de dos àmbits d'actuació: reducció de la demanda de drogues i reducció de l'oferta de drogues, i tres temes transversals, referents a la coordinació entre institucions, la cooperació internacional i el foment de la recerca, la informació, el control i l'avaluació de les mesures adoptades.

Estratègia Nacional sobre Addiccions 2017-2024, del Plan Nacional sobre Drogas, que es proposa com el marc d'actuació per al desenvolupament de les polítiques sobre addiccions que s'han d'implementar en tot el conjunt de l'estat espanyol, des de les administracions autonòmiques fins les locals.

Els seus objectius generals són retardar l'edat d'inici a les addiccions; reduir els danys associats al consum de substàncies que tenen potencial addictiu i els causats per conductes addictives; i disminuir la presència i el consum de substàncies addictives. Pel que fa a l'àmbit de la prevenció i reducció de riscos, es planteja els següents objectius específics:

- Reduir la presència i la promoció de les substàncies i altres conductes que puguin generar addicció.
- Limitar l'accés dels i les menors a les substàncies i conductes que puguin generar addicció.
- Promoure una consciència social envers els riscos i danys causats per les addiccions, i especialment pel que fa al risc associat a determinades conductes addictives (TRIC²s i jocs), comptant amb la participació ciutadana.
- Reduir la percepció normalitzada envers el consum de drogues, sobretot alcohol i cànnabis, i entre els i les menors.
- Potenciar el desenvolupament d'habilitats i capacitats personals per fer front als consums i altres conductes potencialment addictives.
- La promoció d'hàbits i de conductes saludables, dels usos responsables de les TRIC, i de les opcions d'oci saludables.
- La detecció precoç i la prevenció de consums de risc.

Aquesta estratègia es contempla d'aplicació en diferents àmbits com: comunitat educativa, famílies, llocs de treball, el sistema sanitari, els contextos d'oci i lleure comunitari, els contextos d'oci privat, i la comunitat en general. La població diana són joves i menors, dones (especialment en edat reproductiva i embaràs), població adulta en la que s'observa major consum, població reclosa i professionals de l'hoteleria.

Respecte dels objectius específics que guien les actuacions en matèria d'atenció, es ressalta que aquesta ha de donar-se de manera integral i ser multidisciplinari, garantint una assistència de qualitat i adequada a les necessitats de les persones ateses.

En aquest eix, els objectius específics són els següents:

² Tecnologies de la Relació, Informació i Comunicació

- Garantir una assistència integral de qualitat a través de la coordinació de la xarxa de tractament d'addiccions amb la resta de sistema sanitari; la millora en la intervenció i seguiment en els serveis socials i sanitaris; la integració dels plans de salut comunitària en l'abordatge d'addiccions; i l'avaluació de les actuacions.
- Consolidar la incorporació a la xarxa assistencial de l'atenció a les noves addiccions (amb o sense substàncies).
- Fomentar una assistència integral a partir d'itineraris personalitzats.
- Garantir la qualitat i l'ajustament a l'evidència en totes les actuacions.
- Incloure la perspectiva de gènere en tots els nivells del procés assistencial.

Els contextos d'actuació són fonamentalment l'àmbit sociosanitari, el penitenciari i el laboral, i pel que fa a la població diana s'esmenten els següents grups: adolescents i joves, dones, persones amb addiccions cròniques i/o comorbiditat, població major d'edat i sobretot majors de 64, població reclosa, minories ètniques.

Cal fer esment, també, a l'eix de coordinació, que fa èmfasi al treball conjunt entre diferents nivells de l'administració pública i, concretament, amb la coordinació entre Comunitats Autònomes i ens locals amb plans propis per garantir la continuïtat de les accions. Pel que fa a la gestió del coneixement, el Pla marca com objectiu el desenvolupament de sistemes d'informació i de registre sobre consum i addiccions, i garantir la formació actualitzada als diferents col·lectius de professionals i altres agents socials implicats en la prevenció, l'atenció i/o el tractament.

Estratègia nacional de prevenció : consum de drogues i riscos associats (2008) de Catalunya. Aquesta estratègia és fruit del recull de propostes treballades entre professionals, experts/es, representants d'institucions i altres sectors implicats en totes les actuacions adreçades a prevenir o disminuir el consum global de drogues a Catalunya. L'estratègia inclou, per tant, totes aquelles actuacions estratègiques, programes i activitats anticipants a situacions potencialment millorables en relació amb les drogues, sota un model conceptual de salut pública i de promoció de la salut de base comunitària. Els objectius generals que es marca són:

- Reduir la prevalença de consum de les diferents substàncies psicoactives. Retardar l'edat d'inici a aquest consum.
- Reduir riscos i efectes adversos sanitaris i psicosocials per als consumidors experimentals, ocasionals i habituals.
- Minimitzar els danys associats a l'addicció.

Pla integral d'atenció a les persones amb trastorn mental i addiccions de Catalunya (2017-2019), que estableix la Línia Estratègica 2. Promoció de la integració de les intervencions dels serveis de salut, socials i educatius de la petita infància, de la població en edat escolar i de l'adolescència amb especial risc o vulnerabilitat, i les seves famílies. Especialment en els objectius 2.5 i 2.6, relatius a la necessitat de prevenir les noves patologies relacionades amb l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, i a l'impuls de programes de promoció que potenciïn les capacitats parentals de les famílies i afavoreixin entorns familiars saludables.

Pla de Salut de Catalunya (2016-2020), que estableix com a àrea prioritària d'actuació la salut infantil i de l'adolescència en persones en situació de vulnerabilitat, posant èmfasi especial en les actuacions preventives i de promoció de la salut en l'àmbit comunitari i escolar, que actuïn sobre el benestar emocional, i la potenciació de les xarxes socials. El Pla assenyala la pertinença de realitzar actuacions selectives en aquells infants i adolescents que no són accessibles des de l'entorn d'escolarització habitual, com ho són aquells que presenten alts nivells d'absentisme, atenent als

diferents determinants en salut i la seva variació d'acord amb la situació socioeconòmica. Fixa com un dels eixos de treball l'elaboració d'un model de promoció i prevenció de la salut en infants i joves fills de pares amb trastorns mentals greus i/o addiccions, o víctimes d'abús o de violència. En la línia de Salut Pública, es planteja un programa de reforç en atenció primària de les deteccions de consum d'alcohol i d'altres drogues, identificant els diagnòstics precoços com una de les polítiques més rendibles en l'abordatge dels problemes derivats d'aquests consums.

Xarxa Local de Prevenció de les drogodependències de la Diputació de Barcelona.

La xarxa neix amb el propòsit de facilitar la implementació i desenvolupament, en el món local, de serveis i programes de prevenció comunitària i fomentar-ne l'equitat per tota la ciutadania de la província, al mateix temps que es garanteix l'homogeneïtzació dels sistemes de gestió del territori i es desenvolupen en conjunt activitats de formació, innovació, tractament de la informació, protocols i avaluació. Parteix de la incorporació de tots els actors socials que estan involucrats d'alguna manera amb la prevenció de drogodependències, des de les administracions locals fins al teixit associatiu, les entitats privades o la xarxa de voluntariat. Les finalitats principals de la xarxa són:

- Impulsar la prevenció de les drogodependències en l'àmbit local.
- Estratègia del món local en la prevenció de drogodependències.
- Esdevenir el marc de cooperació local per al desenvolupament conjunt de polítiques socials i fomentar la participació de la societat civil.
- L'equitat com a repte en el conjunt del territori.
- Sumar els esforços dels diferents agents del territori i compartir recursos.
- Apostar pel creixement i per la qualitat dels serveis.

ANNEX 3. Informació de les fitxes de recollida de dades

Cossos de Seguretat (2 respostes):

- Nombre de confiscacions i substàncies confiscades els darrers dos anys:
 - 196
 - 27
- Nombre de denúncies formulades per tinença de drogues. Quantes han estat a menors d'edat?
 - 196, no podem extreure dades per edat i sexe
 - 10 per tinença, 5 dels quals eren menors d'edat
- Nombre de denúncies formulades per consum a la via pública. Quantes han estat a menors d'edat?
 - 196
 - 15 per consum, 6 de les quals eren menors d'edat
- Nombre de denúncies formulades per tràfic de drogues. Quantes han estat a menors d'edat?
 - 14
 - 2 per tràfic
- Nombre d'accidents de trànsit relacionats amb el consum de substàncies. Distribució per sexe i edat.
 - Es desconeix
 - Aplicatiu no permet fer discriminació que s'exposa en l'anunciat
- Trànsit de vehicles durant nits del cap de setmana:
 - Hi ha el trànsit habitual, al Berguedà hi ha pocs locals d'oci nocturn
 - Caldria fer mes controls ja que es generen altres problemàtiques con conducció sota els efectes de l'alcohol, velocitat, conduccions temeràries, i sorolls per música de vehicles
- Hi ha incidències relacionades amb la tinença i/o el tràfic de drogues al municipi?
 - Les habituals del moment actual, la marihuana està molt banalitzada
 - Si, en concret per plantacions de substàncies en pisos ocupats sobretot
- Accions per dur a terme a nivell preventiu:
 - Controls preventius, i xerrades als centres educatius
 - punts estàtics i de control en llocs conflictius com parcs i zona d'oci nocturn, molts conflictes venen derivats de queixes veïnals
- Actuacions preventives sobre els usos de pantalles:
 - Si, xerrades sobre riscos a les xarxes als centres educatius, tant per alumnes com per a pares, tot i que els pares assisteixen molt poc
 - Si, la campanya coordinada amb servei català de trànsit - art 18.1 rgc / art 18.2 rgc / 146 rgc

- Sí que consideren necessari rebre formació sobre prevenció dels usos de drogues i pantalles
- Coneixeu el Programa Alternatiu a la Sanció administrativa adreçat a menors d'edat? S'informa d'aquest a la família en el moment de la denuncia?
 - Si, als pares se'ls hi ofereix però al Berguedà només hi ha conveni a Berga, seria molt interessant que la resta de poblacions tinguessin la opció, desconec si seria possible vehicular ho a través del Consell comarcal
 - Si, coordinat amb mossos d'esquadra Berga
- Es respecta la normativa legal en relació a la venda d'alcohol i de tabac als menors d'edat al municipi on treballa?
 - Un respon que sí i l'altre que no.
- Et sembla que es respecta la prohibició de fumar als llocs assenyalats per la llei?
 - Els dos responen que sí
- Hi ha botellot? Hi ha llocs on els joves es troben habitualment per consumir cànnabis o altres drogues?
 - A l'estiu i sobre tot les festes majors, si
 - Si - places / parc i zones que afavoreixen el botellot sempre mes apartades del centre del poble
- A les festes populars, sol haver-hi problemes derivats del consum d'alcohol o altres drogues?
 - Els dos responen que sí
- Més informació en relació als problemes que causen les drogues al municipi:
 - Molèsties veïnals per olors / sorolls - ocupacions
- Altres qüestions:
 - Formació específica sobre consum i tinença, unitats especials per treballar les casuístiques del consum i tinença tant de drogues com d'alcohol

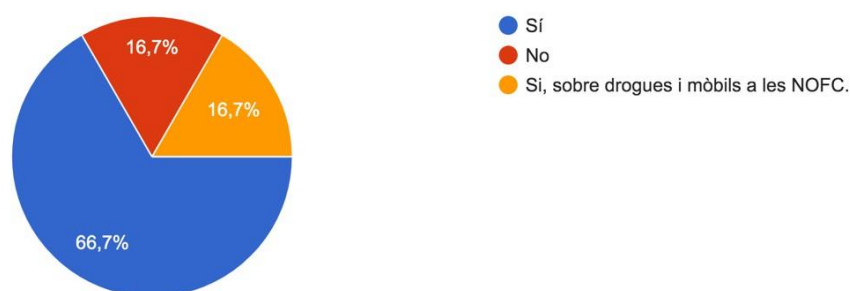
Centres Educatius Secundària (6 respostes):

- Activitats que s'han dut a terme a nivell preventiu (drogues):
 - Totes coincideixen en que es fan tallers i xerrades
 - A les hores de tutoria es fan tallers (Diputació) que tracten els temes: tabac i alcohol. També està planificat visitar l'exposició Controles? (Berga) i després fer un taller al centre. Des de mossos d'Esquadra també es fan xerrades (a nivell més de lleis i les sancions que poden tenir...)
 - Hi ha programada la visita a l'exposició Controles i els posteriors tallers per l'alumnat de 4t d'ESO. Els altres cursos fem xerrades sobre addiccions en general des del programa salut i escola i mossos
- Activitats que s'han dut a terme a nivell preventiu (pantalles):
 - A tutoria i xerrades de mossos d'esquadra

- Tallers diputació
 - Regular l'ús de pantalles
 - Normalitzar-ho com una eina pedagògica i de treball
 - Xerrades sobre addiccions a través del programa salut i escola i mossos. Específiques sobre el bon ús de les xarxes, també.
- Es consumeixen substàncies dins del centre educatiu? En cas afirmatiu, com s'intervé?
- En general coincideixen en que no es consumeixen substàncies dins el centre. Algun cop tabac al WC.
 - En cas que passés, incidència arriba a les famílies i es valora l'expulsió.
- Conflictes derivats de l'ús de pantalles:
- A vegades algun alumne s'ha connectat sense permís en hores de classe.
 - Sí, sobretot a 1r d'ESO: insults entre companys de classe per WhatsApp, stickers insolents de companys i/o professors,...
 - Sí. Normalment, perquè se'n fa un ús indegut, com ara jocs o xarxes socials. A vegades, els alumnes són reticents a plegar-lo o donar-lo al docent.
 - Si que existeixen conflictes derivats de l'ús de pantalles. Pel que fa als mòbils si se'n fa un ús no adequat durant les hores d'escola que no està permès fer-ne us es retira el mòbil. En el cas dels ordinadors és més freqüent els conflictes. Actualment els alumnes treballen molt amb ordinadors dins de l'aula i normalment el professor no pot estar controlant constantment que no entrin en pàgines de jocs, però sovint entren i es passen estones jugant, si en algun cas un professor demana que es pari de jugar es pot trobar amb una resposta respectuosa però normalment la resposta és una negació o una continuació de l'acció és a dir es continua jugant sense fer cas del que ha demanat el professor. Hi pot haver determinats alumnes que es posin més agressius verbalment.
 - Algun problema que de moment s'ha anat resolent per culpa del mal ús del WhatsApp (sobretot fora de l'INS i entre els més petits).

Coneixes el protocol de detecció i actuació per a casos de consum de drogues?

6 respuestas

- L'utilitzeu des del centre educatiu?
- Quan ha convingut la majoria de centres responen haver-lo utilitzat
- Derivació a recursos especialitzats:

- Pediatre perquè el derivi al CSMIJ
 - al Consell Comarcal perquè té una secció on es treballen aquests temes i d'on va sorgir el protocol.
 - S'intenta atendre des de l'orientadora de centre o bé des del servei Salut i Escola
 - Es deriva a les famílies.
 - Tenim una comissió social per tractar temes de salut, parlem amb el referent dels mossos de la zona...
 - En funció de la gravetat intervé o demanem la intervenció de les següents figures: psicopedagog, EAP, infermera de Salut i escola, Mossos d'esquadra, CSMIJ...
- Totes troben que és necessari rebre formació específica en prevenció de drogues.
- 1 persona no troba necessària la formació en usos de pantalles. La resta sí.
- Heu rebut formació?
- No.
 - Sí, una xerrada i una exposició fa uns 4 anys a la que vam assistir tot el claustre.
 - Drogues fa un mes, pantalles no n'hem fet cap
 - N'ha fet la psicopedagoga del centre
 - Sí, l'exposició i el taller per a professors "Controles?"
- 1 persona no creu que calgui una programació coordinada dels diferents professionals que intervenen al centre en temes de prevenció. La resta sí.
- Sobre si es fan activitats preventives amb famílies al centre:
- No, amb famílies no es fan activitats preventives.
 - No, però a la web del nostre centre hi tenim ressenyes de vídeos i de llibres sobre el tema.
 - Alguna vegada s'ha intentat el tema de pantalles però no acostumem a tenir massa assistència.
 - No
 - Des de l'AMPA s'organitzen xerrades sobre el bon ús de les pantalles, drogues... depèn del curs
 - Es fan xerrades organitzades per la Regidoria d'Educació, AMPA i altres entitats del poble.
- Sobre si troben convenient una figura preventiva al centre:
- Podria ser útil que els alumnes poguessin parlar de tot aquest tema amb més confiança sense sentir-se jutjats.
 - Sí, coordinada amb els tutors.
 - No, més que centrar-ho en una figura preventiva caldria que tot el professorat n'estigués preparat.
 - No
 - Pot ajudar ja que no tot el professorat entén sobre el tema i un professional pot orientar i ajudar a resoldre conflictes.
 - No, perquè ja hi ha una estructura de diferents professionals (EAP, Infermera, Mossos, CSMIJ) i el que cal és que quan convingui s'activi i funcioni.

- Sobre si troben convenient la figura d'un TIS:
 - No
 - Si que seria interessant per poder estar a prop dels joves i parlar sobre realitats que a vegades els costa comentar en altres espais.
 - No el tenim, no conec com treballa.
 - Qualsevol recurs extra sempre és benvingut perquè suma. No en disposem de cap.
 - Aquest curs tenim l'ajuda d'un educador social. Ve cada dimarts de 11 a 13h aprox. Durant l'estona d'esbarjo intervé al pati per generar moments de consulta i d'activació de la participació amb l'alumnat, fa alguna sessió de tutoria per resoldre conflictes i mediar entre l'alumnat, col·labora i dona suport al professorat per treballar temàtiques socioeducatives vinculades a l'adolescència, facilita la comunicació de les famílies amb el centre educatiu...

- Altres qüestions:
 - Certament caldria fer un pla de xoc pel que fa a les pantalles amb els alumnes i poder fer-ne partícips a les famílies seria fonamental.
 - Un dels problemes que hem observat és que moltes vegades els alumnes amb problemàtiques greus s'han d'esperar molt per ser atesos pel CSMIJ i una vegada atesos les sessions son molt espaciades en el temps.

Centres Educatius Primària (3 respostes):

- Activitats que s'han dut a terme a nivell preventiu (drogues):
 - No està instaurat. Tot i que des del treball de tutoria s' intenta potenciar l' autoestima i seguretat personal, així com aprendre a prendre decisions per un mateix/a.
 - Si, xerrades a tutoria, app.
 - Si, xerrades mossos i professionals

- Activitats que s'han dut a terme a nivell preventiu (pantalles):
 - Tutories o xerrades

- Es consumeixen substàncies dins del centre educatiu? En cas afirmatiu, com s'intervé?
 - No

- Conflictes derivats de l'ús de pantalles:
 - De vegades he sentit comparacions entre infants per aquest tema..
 - No
 - Segurament n'hi han com a tot arreu, i son els típics

- Sobre si hi ha protocol de detecció i actuació:
 - No
 - L'oficial del consell comarcal

- Derivació a recursos especialitzats:

- M'imagino que es comentaria amb l' EAP per tal que fes una derivació cap a especialistes.
- els derivaríem al recurs especificat del consell comarcal
- No en tenim constància
- Totes troben que és necessari rebre formació específica en prevenció de drogues i pantalles
- Heu rebut formació?
 - Alguna xerrada a cicle superior, diria.
 - Una xerrada per famílies i docents
 - Si, a traves de l'ajuntament
- Totes creuen que cal una programació coordinada dels diferents professionals que intervenen al centre en temes de prevenció.
- Sobre si troben convenient una figura preventiva al centre:
 - Veig més convenient un pla de prevenció reflexionat i elaborat per tot el claustre, de manera que es garanteixi des de tot el professorat .
 - Si, sempre es mes efectiva la prevenció
 - Seria convenient, per que els casos estan en augment
- Altres qüestions:
 - Personalment, crec que el més efectiu per aquests temes és partir d' un pla transversal que es tingui en compte des dels diferents àmbits i persones que intervenen en un grup, en el dia a dia. Així com un treball conjunt amb les famílies.

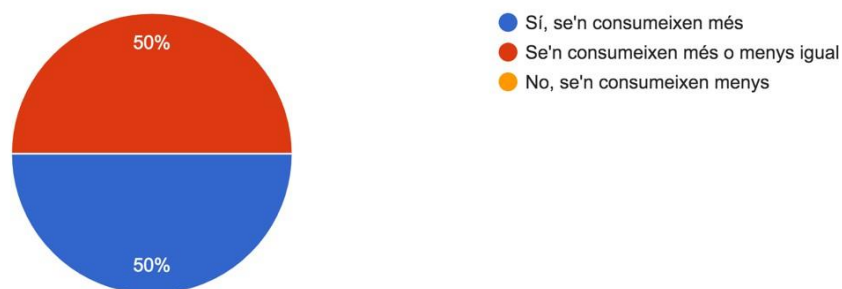
Joventut, promoció salut, SSB (4 respostes):

- Activitats relacionades amb la prevenció de drogues dutes a terme els darrers dos anys:
 - Assessorament als Centres de Menors envers; el circuit de derivació a Salut Mental; serveis, xerrades i exposicions de temàtica de drogues.
 - Assessorament als centres de menors envers el circuit d'atenció a la salut mental i els serveis disponibles en l'àmbit de les drogodependències. Derivacions al Controles (expo i tallers).
 - tallers a l'institut
- Qui fa les activitats:
 - Consell comarcal del Berguedà
 - Es coordinen des de l'Àrea de joventut i des Salut Pública.
 - Controles (Joventut) i circuit de salut pública
 - organitza consell comarcal
- Activitats relacionades amb la prevenció dels usos problemàtics de pantalles:
 - Crec que alguna se n'ha fet
 - Cap (2)
 - xerrades i tallers de diputació
- Qui fa les activitats

- No ho recorda
 - Ningú (2)
 - Ajuntament/Consell/Diputació
- Hi ha un circuit de coordinació entre professionals i serveis?
- Si (2)
 - Per casos aguts hi ha preestablert el circuit de Salut Pública. Per assessorament es poden dirigir a l'oficina jove.
 - Circuit de salut preestablert per la detecció i derivació de casos. Assessorament a l'oficina jove.
- Sobre la teva percepció del consum de drogues al municipi
- La meua percepció es que hi ha un elevat consum
 - Consum alt de caps de setmana d'alcohol, marihuana, cocaïna i consums puntuals de cola o dissolvents a alguns centres.
 - Consum de caps de setmana i festius d'alcohol (generalitzat), marihuana (freqüent), cocaïna (força freqüent). Consums puntuals en els centres de joves migrats sols de dissolvents i coles.
 - n'hi ha força
- Moments de l'any en que es modifiquen els patrons de consum habituals al municipi on treballes
- Potser per Festa Major i Carnestoltes
 - No hi ha un patró, però potser es consumeix més per vacances escolars, festius i/o caps de setmana.
 - Per vacances escolars, festius assenyalats, etc.
 - festes especials

Diries que al municipi on treballes es consumeixen més drogues que en altres llocs?

4 respuestas

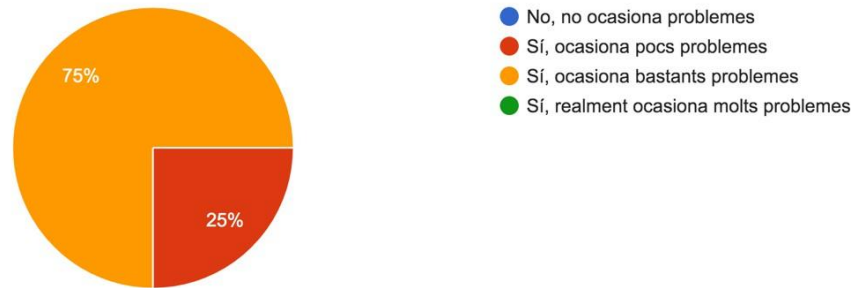

- Col·lectius que consumeixen més drogues al municipi:
- Adolescents joves i adults
 - Joves.
 - Adolescents i joves, adults fins a 45 anys, i homes a partir de 65 anys. Dones i homes a partir de 30 anys ansiolítics i antidepressius.
 - no tinc aquesta informació exactament s'hauria de poder contrastar
- Drogues més consumides:

- Cànnabis i cocaïna
- Alcohol, marihuana, haixix, cocaïna, ansiolítics i antidepressius. Després amb menys consum cola i dissolvents, MDMA, pastilles, etc.
- Alcohol, marihuana i haixix, cocaïna. Ansiolítics i antidepressius. MDMA, pastilles, coles i dissolvents, ...
- Diria haixix però em falta informació

Penses que el consum de drogues ocasiona problemes al municipi?

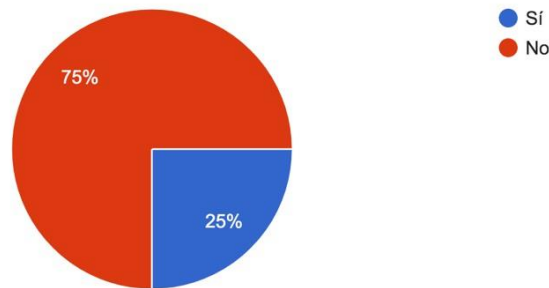
4 respuestas

- Sobre les problemàtiques derivades dels consums:
 - problemes d'incivisme, malestar veïns pels punts on es reuneixen per consumir,...
 - Destrosses al mobiliari urbà, manca de motivació dels joves que entren en bucles de consum i deixen de fer altres coses beneficioses per ells.
 - El principal problema que destacaria és que entrar en un consum de drogues pot significar als joves perdre oportunitats. El que falten oportunitats de futur i d'oci pels joves i això repercuteix en un creixent consum de drogues. La manca d'atenció a la salut mental repercuteix en la població adulta i també pot derivar en consum d'alcohol, ansiolítics, antidepressius...
 - Conflictes
- Que repercuteixen a:
 - Tothom
 - Joves i adults
 - Sobretot en joves, però també en adults, sobretot la part d'ansiolítics i antidepressius.

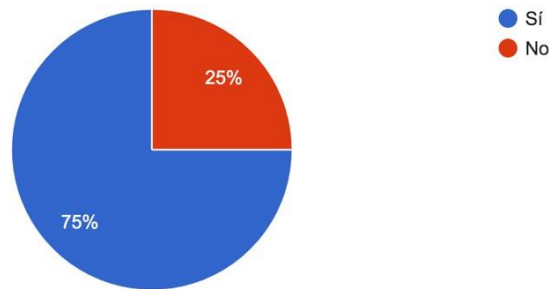
Hi ha locals (bars, discoteques, etc.) que generen problemes en aquest sentit?

4 respuestas

A les festes populars, sol haver-hi problemes derivats del consum d'alcohol o altres drogues?

4 respuestas

- Sobre si la COVID-19 ha modificat els hàbits de consum de drogues:

Sí (4 respostes), ara el consum ha tendit cap als llocs públics

- Més informació:
 - Manquen opcions d'oci pels joves i per això recorren al consum com una forma de divertir-se.
 - El que falten oportunitats de futur i d'oci pels joves i això repercuteix en un creixent consum de drogues. La manca d'atenció a la salut mental repercuteix en la població adulta i també pot derivar en consum d'alcohol, ansiolítics, antidepressius...
- Sobre els usos de pantalles:
 - Ha augmentat (4 respostes):
 - Arrel del covid i les noves plataformes i xarxes socials de relació entre els joves.
 - Fruit de la COVID-19 ha augmentat l'ús de les pantalles entre infants i adolescents, i en la població en general.
- Totes responen que al municipi on treballen hi ha més o menys els mateixos casos de relacions problemàtiques que en altres llocs.

- Col·lectius que són més afectats:
 - Infants
 - Joves
- Problemes més freqüents que ocasiona l'ús de pantalles:
 - Aïllament, dependència,..
 - La dificultat per vincular als joves amb altres activitats que no siguin a través de pantalles. Els joves tenen expectatives laborals de fer-se youtubers o influencers.
 - Dificultat per trobar activitats fora de les pantalles. Es genera dependència. Els joves actualment es creen falses expectatives laborals com a youtubers, instagramers, influencers, ...
 - actualment no saben gestionar bé les xarxes socials
- En quins sectors repercuteixen més aquests problemes:
 - Infants
 - Joves
- Totes responen que la COVID-19 ha modificat els hàbits sobre els usos de pantalles.
- De quina manera el sector professional podria col·laborar en termes de prevenció:
 - Col·laborar i realitzar accions de forma conjunta amb els diferents agent
 - Donar suport a campanyes locals i comarcals i fent de pont amb els Centres de Menors i joves ex-tutelats.
- Com valoren la disposició del col·lectiu al qual pertanyen o representen, per a implicar-se i col·laborar en la prevenció dels usos problemàtics de drogues i pantalles?
 - Dificultosa
 - Tenim predisposició i ganes de col·laborar amb altres agents
 - Bé
- Serveis de referència per informar i assessorar:
 - No
 - Municipal hi ha la figura de la infermera escola on els joves poden assessorar-se i, a nivell comarcal hi ha l'Oficina Jove del Consell Comarcal del Berguedà.
 - Espai jove. Infermera de l'institut (infermera-escola).
 - espai jove una mica
- Altres qüestions d'interès:
 - Manca informació i formació per a professionals que treballen en atenció directa en joves per poder abordar la problemàtica des de primera línia, així com una xarxa clara de derivació i recursos per aquells casos de consum menys aguts.
 - Un bon abordatge de les causes estructurals (treball, oportunitats de formació, habitatge, salut i salut mental, etc.) que porten a la precarietat i desesperança principalment als joves, però també a part de la població adulta, seria la millor prevenció.

Dispositius Sanitaris, CAS (1 resposta):

- Quins recursos de derivació de casos per consum de drogues utilitzeu?
 - Com a CASD, treballem amb els tots els recursos de la xarxa; preferentment tenim la UPD de Martorell, i puntualment fem alguna desintoxicació a Aguts d'Althaia. També treballem amb CTs.
- Quins recursos de derivació de casos per usos de pantalles utilitzeu?
 - Preferentment treballem amb la unitat d'Althaia (Manresa) i de Bellvitge.
- Nombre i tipus d'accions de caràcter preventiu
 - A destacar el treball amb les famílies, especialment en la prevenció de recaigudes; fem puntualment grups de familiars.
- No es fa cap seguiment dels casos atesos a urgències per consum d'alcohol o altres drogues
- Sí que troba a faltar accions formatives relacionades amb els usos de drogues i pantalles pels professionals
- Coordinació amb serveis especialitzats en drogodependències o pantalles:
 - Sí, tenim reunions de coordinació habituals amb CSMIJ, Aguts d'Althaia, UPD Martorell. També tenim accions formatives des de la Unitat d'addiccions conductuals de Bellvitge i Manresa

Agents preventius (2 respostes):

- Nombre anual d'accions formatives amb famílies:
 - Una o dues sessions de d'un projecte anomenant "Límits"
- Nombre anual de formacions a professionals:
 - Ho desconeix
 - Ara no en fan
- Nombre anual aproximat de casos atesos (joves):
 - Directament per addiccions, cap.
 - Entre 25 i 45
- Nombre anual aproximat de casos atesos (familiars):
 - 15
 - Entre 25 i 45: El mateix, són els familiars dels nois que portem
- Quins són els trets mes destacats del vostre centre d'intervenció?
 - Assessorament a docents i famílies. Part de la meva feina és treballar amb alum@s absentistes, conducta, relació família-escola, assetjament.
 - Prevenir la reincidència delictiva; reduir els factors de risc i potenciar els de protecció.
- Titular que defineixi la teva feina:

- Acompanyament a les famílies
- Treball educatiu amb joves que han comés delictes sen menors d'edat.
- Part de la vostra feina dediqueu més temps:
 - Treball amb famílies i adolescents (atenció directa)
 - Atenció directa.
- I menys temps:
 - A la part burocràtica, fer valoracions socials.
 - Formació a altres
- No han realitzat cap estudi que pugui ser interessant per al sector de la prevenció en drogues i pantalles
- Comentaris:
 - Treball als centres escolars, formant part de l'Equip D'Assessorament Psicopedagògic. Part de la meva feina és valorar famílies (informes socials o tècnics) i dedico una altra part a les derivacions que em fan els centres escolars. Durant les entrevistes a les famílies observo que, cada vegada més, surt el tema de les pantalles (sobretot el no saber gestionar el temps que s'hi poden estar). Consum alcohol, maria... ha passat a segon terme.

Salut i Escola (3 respostes):

- Nombre de demandes referides a drogues (legals o il·legals) ateses
 - Aquest curs cap demanda directa per consum, si que s'han donat consells
 - No valorable
 - 1 noia 15 anys Tabac, cànnabis.
- Nombre de demandes referides a usos de pantalles
 - Aquest curs No demanda per usos de pantalles,
 - No valorable
 - 2 , noies 12 anys i 11 anys. mòbil
- Quines activitats preventives fora de l'espai de consulta en relació amb la prevenció de drogues i pantalles s'han dut a terme al centre educatiu?
 - Consulta oberta: espai on adolescents poden venir a assessorar-se
 - Està inclosa dins el programa infància amb salut
 - 0
- Totes coneixen el protocol de prevenció, detecció i intervenció sobre drogues als centres de secundària.
- Necessitats per millorar la tasca professional en quant a prevenció:
 - Sensibilització

- Més professionals de psicologia
 - Fer repàs de drogues i sobretot en el tema de pantalles
- Comentaris:
- Aquest curs la majoria es tracta d'ansietat, trastorns alimentació , bullying..
 - L'enquesta no és variable després de 2 anys de pandèmia on es van deixar de fer tasques de prevenció a primària. Abans de la pandèmia i actualment quan tenim el problema detectat ens falten professionals (servei de psicòleg infantil) per poder tractar els infants i adolescents.

Gerència de Serveis Socials
Àrea d'Igualtat i Sostenibilitat Social

Pg. Vall d'Hebron 171. Recinte Mundet, Edifici Serradell
08035 Barcelona | Telèfon 934 022 160 |
g.serveissocials@diba.cat

